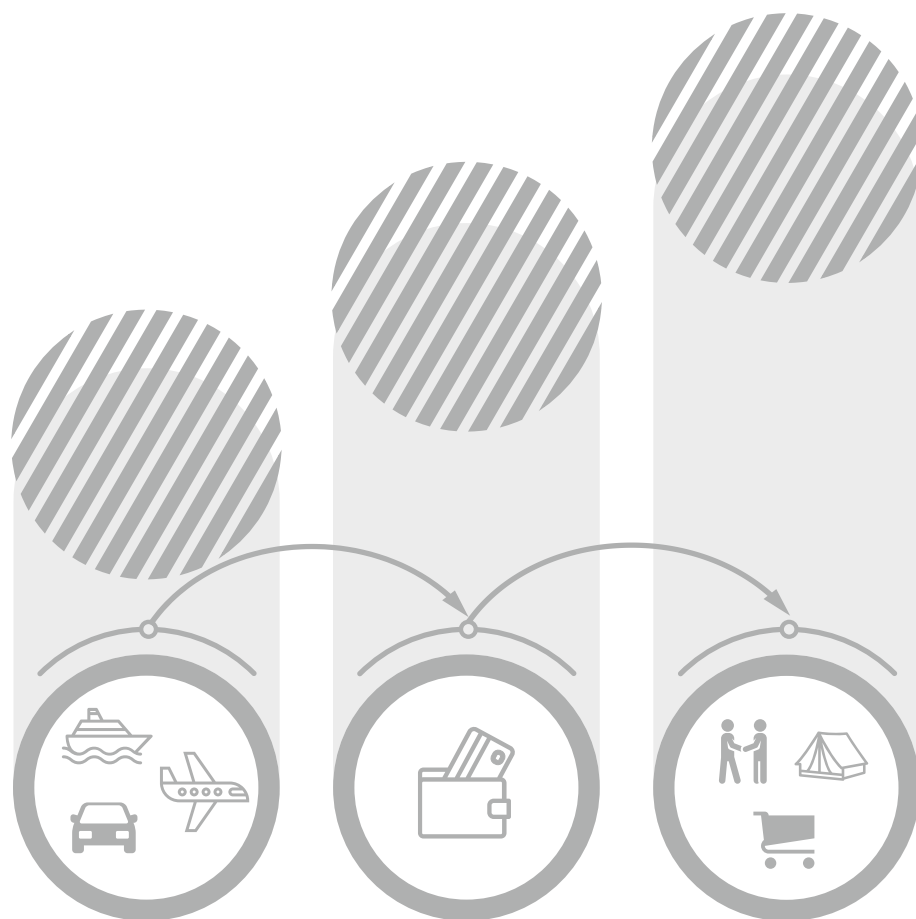

Ruch graniczny oraz wydatki cudzoziemców w Polsce i Polaków za granicą w 2020 r.

Border traffic and expenses made by foreigners in Poland and Poles abroad in 2020

Ruch graniczny oraz wydatki cudzoziemców w Polsce i Polaków za granicą w 2020 r.

Border traffic and expenses made by foreigners
in Poland and Poles abroad in 2020

Główny Urząd Statystyczny Statistics Poland
Urząd Statystyczny w Rzeszowie Statistical Office in Rzeszów

Warszawa, Rzeszów 2021

Opracowanie merytoryczne

Content-related works

Urząd Statystyczny w Rzeszowie. Ośrodek Badań Obszarów Transgranicznych i Statystyki Euroregionalnej
Statistical Office in Rzeszów. Centre of Transborder Areas Surveys and Statistics for Euroregions

Zespół autorski

Editorial team

Edyta Giełbaga, Wiesława Magryś, Beata Salach

Kierujący

Supervisor

Marek Cierpień-Wolan

Prace redakcyjne

Editorial work

Łukasz Sarama, Maria Sieczkowska, Maciej Zielański

Tłumaczenie

Translation

Łukasz Sarama, Maria Sieczkowska, Katarzyna Kapica

Skład i opracowanie graficzne

Typesetting and graphics

Daniel Koproń, Maciej Zielański

ISSN 1506-686X

Publikacja dostępna na stronie

Publications available on website

<http://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/ceny-handel/handel>

Przy publikowaniu danych GUS prosimy o podanie źródła

When publishing Statistics Poland data — please indicate the source

Przedmowa

Niniejsza publikacja jest kolejną edycją opracowania przygotowanego na podstawie wyników badań podróży, realizowanych przez Główny Urząd Statystyczny i Urząd Statystyczny w Rzeszowie we współpracy z Narodowym Bankiem Polskim oraz Ministerstwem Rozwoju, Pracy i Technologii.

Źródłem danych do publikacji są informacje pozyskane z reprezentacyjnych badań „Podróże nierezydentów do Polski. Ruch pojazdów i osób na granicy Polski z krajami Unii Europejskiej” oraz „Uczestnictwo mieszkańców Polski (rezydentów) w podróżach”, realizowanych w cyklach kwartalnych. Dostarczają one jednorodnych, pod względem metodologicznym, informacji zarówno na potrzeby statystyki obszarów transgranicznych, jak również w dziedzinie turystyki, rachunków narodowych i bilansu płatniczego.

Opracowanie zawiera charakterystyki zjawisk zachodzących na obszarach transgranicznych, w szczególności wydatków poniesionych w Polsce przez cudzoziemców (nierezydentów) i mieszkańców Polski za granicą, a także ruchu granicznego z uwzględnieniem m.in. celu podróży.

W oparciu o rezultaty badań dokonano również delimitacji obszarów oddziaływania granicy.

Publikacja zawiera część analityczną i tabelaryczną. Wersja tabelaryczna dostępna jest wyłącznie w wersji elektronicznej (w formacie .xls) na stronie Głównego Urzędu Statystycznego - www.stat.gov.pl.

Oddając do rąk Państwa tę publikację, pragniemy serdecznie podziękować Straży Granicznej i Krajowej Administracji Skarbowej oraz władzom regionalnym za wsparcie i przychyłność dla prac badawczych prowadzonych przez statystykę publiczną.

Wyrazy podziękowania składamy wszystkim Respondentom, którzy poświęcili swój czas okazując zrozumienie ankierom statystycznym pracującym na granicach i w gospodarstwach domowych. To przede wszystkim dzięki Państwu badania statystyczne z zakresu podróży mogą być kontynuowane. Słowa podziękowania kierujemy również do Ankieterów statystycznych za trudną i rzetelnie wykonywaną pracę.

Wyrażamy nadzieję, że publikacja okaże się użytecznym źródłem wiedzy dla wielu instytucji i osób zainteresowanych prezentowaną problematyką. Jednocześnie będziemy wdzięczni za sugestie dotyczące zawartości niniejszego opracowania, które będą pomocne w udoskonalaniu kolejnych edycji.

Dyrektor
Urzędu Statystycznego w Rzeszowie

dr Marek Cierpień-Wolan

Prezes
Głównego Urzędu Statystycznego

dr Dominik Rozkrut

Warszawa-Rzeszów, październik 2021 r.

Preface

We present to you the next edition of the publication based on the results of representative surveys of trips carried out by the Central Statistical Office and the Statistical Office in Rzeszów in cooperation with the National Bank of Poland and the Ministry of Economic Development and Technology.

The source of data for the publication is the information obtained from the surveys "Trips made by non-residents to Poland. The movement of vehicles and persons at the Polish border with the countries of the European Union" and "Participation of Polish citizens (residents) in trips", implemented on a quarterly basis. They provide methodologically homogeneous information both for cross-border area statistics as well as for tourism, national accounts and the balance of payments.

The study contains the characteristics of the phenomena taking place in cross-border areas, in particular to expenses incurred by foreigners (non-residents) in Poland and Poles (residents) abroad, as well as border traffic, taking into account e.g. the purpose of the trip.

On the basis of the survey results, delimitation of the areas of border impact have been also made.

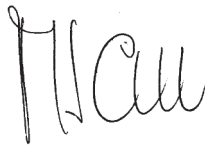
The publication includes an analytical and tabular part. The tabular version is available only in an electronic version (in .xls format) on the website of Statistics Poland at www.stat.gov.pl.

We wish to express our sincere gratitude to the Border Guard and the National Tax Administration as well as to regional government for their support and goodwill towards the research works carried out by the official statistics.

We would like to express our gratitude to all the respondents who devoted their time showing understanding to statistical interviewers working at borders and in households. It is primarily thanks to you that statistical surveys of trips can be continued. We would also like to thank the statistical interviewers for their difficult and reliable work.

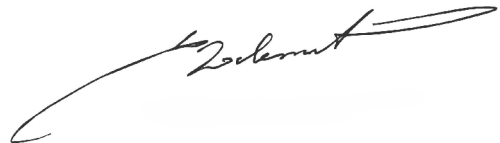
We hope that this publication will prove to be a valuable source of knowledge for many institutions and individuals interested in the presented issues. At the same time, we would be grateful for suggestions regarding the content of this study, which will be helpful in improving subsequent editions.

Director
of the Statistical Office in Rzeszów

Marek Cierpiak-Wolan, Ph.D.

President
Statistics Poland

Dominik Rozkrut, Ph.D.

Warszawa-Rzeszów, October 2021

Spis treści

Contents

Przedmowa	3
Preface	4
Spis tablic	7
List of tables	7
Spis wykresów	9
List of charts	9
Spis map	11
List of maps	11
Objaśnienia znaków umownych. Ważniejsze skróty.	12
Symbols. Main abbreviations	12
Wstęp	13
Introduction	14
Synteza	15
Executive summary	17
Rozdział 1. Charakterystyka ruchu granicznego	19
Chapter 1. Characteristics of the border traffic	19
1.1. Wielkość i struktura ruchu granicznego	19
1.1. Size and structure of border traffic	19
1.2. Cel pobytu i częstotliwość przekraczania granicy	23
1.2. Purpose of stay and frequency of crossing the border	23
1.3. Ruch graniczny w ramach MRG.	30
1.3. Border traffic as part of LBT	30
Rozdział 2. Wydatki cudzoziemców (nierezydentów) w Polsce i Polaków (rezydentów) za granicą	31
Chapter 2. Expenses of foreigners (non-residents) in Poland and Poles (residents) abroad	31
2.1. Wartość i struktura wydatków według odcinków granic.	31
2.1. Value and structure of expenses by sections of the border	31
2.2. Wartość i struktura wydatków według rodzajów wydatków i długości pobytu	33
2.2. Value and structure of expenses by types of expenses and length of stay	33
2.3. Średnie wydatki	38
2.3. Average expenses	38
2.4. Wydatki w ramach MRG	43
2.4. Expenses as part of LBT.	43
Rozdział 3. Delimitacja obszarów oddziaływania granicy	44
Chapter 3. Delimitation of areas under influence of the border.	44
3.1. Struktura osób przekraczających granicę według odległości od granicy miejsca zamieszkania	44
3.1. Structure of persons crossing the border by the distance from the border to the place of residence	44

3.2. Struktura osób przekraczających granicę według odległości od granicy miejsca dokonania zakupów	46
3.2. Structure of persons crossing the border by the distance from the border to the place of purchase	46
3.3. Wartość i struktura wydatków według odległości od granicy miejsca dokonania zakupów.	47
3.3. Value and structure of expenses by the distance from the border to the place of purchase	47
Uwagi metodologiczne.	51
Methodological notes.	58
Akty prawne.	65
Legal acts.	65
Aneks	67
Appendix.	67

Spis tablic

List of tables

Tablica 1. Ruch graniczny osób w 2020 r.	20
Table 1. Passenger traffic at the border in 2020	20
Tablica 2. Cudzoziemcy (nierezydenci) według celu wizyty w Polsce oraz Polacy (rezydenci) według celu pobytu za granicą w 2020 r.	24
Table 2. Foreigners (non-residents) by purpose of visit in Poland and Poles (residents) by purpose of stay abroad in 2020	24
Tablica 3. Cudzoziemcy (nierezydenci) według częstotliwości przekraczania granicy w 2020 r.	27
Table 3. Foreigners (non-residents) by frequency of crossing the border in 2020	27
Tablica 4. Polacy (rezydenci) uczestniczący w wyjazdach zagranicznych według liczby wyjazdów w 2020 r.	29
Table 4. Poles (residents) participating in trips abroad by the number of trips in 2020	29
Tablica 5. Mały ruch graniczny osób na granicy polsko-ukraińskiej w 2020 r.	30
Table 5. Passenger local border traffic on the Polish-Ukrainian border in 2020	30
Tablica 6. Wydatki cudzoziemców (nierezydentów) w Polsce oraz Polaków (rezydentów) za granicą w 2020 r.	32
Table 6. Expenses by foreigners (non-residents) in Poland and Poles (residents) abroad in 2020	32
Tablica 7. Struktura wydatków cudzoziemców (nierezydentów) w Polsce oraz Polaków (rezydentów) za granicą w 2020 r.	35
Table 7. Structure of expenses by foreigners (non-residents) in Poland and Poles (residents) abroad in 2020	35
Tablica 8. Średnie wydatki poniesione przez 1 cudzoziemca (nierezydenta) w Polsce oraz 1 Polaka (rezydenta) za granicą w 2020 r.	39
Table 8. Average expenses incurred by one foreigner (non-resident) and one Pole (resident) abroad in Poland in 2020	39
Tablica 9. Średnie wydatki poniesione przez 1 cudzoziemca (nierezydenta) w Polsce oraz 1 Polaka (rezydenta) za granicą przekraczających lądową granicę Polski według odległości od granicy miejsca dokonania zakupów w 2020 r.	40
Table 9. Average expenses incurred by one foreigner (non-resident) in Poland and one Pole (resident) abroad who crossed the Polish land border by the distance from the border to the place of purchase in 2020	40
Tablica 10. Średnie wydatki poniesione przez 1 cudzoziemca (nierezydenta) w Polsce oraz 1 Polaka (rezydenta) za granicą według czasu pobytu w 2020 r.	42
Table 10. Average expenses incurred by one foreigner (non-resident) and one Pole (resident) abroad in Poland by time of stay in 2020	42
Tablica 11. Wydatki poniesione przez cudzoziemców (nierezydentów) w Polsce w ramach małego ruchu granicznego w 2020 r.	43
Table 11. Expenses incurred by foreigners (non-residents) in Poland as part of local border traffic in 2020	43
Tablica 12. Wydatki poniesione przez cudzoziemców (nierezydentów) w Polsce oraz Polaków (rezydentów) za granicą przekraczających lądową granicę Polski według odległości od granicy miejsca dokonania zakupów w 2020 r.	49
Table 12. Expenses incurred by foreigners (non-residents) in Poland and Poles (residents) abroad who crossed the Polish land border by the distance from the border to the place of purchase in 2020	49

Tablica 13. Ruch graniczny osób według lat	67
Table 13. Passenger border traffic by years	67
Tablica 14. Wydatki cudzoziemców (nierezydentów) w Polsce oraz Polaków (rezydentów) za granicą według lat	68
Table 14. Expenses by foreigners (non-residents) in Poland and Poles (residents) abroad by years ...	68
Tablica 15. Średnie wydatki cudzoziemców (nierezydentów) w Polsce oraz Polaków (rezydentów) za granicą według lat	69
Table 15. Average expenses by foreigners (non-residents) in Poland and Poles (residents) abroad by years	69

Spis wykresów

List of charts

Wykres 1. Ruch graniczny osób według kwartałów w 2020 r.	21
Chart 1. Passenger border traffic by quarters in 2020.	21
Wykres 2. Struktura cudzoziemców (nierezydentów) według celu wizyty w Polsce oraz Polaków (rezydentów) według celu pobytu za granicą w 2020 r.	23
Chart 2. Structure of foreigners (non-residents) by purpose of visit and Poles (residents) by purpose of stay abroad in 2020.	23
Wykres 3. Struktura cudzoziemców (nierezydentów) według celu wizyty w Polsce i odległości od granicy miejsca dokonania zakupów w 2020 r.	26
Chart 3. Structure of foreigners (non-residents) by purpose of visit and distance from the border to the place of purchase in 2020.	26
Wykres 4. Struktura Polaków (rezydentów) według celu pobytu za granicą i odległości od granicy miejsca dokonania zakupów w 2020 r.	26
Chart 4. Structure of Poles (residents) by purpose of stay abroad and distance from the border to the place of purchase in 2020.	26
Wykres 5. Struktura cudzoziemców (nierezydentów) przekraczających granicę lądową Polski według częstotliwości przekraczania granicy w 2020 r.	28
Chart 5. Structure of foreigners (non-residents) who crossed the Polish land border by frequency of crossing the border in 2020.	28
Wykres 6. Struktura Polaków (rezydentów) uczestniczących w wyjazdach zagranicznych przekraczających lądową granicę Polski według liczby wyjazdów w 2020 r.	28
Chart 6. Structure of Poles (residents) participating in trips abroad who crossed the Polish land border by the number of trips in 2020.	28
Wykres 7. Struktura wydatków cudzoziemców (nierezydentów) w Polsce i Polaków (rezydentów) za granicą w 2020 r.	33
Chart 7. Structure of expenses of foreigners (non-residents) in Poland and Poles (residents) abroad in 2020.	33
Wykres 8. Struktura wydatków cudzoziemców (nierezydentów) w Polsce przekraczających zewnętrzną i wewnętrzną granicę Unii Europejskiej na terenie Polski w 2020 r.	34
Chart 8. Structure of expenses of foreigners (non-residents) in Poland who crossed the European Union's external and internal border on the territory of Poland in 2020.	34
Wykres 9. Struktura wydatków cudzoziemców (nierezydentów) poniesionych w Polsce przekraczających lądową granicę Polski według odcinków granic w 2020 r.	35
Chart 9. Structure of expenses of foreigners (non-residents) incurred in Poland crossing the Polish land border by border sections in 2020.	35
Wykres 10. Struktura wydatków Polaków (rezydentów) za granicą przekraczających zewnętrzną i wewnętrzną granicę Unii Europejskiej na terenie Polski w 2020 r.	36
Chart 10. Structure of expenses of Poles (residents) abroad who crossed the European Union's external and internal border on the territory of Poland in 2020.	36
Wykres 11. Struktura wydatków Polaków (rezydentów) przekraczających lądową granicę Polski według odcinków granic w 2020 r.	37
Chart 11. Structure of expenses of Poles (residents) crossing the Polish land border by border sections in 2020.	37

Wykres 12.Średnie wydatki 1 cudzoziemca (nierezydenta) w Polsce oraz 1 Polaka (rezydenta) za granicą przekraczających lądową granicę Polski w 2020 r.....	39
Chart 12. Average expenses of one foreigner (non-resident) in Poland and one Pole (resident) abroad who crossed the Polish land border in 2020.....	39
Wykres 13.Mały ruch graniczny cudzoziemców (nierezydentów) na granicy Polski z Ukrainą według lat.....	43
Chart 13. Local border traffic of foreigners (non-residents) at Poland's border with Ukraine by years.	43
Wykres 14.Struktura cudzoziemców (nierezydentów) i Polaków (rezydentów) przekraczających lądową granicę Polski według odległości od granicy miejsca zamieszkania w 2020 r.	44
Chart 14. Structure of foreigners (non-residents) and Poles (residents) who crossed the Polish land border by the distance from the border to the place of residence in 2020	44
Wykres 15.Struktura cudzoziemców (nierezydentów) i Polaków (rezydentów) przekraczających lądową granicę Polski według odległości od granicy miejsca dokonania zakupów w 2020 r.	46
Chart 15. Structure of foreigners (non-residents) and Poles (residents) who crossed the Polish land border by the distance from the border to the place of purchase in 2020	46
Wykres 16.Ruch graniczny osób według lat (wzrost/spadek do roku poprzedniego w %)	70
Chart 16. Passenger border traffic by years (increase/decrease to the previous year in %).....	70
Wykres 17.Wydatki cudzoziemców (nierezydentów) w Polsce oraz Polaków (rezydentów) za granicą według lat (wzrost/spadek do roku poprzedniego w %)	70
Chart 17. Expenses of foreigners (non-residents) in Poland and Poles (residents) abroad by years (increase/decrease to the previous year in %).....	70

Spis map

List of maps

Mapa 1.	Ruch graniczny osób (z Polski i do Polski) według odcinków granic w 2020 r.	19
Map 1.	Border traffic of people (from and to Poland) by sections of the border in 2020.	19
Mapa 2.	Zasięg oddziaływania granicy lądowej na podstawie przekroczeń odcinków granic przez cudzoziemców (nierzydentów) w 2020 r.	50
Map 2.	Range of impact of the land border on the basis of crossing the sections of the border by foreigners (non-residents) in 2020.	50
Mapa 3.	Zasięg oddziaływania granicy lądowej na podstawie przekroczeń odcinków granic przez Polaków (rezydentów) w 2020 r.	50
Map 3.	Range of impact of the land border on the basis of crossing the sections of the border by Poles (residents) in 2020.	50

Objaśnienia znaków umownych

Symbols

Symbol Symbol	Opis Description
Kreska (-)	zjawisko nie wystąpiło magnitude zero
Znak x	wypełnienie pozycji jest niemożliwe lub niecelowe not applicable
Zero (0)	zjawisko istniało w wielkości mniejszej od 0,5 magnitude not zero, but less than 0,5 of a unit
Zero (0,0)	zjawisko istniało w wielkości mniejszej od 0,05 magnitude not zero, but less than 0,05 of a unit
„w tym” „of which”	oznacza, że nie podaje się wszystkich składników sumy indicates that not all elements of the sum are given
Comma (,)	used in figures represents the decimal point
Uwaga	Liczby względne (wskaźniki, odsetki) obliczono na podstawie danych bezwzględnych wyrażonych z większą dokładnością niż podano w tablicach. Ze względu na zaokrąglenia danych, w niektórych przypadkach sumy składników mogą się nieznacznie różnić od podanych wielkości „ogółem”. Liczby te są poprawne pod względem merytorycznym.
Note	Relative numbers (indicators, percentages) were calculated on the basis of absolute data expressed with more accuracy than it was given in the tables. Due to the rounding of data, in some cases sums of components may slightly differ from the amount given in the item “total”. Those numbers are correct with regard to their factual content.

Ważniejsze skróty

Main abbreviations

Skrót Abbreviation	Znaczenie Meaning
tys.	tysiąc thousand
mln	milion million
mld bn	milliard billion
zł PLN	złoty Polish zloty
km	kilometr kilometre
km ²	kilometr kwadratowy square kilometre
RP	Rzeczpospolita Polska Republic of Poland
EUROSTAT	Urząd Statystyczny Unii Europejskiej Statistical Office of the European Union
UE EU	Unia Europejska European Union
p.proc. pp	punkt procentowy percentage point

Wstęp

Procesy i zjawiska społeczno-gospodarcze zachodzące po obu stronach polskiej granicy, determinują w znacznej mierze systematyczny rozwój obszarów przygranicznych. Polska statystyka publiczna w trybie ciągłym podejmuje wyzwania, które mają na celu dostarczenie informacji do monitoringu obszarów przygranicznych, głównie poprzez prowadzenie prac badawczych z wykorzystaniem coraz to doskonalszych narzędzi i metod badawczych.

Ewolucja prac badawczych charakteryzujących obszary transgraniczne, w aspekcie zmieniających się warunków otoczenia i potrzeb, prezentowana była dość obszernie w poprzednich edycjach publikacji. Podkreślenia wymaga jednak fakt, że w kontekście zmieniających się uwarunkowań (w tym głównie włączenia Polski do strefy Schengen) powstała konieczność opracowania metod pozwalających uzyskać dane o ruchu granicznym na wszystkich rodzajach granic Polski oraz poszukiwania dodatkowych źródeł informacji o podróżach, innych niż wykorzystywane dotychczas. Statystyka publiczna, wychodząc naprzeciw stawianym wyzwaniom, podjęła się wypracowania nowej formuły badań. Wymagało to zaangażowania i kilkuletniej współpracy wielu zespołów specjalistów m.in. z instytucjami centralnymi – Głównym Urzędem Statystycznym, Narodowym Bankiem Polskim, Ministerstwem Rozwoju, Pracy i Technologii, Komendą Główną Straży Granicznej, Generalną Dyrekcją Dróg Krajowych i Autostrad, Polską Organizacją Turystyczną.

Rezultatem prowadzonych prac badawczych jest opracowanie zharmonizowanego metodologicznie systemu badań w zakresie krajowych i zagranicznych podróży Polaków oraz cudzoziemców przyjeżdżających do Polski. Celem opracowania spójnego systemu badań w zakresie podróży było m.in. ograniczenie liczby badań i prowadzenie wzajemnie uzupełniających się badań przez jedną instytucję, zapewnienie wyników badań o wysokiej jakości, zaspokojenie potrzeb informacyjnych różnych odbiorców z uwzględnieniem obowiązującego ustawodawstwa europejskiego oraz zabezpieczenie ciągłości wyników badań prowadzonych dotychczas.

Począwszy od 2014 r. dwa badania z zakresu podróży – „Podróże nierezydentów do Polski. Ruch pojazdów i osób na granicy Polski z krajami Unii Europejskiej” (1.30.17) oraz „Uczestnictwo mieszkańców Polski (rezydentów) w podróżach” (1.30.18) zostały włączone na stałe do programu badań statystycznych statystyki publicznej. Ich celem jest dostarczanie wyczerpujących, porównywalnych informacji na potrzeby instytucji, które są jednocześnie współautorami badań: Głównego Urzędu Statystycznego, Narodowego Banku Polskiego oraz Ministerstwa Rozwoju, Pracy i Technologii. Te dwa „zintegrowane” badania zastąpiły cztery badania z tego zakresu, które prowadzone były wcześniej przez różne instytucje.

Nadzór merytoryczny nad przebiegiem badań sprawuje Główny Urząd Statystyczny we współpracy z Urzędem Statystycznym w Rzeszowie. W realizacji badań uczestniczą wszystkie urzędy statystyczne.

US Rzeszów zajmuje się również organizacją przetwarzania informacji i oprogramowaniem tablic wynikowych. Kwartalne raporty z wynikami badań oraz publikacja roczna zamieszczane są systematycznie na stronie internetowej GUS.

W 2020 roku, mimo trudności spowodowanych pandemią wywołaną koronawirusem SARS-CoV-2, badania podróży zostały przeprowadzone zgodnie z harmonogramami. Od połowy marca 2020 roku badania realizowane były przez pracowników statystyki publicznej wyłącznie telefonicznie.

Dane statystyczne z wynikami prowadzonych badań zostały pogrupowane w niniejszej publikacji w czterech blokach tematycznych. Poprzedzone zostały syntetycznym ujęciem zagadnień objętych analizą. Pierwszy blok tematyczny zawiera charakterystykę ruchu granicznego na wszystkich odcinkach lądowej granicy Polski oraz na lotniskach i w portach morskich. Drugi rozdział dotyczy wydatków poniesionych przez cudzoziemców (nierezydentów) w Polsce i mieszkańców Polski (rezydentów) za granicą. W rozdziale trzecim zaprezentowano delimitację oddziaływania granicy. W końcowej części publikacji zebrano podstawowe uwagi metodologiczne.

Od marca 2008 r. statystyka publiczna prowadzi również monitoring zjawisk społeczno-gospodarczych występujących na obszarach transgranicznych Polski z krajami sąsiadującymi (początkowo przy zewnętrznej granicy Unii Europejskiej). Opracowania z tego zakresu zamieszczone są na stronie internetowej GUS.

Introduction

The development of border areas is largely determined by socio-economic processes and phenomena occurring on both sides of the border. Polish official statistics continuously undertakes challenges aiming at providing information for monitoring of border areas, mainly by conducting research works with the use of more and more perfect tools and research methods.

The evolution of research work characterizing cross-border areas, in terms of changing environmental conditions and needs, was presented quite extensively in previous editions of the publication. In the context of changing conditions (Poland's accession to the Schengen zone) there was a need to develop methods to obtain data on border traffic at all types of Polish borders and to search for additional sources of information on trips, which are different from those used so far. In order to meet the challenges posed, Polish official statistics has undertaken to develop a new research formula. It required the involvement and several years of cooperation of many teams of specialists, including with central institutions - Statistics Poland, the National Bank of Poland, the Ministry of Economic Development and Technology, the Border Guard Headquarters, the General Directorate of National Roads and Motorways, the Polish Tourist Organization.

The result of the conducted research is a methodologically harmonized system of research in the field of domestic and foreign trips of Poles and foreigners coming to Poland. The goal of developing a coherent system of research on travel was, among others, to reduce the number of surveys and to conduct mutually complementary research by one institution, to ensure research results of high quality, to meet the information needs of various recipients taking into account the applicable European legislation and to secure the continuity of research results conducted so far.

Starting from 2014, the research in the field of travel - "Trips made by non-residents to Poland. The movement of vehicles and persons at the Polish border with the countries of the European Union" and "Participation of Polish citizens (residents) in trips" were included permanently in the program of statistical surveys of official statistics. Their goal is to provide comprehensive, comparable information for the needs of institutions that are also co-authors of the research: Statistics Poland, the National Bank of Poland and the Ministry of Economic Development and Technology. These two 'integrated' surveys replaced four previously conducted studies in this field by different institutions.

Substantial supervision over the course of surveys is carried out by Statistics Poland in cooperation with the Statistical Office in Rzeszów. All statistical offices participate in the implementation of the surveys. SO Rzeszów also deals with the organization of information processing and the software for the result tables. Quarterly reports with surveys results and annual publications are available on the website of Statistics Poland.

In 2020, despite the difficulties caused by the SARS-CoV-2 coronavirus pandemic, the travel surveys were conducted according to the schedules. From mid-March 2020, surveys were carried out by employees of official statistics exclusively by telephone.

Statistical data with the results of the conducted surveys in this publication have been grouped into four thematic blocks. They were preceded by a synthetic presentation of the issues covered by the analysis. The first thematic block contains the characteristics of border traffic at all sections of the land border of Poland and at airports and seaports. The second chapter concerns expenses incurred by foreigners (non-residents) in Poland and Polish residents (residents) abroad. The last chapter presents the delimitation of the border impact. In the final part of the publication, basic methodological remarks were given.

Since March 2008 monitoring of the socio-economic phenomena occurring in cross-border areas of Poland and bordering countries (initially by the external EU's border) has been also carried out by official statistics. Studies in this field are made available on the website of Statistics Poland.

Synteza

W 2020 r. ruch graniczny (z Polski i do Polski) zmniejszył się o 40,0% w porównaniu z rokiem poprzednim.

Spadek ruchu granicznego wystąpił na wszystkich odcinkach granicy. W porównaniu z 2019 r. na lotniskach odnotowano mniej o 70,9% odpraw, na zewnętrznej granicy Unii Europejskiej na terenie Polski mniej o 65,9%, na granicy wewnętrznej mniej o 30,0% a na granicy morskiej mniej o 25,4%. Zmniejszenie ruchu na tych odcinkach granicy miało miejsce zarówno wśród cudzoziemców, jak i Polaków.

Największe natężenie przekroczeń granicy w 2020 r. miało miejsce na lądowej granicy Polski z krajami UE i stanowiło 85,7% ogółu ruchu granicznego Polski (oraz 93,1% ruchu na granicy lądowej). Na lotniskach odbywało się 7,1% ruchu granicznego. Odprawy graniczne dokonane przez Straż Graniczną na przejściach lądowych stanowiły 6,3% ruchu ogółem. Najmniejszy odsetek przekroczeń wystąpił na granicy morskiej – 0,8%.

Największe natężenie ruchu granicznego, w przypadku granicy wewnętrznej, wystąpiło na odcinku z Niemcami, a na granicy zewnętrznej – z Ukrainą.

W ogólnej liczbie przekroczeń granicy Polski większość stanowili cudzoziemcy (56,8%), dominowali mieszkańcy państw sąsiadujących.

Zdecydowana większość osób przekraczających granicę lądową wyjeżdżała i powracała w ciągu jednego dnia – 85,6% cudzoziemców i 87,0% Polaków.

Spośród ogólnej liczby przyjazdów cudzoziemców do Polski 64,3% związanych było z dokonaniem zakupów. W przypadku granicy lądowej cel ten deklarowało – 68,2% przekraczających (w tym na granicy zewnętrznej UE – 59,9%, wewnętrznej – 69,2%), morskiej – 1,3% i na lotniskach – 0,2%.

Wyjazdy zagraniczne mieszkańców Polski dotyczyły w dużej mierze wypoczynku, rekreacji, wakacji (40,9%) oraz zakupów (32,1%). Pewna odmienność wystąpiła wśród osób przekraczających granicę zewnętrzną, gdzie udział wyjazdów w celu zakupów wyniósł 73,6%. W przypadku granicy wewnętrznej UE, Polacy podróżowali głównie w celu wypoczynku, rekreacji, wakacji – 40,2%. Różnicowane cele wyjazdów cudzoziemców jak i mieszkańców Polski miały odzwierciedlenie w strukturze wydatków.

W 2020 r. szacunkowa wartość zakupionych towarów i usług była mniejsza niż przed rokiem (zarówno przez cudzoziemców przebywających w Polsce – o 47,8%, jak i Polaków za granicą – o 42,7%).

Wartość wydatków poniesionych w Polsce przez cudzoziemców (nierezydentów) w 2020 r. była o 75,7% większa niż wartość wydatków mieszkańców Polski (rezydentów) za granicą.

Wśród wydatków poniesionych przez cudzoziemców w Polsce przeważały wydatki na zakup towarów – 81,2% (na usługi – 18,8%). Natomiast w strukturze wydatków poniesionych za granicą przez mieszkańców Polski większość stanowiły wydatki na usługi – 56,0% (na zakup towarów – 44,0%).

Cudzoziemcy przebywający w Polsce 55,6% z ogółu wydatkowanych w naszym kraju środków przeznaczali na towary nieżywnościowe (przekraczający lądową granicę zewnętrzną UE – 81,3%, wewnętrzną – 54,6%, morską – 40,0%). Z kolei cudzoziemcy opuszczający Polskę na lotniskach największy odsetek wydatkowanych w naszym kraju środków przeznaczali na usługi – 63,1%.

W strukturze wydatków poniesionych za granicą przez mieszkańców Polski w większości przypadków dominowały wydatki na usługi: wśród powracających przez granicę na lotniskach – 83,3%, drogą morską – 68,1% i wewnętrzną lądową UE – 46,3%. Badanie pokazało, że Polacy przekraczający zewnętrzną lądową granicę UE 12,8% przeznaczili na usługi, a 63,2% z ogółu swoich środków wydanych za granicą przeznaczili na zakup towarów nieżywnościowych.

Wartość towarów, w cenach bieżących, zakupionych w Polsce przez ogół cudzoziemców, którzy w 2020 r. odwiedzili nasz kraj stanowiła 2,1% w porównaniu z ogólną wartością sprzedaży detalicznej towarów (w 2019 r.). Natomiast wartość zakupu towarów dokonanych w Polsce przez cudzoziemców przekraczających zewnętrzną granicę UE na terenie Polski w 2020 r., w cenach bieżących, stanowiła 3,9% w porównaniu z wartością sprzedaży detalicznej 4 województw (położonych przy zewnętrznej granicy) w 2019 r.

Wyniki prowadzonych badań, zarówno wśród cudzoziemców (nierezydentów) jak i mieszkańców Polski pokazały, że największa intensywność zjawisk związanych z ruchem na granicy lądowej Polski występowała nadal na obszarach położonych w pasie do 50 km wzdłuż granicy. Świadczy o tym między innymi wysoki odsetek osób przekraczających granicę lądową, które poniosły wydatki w tym pasie, jak również fakt, że mieszkańcy miejscowości zlokalizowanych na tym obszarze stanowili zdecydowaną większość wśród przekraczających granicę. Obserwuje się także znaczny udział zjawisk związanych z przekroczeniami granicy na dalszych odległościach, w tym powyżej 100 km od granicy.

Executive summary

In 2020, a decrease of 40.0% in border traffic (from Poland and to Poland) occurred in comparison to the previous year.

A decrease in border traffic occurred at all sections of the border. Compared to 2019, there were 70.9% less checks at airports, 65.9% less at the external border of the European Union within Poland, 30.0% less at the internal border and 25.4% less at the sea border. The decrease in traffic on these border sections occurred among both foreigners and Poles.

The highest intensity of border crossings in 2020 took place at the Polish land border with EU countries and accounted for 85.7% of Poland's total border traffic (and 93.1% of traffic at the land border). 7.1% of border traffic took place at the airports. Border checks performed by the Border Guard at land crossings accounted for 6.3% of total traffic. The lowest percentage of crossing the border occurred at the sea border – 0.8%.

The highest intensity of border traffic, in the case of the internal border, occurred at the section with Germany, and at the external border - with Ukraine.

In the total number of crossings of the Polish border, the majority were foreigners (56.8%), and the inhabitants of neighbouring countries prevailed.

The vast majority of people crossing the land border was leaving and coming back in one day – 85.6% of foreigners and 87.0% of Poles

About 64.3% of the total number of arrivals of foreigners to Poland was related to shopping. In the case of the land border, this purpose was declared by 68.2% of those crossing the border (including at the external border of the EU – 59.9%, internal border – 69.2%), sea border – 1.3% and at airports – 0.2%.

The foreign trips of Polish residents concerned mainly leisure, recreation, holidays (40.9%) and shopping (32.1%). A certain difference occurred among people crossing the external border, where the share of trips for shopping amounted to 73.6%. In the case of the internal EU border, Poles travelled mainly for leisure, recreation, holidays – 40.2%. The varied purposes of the trips of foreigners and Polish residents were reflected in the structure of expenses.

In 2020, the estimated value of purchased goods and services was lower than in the previous year (both by foreigners staying in Poland - by 47.8%, and by Poles abroad - by 42.7%).

The value of expenses incurred in Poland by foreigners (non-residents) in 2020 was 75.7% higher than the value of expenses incurred by Polish residents (residents) abroad

Among the expenses incurred by foreigners in Poland, the majority of them were expenses for the purchase of goods – 81.2% (for services – 18.8%). On the other hand, in the structure of expenses incurred by Polish residents abroad, the majority were expenses for services – 56.0% (for the purchase of goods – 44.0%).

Foreigners staying in Poland spent 55.6% of the total amount spent in our country on non-food goods (those crossing the external land border of the EU – 81.3%, internal border – 54.6%, sea – 40.0%. On the other hand, foreigners leaving Poland at airports spent the largest percentage of funds in our country on services – 63.1%.

In the structure of expenses incurred abroad by the inhabitants of Poland, in most cases, expenses on services prevailed: among those returning across the border at airports – 83.3%, by sea – 68.1% and the internal land EU land border – 46.3%. The survey showed that Poles crossing the external land border of the EU spent 12.8% on services and 63.2% of the total funds spent abroad on the purchase of non-food goods.

The value of goods, in current prices, purchased in Poland by all foreigners who visited our country in 2020 represented 2.1% compared to the total value of retail sales of goods (in 2019). On the other hand, the value of purchase of goods made in Poland by foreigners crossing the external EU border in Poland in 2020, in current prices, constituted 3.9% in comparison with the value of retail sales in 4 voivodships (located at the external border) in 2019.

The results of the conducted research, both among foreigners (non-residents) and residents of Poland, showed that the highest intensity of phenomena related to traffic at the land border of Poland continued to occur in areas located within 50 km along the border. This is evidenced, among others, by a high percentage of people crossing the land border, which incurred expenses in this area, as well as the fact that the residents of towns located in this area constituted the vast majority of those crossing the border. A significant impact of the phenomena associated with border crossing on further distances, including more than 100 km from the border, is also observed.

Rozdział 1

Chapter 1

Charakterystyka ruchu granicznego

Characteristics of the border traffic

1.1. Wielkość i struktura ruchu granicznego

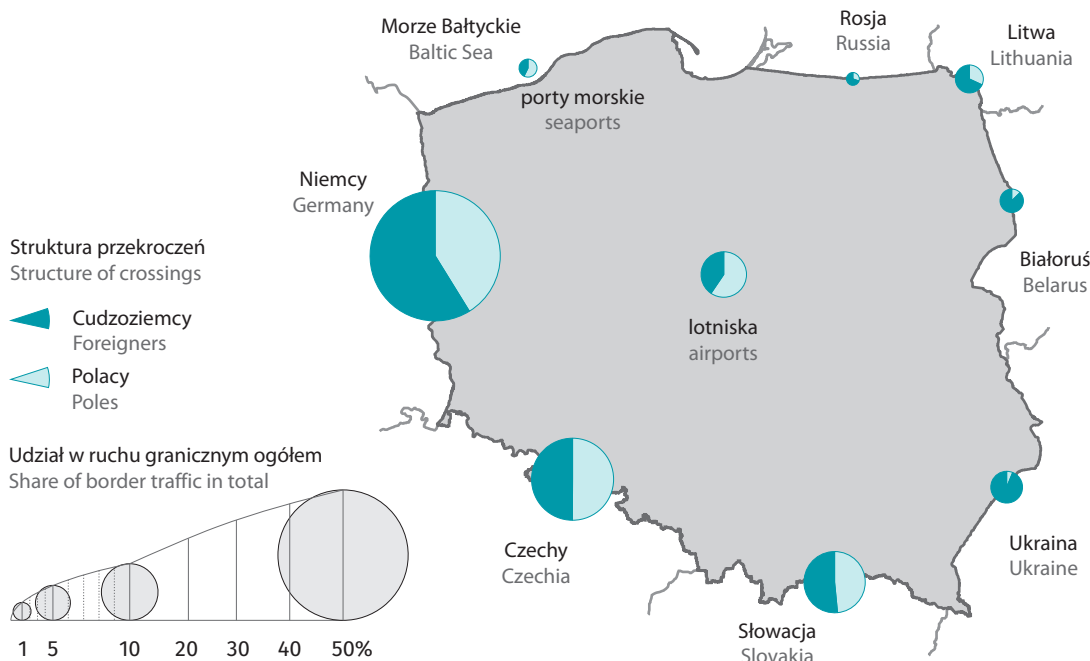
1.1. Size and structure of border traffic

Długość granicy państwowej Polski wynosi 3511 km, z czego granica lądowa liczy 3071 km. Długość poszczególnych odcinków granicy lądowej kształtuje się następująco: z Czechami – 796 km (22,7% ogólnej długości granicy RP), ze Słowacją – 541 km (15,4%), z Ukrainą – 535 km (15,2%), z Niemcami – 467 km (13,3%), z Białorusią – 418 km (11,9%), z Rosją – 210 km (6,0%), z Litwą – 104 km (3,0%).¹

Odcinki granicy Polski od strony zachodniej, południowej oraz z Litwą są jednocześnie granicą lądową Polski z krajami Unii Europejskiej (UE). Łączna długość granicy wewnętrznej Polski z krajami UE wynosi 1908 km (54,3% ogólnej długości granicy RP). Z kolei trzy odcinki granicy państwowej Polski od strony wschodniej (z Białorusią, Ukrainą i Rosją) są równocześnie częścią zewnętrznej granicy Unii Europejskiej. Długość granicy z tymi państwami wynosi 1163 km (33,1% ogólnej długości granicy RP).

Straż Graniczna odnotowała w 2020 r. ruch na 12 przejściach granicznych na granicy polsko-ukraińskiej, z tego na 8 drogowych i 4 kolejowych. Na granicy polsko-białoruskiej zarejestrowano ruch na 10 przejściach granicznych, z tego na 7 drogowych i 3 kolejowych. Z kolei na granicy polsko-rosyjskiej było 6 przejść, z tego 4 drogowe i 2 kolejowe.²

Mapa 1. Ruch graniczny osób (z Polski i do Polski) według odcinków granic w 2020 r.
Map 1. Border traffic of people (from and to Poland) by sections of the border in 2020

¹ Mały Rocznik Statystyczny Polski 2021, Główny Urząd Statystyczny, Warszawa 2021.

² Opracowano na podstawie danych Komendy Głównej Straży Granicznej.

W 2020 r. szacunkowa liczba przekroczeń granicy Polski wyniosła 183,7 mln, z tego 104,4 mln dotyczyło cudzoziemców (56,8% ogółem), a 79,3 mln Polaków (43,2%). Granicy lądowej Polski z krajami Unii Europejskiej dotyczyło 85,7% ogółu przekroczeń, 7,1% przekroczeń na lotniskach, 6,3% zewnętrznej granicy lądowej UE, i 0,9% granicy morskiej. Największe natężenie ruchu granicznego ogółem w przypadku zewnętrznej granicy UE na terenie Polski odnotowano w I kwartale, zaś w przypadku granicy Polski z krajami UE w III kwartale. Z kolei najniższą intensywność ruchu granicznego (na wszystkich rodzajach granicy oraz z poszczególnymi państwami) odnotowano w II kwartale.

W strukturze ruchu granicznego na granicy lądowej, największy udział miały przekroczenia odcinka granicy z Niemcami (52,4%), następnie z Czechami (24,0%), Słowacją (13,1%), Ukrainą (4,6%), Litwą (3,7%), Białorusią (1,8%) i Rosją (0,4%).

Tablica 1. Ruch graniczny osób w 2020 r.
Table 1. Passenger traffic at the border in 2020

Granica Border	Przekroczenia granicy ogółem Total crossings of the border	Polacy Poles		Cudzoziemcy Foreigners	
		z Polski from Poland	do Polski to Poland	do Polski to Poland	z Polski from Poland
w tys. in thousand					
OGÓŁEM TOTAL	183 656,7	39 097,7	40 153,7	52 188,2	52 217,0
LĄDOWA LAND	168 978,8	34 708,7	35 846,1	49 208,6	49 215,5
ZEWNĘTRZNA UE EU'S EXTERNAL	11 587,0	541,0	548,1	5 134,1	5 363,8
z Rosją with Russia	743,5	112,6	112,4	259,2	259,4
z Białorusią with Belarus	3 024,1	191,9	189,6	1 229,6	1 413,0
z Ukrainą ^a with Ukraine ^a	7 819,3	236,5	246,2	3 645,3	3 691,3
WEWNĘTRZNA UE EU'S INTERNAL	157 391,8	34 167,7	35 297,9	44 074,5	43 851,7
z Litwą with Lithuania	6 259,2	953,4	1 043,1	2 208,0	2 054,8
z Słowacją with Slovakia	22 105,7	5 406,8	5 307,8	5 720,5	5 670,6
z Czechami with Czechia	40 569,0	9 974,8	10 338,1	10 272,5	9 983,6
z Niemcami with Germany	88 457,9	17 832,7	18 608,9	25 873,5	26 142,8
MORSKA SEA	1 553,6	444,2	445,6	334,9	328,8
NA LOTNISKACH AT AIRPORTS	13 124,2	3 944,8	3 862,0	2 644,7	2 672,7

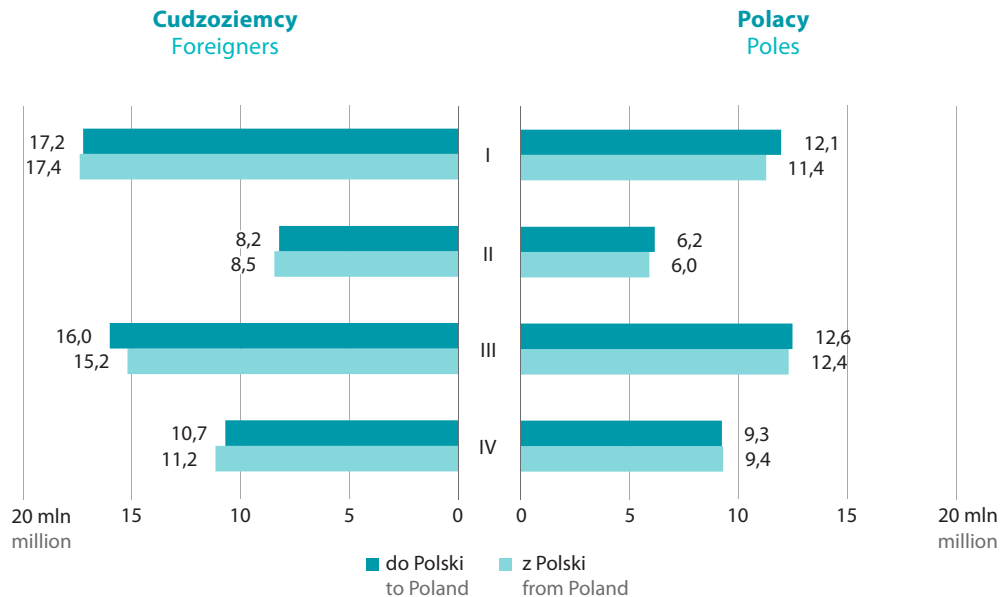
a łącznie z osobami przekraczającymi granicę w ramach małego ruchu granicznego.

Źródło: dane Komendy Głównej Straży Granicznej i dane szacunkowe Głównego Urzędu Statystycznego.

a Including persons crossing the border as part of local border traffic.

Source: data of the Border Guard Main Headquarters and estimates of the Central Statistical Office.

Wykres 1. Ruch graniczny osób według kwartałów w 2020 r.
 Chart 1. Passenger border traffic by quarters in 2020

Według danych Komendy Głównej Straży Granicznej, w 2020 r. na przejściach granicznych zlokalizowanych na zewnętrznej granicy lądowej Unii Europejskiej na terenie Polski dokonano łącznie 11,6 mln odpraw osób przybywających do Polski lub opuszczających Polskę. Z ogólnej liczby odpraw 90,6% przypadało na cudzoziemców, a 9,4% na Polaków. Granicę w kierunku do Polski przekroczyło 5,1 mln cudzoziemców oraz 0,5 mln Polaków w kierunku z Polski. W porównaniu z 2019 r. na zewnętrznej granicy Unii Europejskiej na terenie Polski odnotowano mniej o 65,9% odpraw ogółem (z Polski i do Polski i cudzoziemców i Polaków). Liczba odprawionych cudzoziemców była mniejsza w stosunku do roku poprzedniego o 65,0%, a Polaków mniejsza o 73,1%.

W 2020 r., zarówno w przypadku Polaków jak i cudzoziemców zanotowano spadek liczby odpraw na wszystkich odcinkach granicy zewnętrznej. Na przejściach granicznych z Rosją dokonano 80,9% mniej odpraw Polaków i 77,3% mniej odpraw cudzoziemców niż w poprzednim roku. Z Ukrainą odpowiednio o 73,5% i 63,2% mniej, na przejściach z Białorusią mniej o 63,5% i 66,0%.

Największy ruch odnotowano na przejściach granicznych z Ukrainą – 7,8 mln (67,5% ogółu przekroczeń zewnętrznej granicy lądowej Unii Europejskiej na terenie Polski w 2020 r.). Granicę z Białorusią przekroczyło w tym czasie 3,0 mln osób (26,1%), a z Rosją 0,7 mln (6,4% z ogólnej liczby przekroczeń granicy zewnętrznej). Wielkość odpraw, w pewnym stopniu związana jest z długością poszczególnych odcinków granic i usytuowanymi tam przejściami, jak też z ułatwieniami bądź utrudnieniami występującymi na danej granicy.

W 2020 r. najwięcej przekroczeń granicy zewnętrznej, zarówno przez cudzoziemców jak i Polaków, odnotowano w I kwartale (54,7% ogółu odpraw cudzoziemców w ciągu roku i 61,2% ogółu odpraw Polaków), zaś najmniej w II kwartale (odpowiednio 8,7% i 5,5%). Podobne relacje wystąpiły przy przekraczaniu granicy z poszczególnymi krajami (najwięcej przekroczeń wystąpiło w I kwartale, najmniej w II).

Biorąc pod uwagę zewnętrzną granicę UE na terenie Polski, największe natężenie ruchu granicznego w 2020 r. odnotowano na przejściu drogowym w Medyce, gdzie dokonano 2,1 mln odpraw, co stanowiło 17,9% ogółu odpraw na zewnętrznej granicy Unii Europejskiej na terenie Polski i 26,6% odpraw na granicy polsko-ukraińskiej. W porównaniu z 2019 r. ruch na tym przejściu zmniejszył się o 61,8%. Wśród przekraczających przytłaczającą większość stanowili cudzoziemcy (92,7%).

Do większych przejść granicznych pod względem wielkości ruchu granicznego na granicy zewnętrznej UE, a zarazem na odcinku granicy z Ukrainą należą Korczowa, Dorohusk i Hrebenne, na których odprawiono odpowiednio 1,7 mln, 1,5 mln i 1,2 mln osób. W strukturze ruchu granicznego na granicy zewnętrznej stanowiło to odpowiednio: 14,9%, 12,8%, 10,0%, a w strukturze ruchu granicznego na granicy lądowej z Ukrainą odpowiednio: 22,1%, 18,9%, 14,8%. Również na tych przejściach granicznych przytłaczającą większość stanowili cudzoziemcy (najmniejszy odsetek w Hrebennem – 92,4%). W porównaniu z 2019 r. ruch graniczny na wszystkich tych przejściach spadł odpowiednio o 56,2%, 49,0% i 59,6%.

Na odcinku granicy z Białorusią ponad połowa ruchu granicznego w 2020 r. odbywała się na dwóch przejściach drogowych – w Kuźnicy Białostockiej i w Terespolu, na których dokonano odpowiednio 0,9 mln i 0,7 mln odpraw. Stanowiło to odpowiednio 30,6% i 23,2% ruchu na granicy polsko-białoruskiej oraz odpowiednio 8,0% i 6,1% ruchu na całej granicy zewnętrznej. W porównaniu z poprzednim rokiem ruch graniczny na obu przejściach granicznych zmniejszył się, odpowiednio o 64,7% i 72,1%. Wśród przekraczających dominowali cudzoziemcy (odpowiednio 86,8% i 88,4%).

Największy ruch graniczny z Rosją odnotowano w 2020 r. na przejściu granicznym w Grzechotkach – 0,3 mln (40,9%) odpraw. W strukturze ruchu granicznego na całej granicy zewnętrznej stanowił on 2,6%. Wśród przekraczających 84,8% stanowili cudzoziemcy. Natomiast do większych przejść granicznych z Rosją, na których Polacy stanowili znaczący udział należały Gołdap (54,8%) i Bezdedy (49,4% Polaków). Na tych przejściach odprawiono odpowiednio 0,1 mln i 0,2 mln osób (Polaków i cudzoziemców). W porównaniu z 2019 r. ruch graniczny zmniejszył się na obu przejściach, odpowiednio o 81,6% i o 79,5%.

W 2020 roku na lądowej granicy wewnętrznej Unii Europejskiej na terenie Polski odnotowano 157,4 mln przekroczeń, z czego 56,2% (88,5 mln) stanowiły przekroczenia granicy z Niemcami, 25,8% (40,6 mln) – z Czechami, 14,0% (22,1 mln) – ze Słowacją oraz 4,0% (6,3 mln) – przekroczenia granicy z Litwą.

Na wszystkich odcinkach granicy wewnętrznej z poszczególnymi państwami odnotowano spadek liczby przekroczeń w porównaniu z 2019 r. (największy ze Słowacją – 35,2%, najmniejszy z Niemcami – 26,4%). W strukturze przekraczających poszczególne odcinki wewnętrznej granicy Unii Europejskiej na terenie Polski przeważali cudzoziemcy (na granicy z Litwą – stanowili 68,1%, z Niemcami – 58,8%, ze Słowacją – 51,5%, z Czechami – 49,9%).

Wśród cudzoziemców, przekraczających poszczególne odcinki lądowej granicy Polski, dominowali obywatele kraju sąsiadującego, na przykład na granicy z Ukrainą – obywatele Ukrainy (95,8%), na granicy z Rosją – obywatele Rosji (88,4%), a na granicy z Białorusią – obywatele Białorusi (86,7%).

W 2020 r. granicę Polski na lotniskach przekroczyło 13,1 mln osób, tj. o 70,9% mniej niż w poprzednim roku. Natomiast na granicy morskiej miało miejsce 1,6 mln przekroczeń (o 25,4% mniej niż w 2019 r.). Wśród przekraczających granicę zarówno na lotniskach, jak i w portach morskich przeważali Polacy (odpowiednio 59,5% i 57,3%).

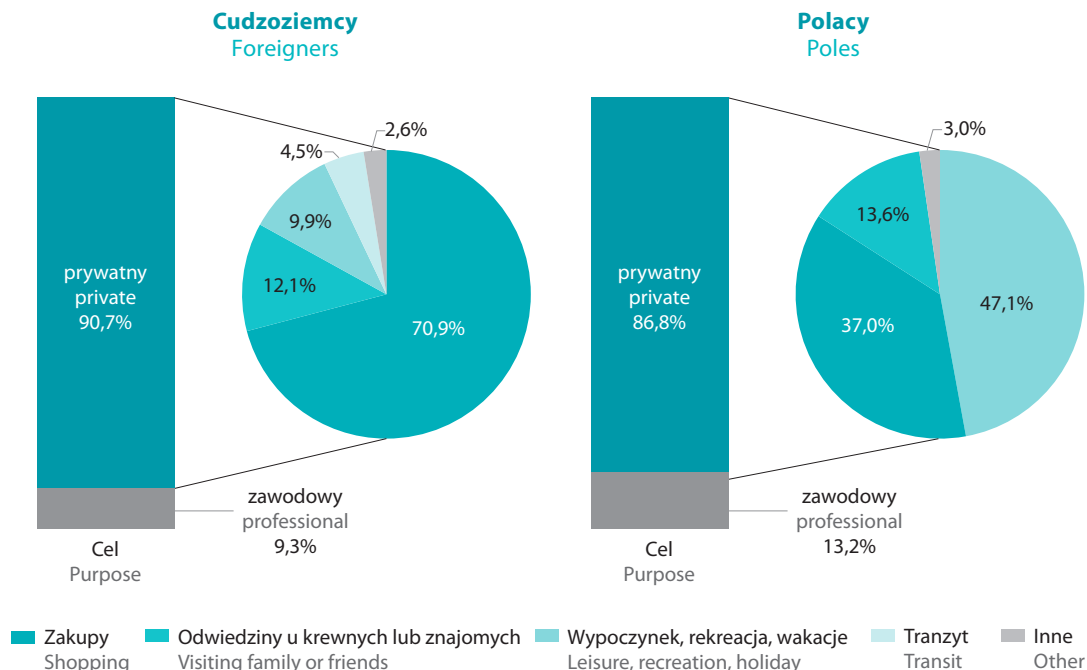
1.2. Cel pobytu i częstotliwość przekraczania granicy

1.2. Purpose of stay and frequency of crossing the border

Cudzoziemcy przybywający w 2020 r. do Polski jako główny cel wizyty deklarowali zakupy (64,3%). Podróże Polaków za granicę w głównej mierze dotyczyły wypoczynku, rekreacji, wakacji (40,9%) oraz zakupów (32,1%). W celach służbowych/zawodowych podróżowało 9,3% cudzoziemców i 13,2% Polaków. Tranzytem (zarówno w celu osobistym jak i służbowym) podróżowało przez Polskę 8,5% cudzoziemców. Tranzyt stanowił relatywnie duży udział wśród przekraczających granicę na lotniskach (31,7%) oraz przekraczających granicę morską (31,3%). Udział przekraczających granicę naszego kraju tranzytem był zróżnicowany na poszczególnych odcinkach granicy lądowej Polski z krajami sąsiadującymi, największy wystąpił na odcinku granicy z Rosją (11,3%), a najmniejszy wśród przekraczających granicę ze Słowacją (5,0%).

Wykres 2. Struktura cudzoziemców (nierezydentów) według celu wizyty w Polsce oraz Polaków (rezydentów) według celu pobytu za granicą w 2020 r.

Chart 2. Structure of foreigners (non-residents) by purpose of visit and Poles (residents) by purpose of stay abroad in 2020

Dominującym celem przyjazdu cudzoziemców (nierezydentów) do Polski przez zewnętrzną granicę lądową Unii Europejskiej było dokonanie zakupów (59,9%), podczas gdy na wewnętrznej granicy UE cel ten deklarowało 69,2%. Znaczny odsetek (wśród przekraczających granicę wewnętrzną) stanowiły także odwiedziny u krewnych lub znajomych (10,5%) oraz wypoczynek, rekreacja, wakacje (9,2%).

Biorąc pod uwagę zewnętrzną granicę UE, struktura przekroczeń granicy polsko-ukraińskiej i polsko-białoruskiej przez cudzoziemców, według celu wizyty w Polsce, była w pewnym stopniu podobna. Na przykład udział przekraczających granicę w celu zakupów z Białorusią wyniósł 59,7%, a z Ukrainą 60,7%. Największe zróżnicowanie na tych odcinkach granicy wystąpiło w przypadku osób przekraczających granicę w celu odwiedzin u krewnych lub znajomych, ich udział na odcinku granicy z Białorusią był większy o 7,3 p.proc. Z kolei udział deklarujących jako podstawowy cel wizyty pracę sezonową, przygraniczną był większy w przypadku granicy z Ukrainą (o 4,9 p.proc.). Pewna odmienność wystąpiła na przejściach granicznych z Rosją, gdzie udział osób przekraczających granicę w celu zakupów wyniósł 49,1%, a udział

osób przekraczających granicę w celu wypoczynku, rekreacji, na wakacje był wyraźnie większy niż na pozostałych odcinkach zewnętrznej granicy UE i wyniósł 14,7%. Tranzytem przekraczało ten odcinek granicy 19,1% cudzoziemców (najwięcej spośród odcinków granicy zewnętrznej).

Z kolei poszczególne odcinki granicy wewnętrznej z krajami UE były podobne pod względem dominującego celu podróżujących, którym były zakupy. Najwięcej cudzoziemców deklarowało taki cel wizyty jako główny wśród przekraczających granicę z Litwą – 76,6%, natomiast stosunkowo najmniej ze Słowacją – 65,3%. Zauważalny udział przekraczających granicę w celu wypoczynku, rekreacji i na wakacje wystąpił na dwóch odcinkach granicy – ze Słowacją (19,8%) i z Czechami (14,2%). Również wśród osób przekraczających odcinek granicy z Czechami 9,8% deklarowało, że cel służbowy/zawodowy był priorytetem ich podróży – był to największy udział na granicy wewnętrznej. Z kolei odcinek granicy z Niemcami przekraczało relatywnie najwięcej (13,9%) cudzoziemców deklarujących odwiedziny u krewnych lub znajomych jako główny cel swojej podróży do Polski.

Tablica 2. Cudzoziemcy (nierezydenci) według celu wizyty w Polsce oraz Polacy (rezydenci) według celu pobytu za granicą w 2020 r.

Table 2. Foreigners (non-residents) by purpose of visit in Poland and Poles (residents) by purpose of stay abroad in 2020

Granica Border A – cudzoziemcy foreigners B – Polacy Poles	Ogółem Total	Cel prywatny Private purpose					Cel zawo- dowy Professional purpose	
		razem total	w tym of which			zakupy shopping		tranzyt transit
			wypo- czynek, rekreacja, wakacje leisure, recreation, holiday	odwiedziny u krewnych lub znajomych visiting family or friends				
		przekroczenia granicy w odsetkach		crossings of the border in percentages				
OGÓŁEM TOTAL	A	100,0	90,7	9,0	11,0	64,3	4,1	9,3
	B	100,0	86,8	40,9	11,8	32,1	x	13,2
LĄDOWA LAND	A	100,0	92,3	8,4	10,4	68,2	3,1	7,7
	B	100,0	87,2	39,6	9,6	35,9	x	12,8
Zewnętrzna UE EU's external	A	100,0	84,4	2,1	9,1	59,9	9,6	15,6
	B	100,0	94,6	3,9	14,6	73,6	x	5,4
Wewnętrzna UE EU's internal	A	100,0	93,3	9,2	10,5	69,2	2,3	6,7
	B	100,0	87,1	40,2	9,5	35,3	x	12,9
MORSKA SEA	A	100,0	68,6	25,9	27,5	1,3	11,0	31,4
	B	100,0	77,6	51,8	24,3	0,9	x	22,4
NA LOTNISKACH AT AIRPORTS	A	100,0	64,0	16,9	20,6	0,2	20,7	36,0
	B	100,0	84,8	51,2	31,3	0,2	x	15,2

Wśród cudzoziemców przekraczających granicę na lotniskach oraz drogą morską występowało większe różnicowanie dominujących celów podróży aniżeli wśród przekraczających granicę lądową.

W 2020 r. 36,0% podróży cudzoziemców do Polski samolotem związanych było z celem służbowym/zawodowym (był to największy udział spośród trzech rodzajów granicy). Wizyty nierezydentów w naszym kraju (przekraczających granicę na lotniskach) dotyczyły w dużej mierze (obok tranzytu) odwiedzin u krewnych lub znajomych (20,6 %) oraz wypoczynku, rekreacji, wakacji (16,9%).

Przyjazdy cudzoziemców do Polski drogą morską związane były z wizytami w celu zawodowym (31,4% ogółu osób przybywających drogą morską), a także odwiedzinami u krewnych i znajomych (27,5%) oraz wypoczynkiem, rekreacją, wakacjami (25,9%).

W przypadku mieszkańców Polski zróżnicowanie celów wyjazdów pomiędzy przekraczającymi granicę zewnętrzną i wewnętrzną UE było bardziej widoczne, aniżeli wśród cudzoziemców. Wyjazdy w celu dokonania zakupów stanowiły 73,6% wśród przekraczających granicę zewnętrzną i 35,3% wśród przekraczających granicę wewnętrzną.

Biorąc pod uwagę zewnętrzną granicę UE, struktura przekroczeń granicy polsko-ukraińskiej i polsko-białoruskiej przez Polaków, według celu wizyty za granicą, była w pewnym stopniu podobna. Na przykład udział przekraczających granicę z Białorusią w celu zakupów wyniósł 68,6% ogółu Polaków przekraczających ten odcinek granicy, a z Ukrainą 69,9%. Z kolei udział deklarujących jako podstawowy cel wizyty odwiedzin u krewnych lub znajomych wyniósł odpowiednio 18,5% i 15,4%.

Znaczny odsetek Polaków przebywał za granicą w 2020 r. w celu służbowym/zawodowym (powracający przez odcinek granicy z Białorusią stanowili – 7,7%, z Ukrainą – 5,1%). Wśród osób przekraczających odcinek granicy z Białorusią 4,9% deklarowało, że wypoczynek, rekreacja, wakacje był priorytetem ich podróży, a z Ukrainą 4,2%. Pewna odmienność wystąpiła na przejściach granicznych z Rosją, gdzie udział osób przekraczających granicę w celu zakupów wyniósł 89,8%, a w celu odwiedzin u krewnych i znajomych 6,2%.

Wśród mieszkańców Polski przekraczających granicę wewnętrzną UE największy odsetek (40,2%) stanowiły wyjazdy związane z wypoczynkiem, rekreacją, wakacjami. Znaczny udział miały też (obok zakupów) wyjazdy w celu służbowym/zawodowym (12,9%) oraz odwiedzin u krewnych lub znajomych (9,5%). Polacy przekraczający granicę z poszczególnymi krajami należącymi do Unii Europejskiej mieli również zróżnicowane preferencje w zakresie celów podróży. Wypoczynek, rekreacja, wakacje dominowały wśród przekraczających granicę ze Słowacją, Czechami i Litwą (odpowiednio 75,2%, 65,6% i 59,9%), natomiast zakupy wśród podróżujących przez granicę z Niemcami (51,2%). Wśród osób przekraczających granicę z Czechami, Litwą i Słowacją wyjazdy mieszkańców Polski związane były również z zakupami (20,2%, 19,2%, 12,0%).

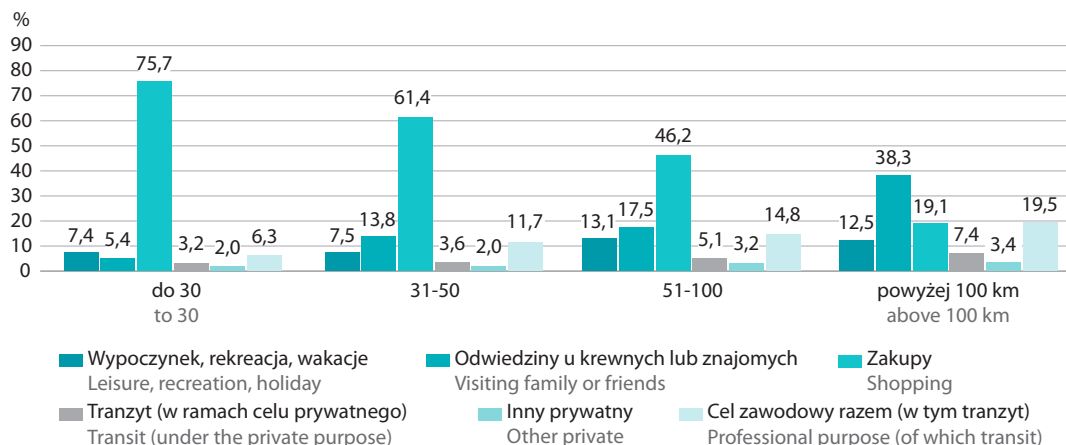
Wyjazdy zagraniczne mieszkańców Polski przez odcinek granicy z Niemcami dotyczyły w znacznej mierze (obok zakupów) wyjazdów w celach zawodowych (18,8%), wypoczynku, rekreacji, wakacji (14,9%) oraz odwiedzin u krewnych lub znajomych (13,3%).

Polacy przekraczający granicę na lotniskach najczęściej deklarowali jako główny cel podróży wypoczynek, rekreację, wakacje (51,2%) oraz odwiedzin u krewnych lub znajomych (31,3%). W 2020 r. 15,2% Polaków wyjeżdżało za granicę w celu służbowym/zawodowym.

Wśród Polaków przekraczających granicę morską również przeważały wyjazdy w celu wypoczynku, rekreacji, wakacji (51,8%). Popularne były także wyjazdy w celu odwiedzin u krewnych lub znajomych i w sprawach zawodowych (odpowiednio 24,3% i 22,4%).

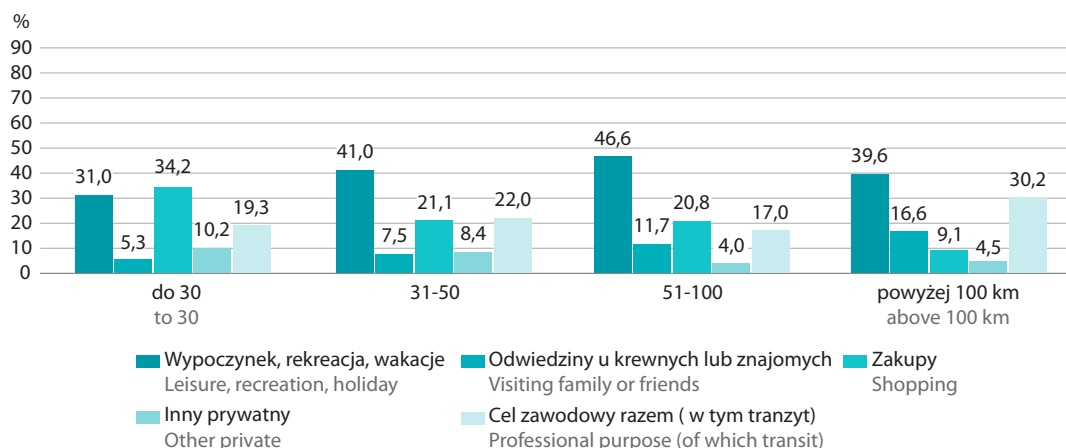
Wykres 3. Struktura cudzoziemców (nierezydentów) według celu wizyty w Polsce i odległości od granicy miejsca dokonania zakupów w 2020 r.

Chart 3. Structure of foreigners (non-residents) by purpose of visit and distance from the border to the place of purchase in 2020

Wykres 4. Struktura Polaków (rezydentów) według celu pobytu za granicą i odległości od granicy miejsca dokonania zakupów w 2020 r.

Chart 4. Structure of Poles (residents) by purpose of stay abroad and distance from the border to the place of purchase in 2020

Badanie pokazało, że w 2020 r. spośród cudzoziemców przybywających do Polski 38,1% przekraczało granicę kilka razy w miesiącu. Deklarowany udział przekraczających granicę kilka razy w tygodniu oraz kilka razy w roku lub rzadziej, a także kilka razy w kwartale wyniósł odpowiednio: 22,2%, 18,4% i 18,0%. Codziennie granicę Polski w 2020 r. przekroczyło 3,3% badanych cudzoziemców.

Zdecydowanie większy odsetek cudzoziemców przekraczających granicę drogą powietrzną i morską odwiedza Polskę z mniejszą częstotliwością (kilka razy w roku lub rzadziej) niż przekraczających granicę lądową.

Tablica 3. Cudzoziemcy (nierezydenci) według częstotliwości przekraczania granicy w 2020 r.
 Table 3. Foreigners (non-residents) by frequency of crossing the border in 2020

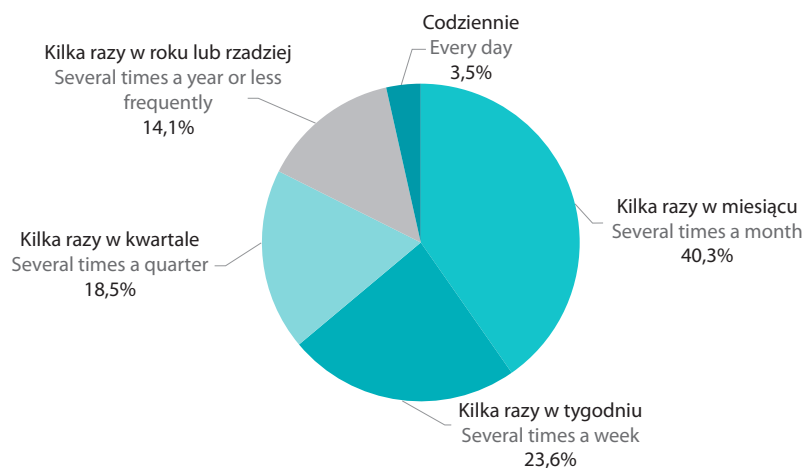
Granica Border		Ogółem Total	Codziennie Every day	Kilka razy w tygodniu Several times a week	Kilka razy w miesiącu Several times a month	Kilka razy w kwartale Several times a quarter	Kilka razy w roku lub rzadziej Several times a year or less frequently
		przekroczenia granicy w odsetkach crossings of the border in percentages					
OGÓŁEM TOTAL	I	100,0	4,0	22,4	34,9	17,6	21,1
	II	100,0	1,1	24,6	43,7	19,0	11,7
	III	100,0	4,1	21,1	36,9	17,8	20,0
	IV	100,0	2,7	21,6	40,5	17,9	17,3
	I-IV	100,0	3,3	22,2	38,1	18,0	18,4
LĄDOWA LAND	I	100,0	4,4	24,9	38,7	18,4	13,6
	II	100,0	1,1	24,9	44,1	19,0	10,8
	III	100,0	4,3	22,3	38,9	18,4	16,0
	IV	100,0	2,8	22,3	41,7	18,2	15,0
	I-IV	100,0	3,5	23,6	40,3	18,5	14,1
Zewnętrzna UE EU's external	I	100,0	2,1	39,5	42,9	9,7	5,8
	II	100,0	0,0	9,1	33,5	29,3	28,1
	III	100,0	2,8	10,8	46,4	22,9	17,1
	IV	100,0	1,5	15,8	49,0	20,0	13,8
	I-IV	100,0	1,9	26,8	43,9	15,9	11,5
Wewnętrzna UE EU's internal	I	100,0	4,9	21,7	37,7	20,3	15,4
	II	100,0	1,2	25,9	44,8	18,4	9,7
	III	100,0	4,4	23,1	38,4	18,1	15,9
	IV	100,0	2,9	23,1	40,9	18,0	15,1
	I-IV	100,0	3,7	23,2	39,9	18,8	14,5
MORSKA SEA	I	100,0	0,0	1,6	13,0	21,4	64,0
	II	100,0	0,0	0,1	9,2	13,5	77,1
	III	100,0	0,0	0,4	2,0	6,9	90,7
	IV	100,0	0,0	1,3	9,8	21,6	67,3
	I-IV	100,0	0,0	0,7	7,3	13,7	78,3
NA LOTNISKACH AT AIRPORTS	I	100,0	0,0	0,1	1,1	10,0	88,8
	II	100,0	0,0	0,0	0,2	3,6	96,2
	III	100,0	0,0	0,1	0,3	6,6	93,0
	IV	100,0	0,0	0,0	0,7	7,2	92,0
	I-IV	100,0	0,0	0,1	0,8	8,8	90,2

Granicę zewnętrzną najczęściej cudzoziemcy przekraczali kilka razy w miesiącu (43,9% ogółu przekroczeń granicy zewnętrznej przez cudzoziemców) i kilka razy w tygodniu (26,8%), podczas gdy wewnętrzną odpowiednio 39,9% i 23,2%.

Biorąc pod uwagę częstotliwość przekraczania granicy przez nierezydentów kilka razy w tygodniu stosunkowo największy udział na odcinku granicy zewnętrznej stanowiły przekroczenia z Ukrainą (33,2%), a na wewnętrznej – z Czechami (26,8%), natomiast kilka razy w miesiącu na odcinku z Białorusią (56,8%) i z Litwą (61,7%).

Wykres 5. Struktura cudzoziemców (nierezydentów) przekraczających granicę lądową Polski według częstotliwości przekraczania granicy w 2020 r.

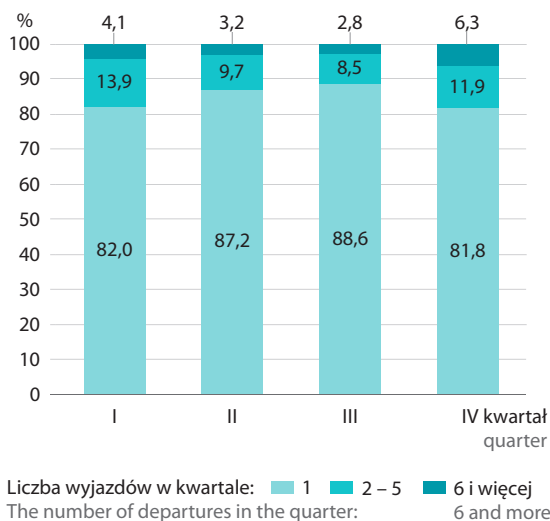
Chart 5. Structure of foreigners (non-residents) who crossed the Polish land border by frequency of crossing the border in 2020

Badanie uczestnictwa mieszkańców Polski w podróżach, w poszczególnych kwartałach 2020 r. pokazało, że rezydenci najczęściej przekraczali granicę Polski raz w kwartale (największy odsetek wystąpił w III kwartale – 90,4%, najmniejszy w IV kwartale – 85,5%). Znaczny odsetek mieszkańców Polski wyjeżdżających za granicę deklarował, że przekraczał granicę 2–5 razy w kwartale (największy w I kwartale – 11,7%, najmniejszy w III kwartale – 7,7%). Udział wyjeżdżających za granicę 6 i więcej razy w kwartale nie przekraczał 4,6% (w IV kwartale). Podobna tendencja wystąpiła wśród przekraczających poszczególne rodzaje granicy (dominowały przekroczenia raz w kwartale).

Wykres 6. Struktura Polaków (rezydentów) uczestniczących w wyjazdach zagranicznych przekraczających lądową granicę Polski według liczby wyjazdów w 2020 r.

Chart 6. Structure of Poles (residents) participating in trips abroad who crossed the Polish land border by the number of trips in 2020

Tablica 4. Polacy (rezydenci) uczestniczący w wyjazdach zagranicznych według liczby wyjazdów w 2020 r.
Table 4. Poles (residents) participating in trips abroad by the number of trips in 2020

Granica Border		Ogółem Total	Raz w kwartale Once a quarter	2 – 5	6 i więcej w kwartale 6 and more in a quarter
		wyjazdy w odsetkach departures in percentages			
OGÓŁEM TOTAL	I	100,0	85,6	11,7	2,8
	II	100,0	87,5	9,6	2,9
	III	100,0	90,4	7,7	1,9
	IV	100,0	85,5	9,9	4,6
LĄDOWA LAND	I	100,0	82,0	13,9	4,1
	II	100,0	87,2	9,7	3,2
	III	100,0	88,6	8,5	2,8
	IV	100,0	81,8	11,9	6,3
Zewnętrzna UE EU's external	I	100,0	73,5	21,6	4,9
	II	100,0	59,2	32,4	8,4
	III	100,0	82,2	8,9	8,9
	IV	100,0	77,0	16,3	6,8
Wewnętrzna UE EU's internal	I	100,0	82,3	13,7	4,1
	II	100,0	87,5	9,7	2,8
	III	100,0	88,7	8,7	2,6
	IV	100,0	82,3	11,5	6,2
MORSKA SEA	I	100,0	72,0	23,3	4,7
	II	100,0	80,8	16,9	2,2
	III	100,0	86,2	13,8	0,0
	IV	100,0	90,5	9,5	0,0
NA LOTNISKACH AT AIRPORTS	I	100,0	93,2	6,2	0,6
	II	100,0	95,9	4,1	0,0
	III	100,0	96,4	3,5	0,1
	IV	100,0	96,4	3,4	0,1

1.3. Ruch graniczny w ramach MRG

1.3. Border traffic as part of LBT

Zezwolenie na przekraczanie granicy w ramach małego ruchu granicznego (MRG) – specjalny dokument, który uprawnia mieszkańców strefy przygranicznej do przekraczania zewnętrznej granicy lądowej w ramach zasad małego ruchu granicznego. W celu wdrożenia zasad małego ruchu granicznego państwa członkowskie są upoważnione do zawierania umów dwustronnych z sąsiadującymi państwami trzecimi zgodnie z zasadami określonymi w rozporządzeniu.³

W 2020 r. Komenda Główna Straży Granicznej odnotowała 0,9 mln przekroczeń granicy polsko-ukraińskiej przez cudzoziemców w ramach MRG. Stanowiło to 7,9% ogółu przekroczeń granicy z Ukrainą przez cudzoziemców. Porównywalny wskaźnik w poprzednim roku wyniósł 22,5%, a zarejestrowano wówczas 4,5 mln odpraw (MRG). W stosunku do 2019 r. mały ruch graniczny zmniejszył się o 79,2% (ruch graniczny cudzoziemców na granicy z Ukrainą w tym okresie zmniejszył się o 63,2%). Mały ruch graniczny, od momentu wejścia w życie umowy, charakteryzował się do 2016 r. wyraźną tendencją wzrostową i wysoką dynamiką. Na przykład w 2015 r. odnotowano prawie trzy razy więcej przekroczeń niż w 2010 r. Zniesienie obowiązku posiadania wiz (11.06.2017 r.) przez obywateli Ukrainy podróżujących do UE przyczyniło się do spadku liczby podróżujących w ramach MRG. W związku z wystąpieniem zagrożenia wywołanego koronawirusem SARS-CoV-2, zgodnie z obowiązującymi przepisami⁴, od 15 marca 2020 r. został czasowo zawieszony lub ograniczony ruch na określonych przejściach granicznych co znacząco wpłynęło na wielkość ruchu granicznego w ramach MRG.

Tablica 5. Mały ruch graniczny osób na granicy polsko-ukraińskiej w 2020 r.
Table 5. Passenger local border traffic on the Polish-Ukrainian border in 2020

Wyszczególnienie Specification	Rodzaj przejścia Type of crossing	Przekroczenia granicy Crossings of the border		
		ogółem total	do Polski to Poland	z Polski from Poland
		w tys. in thousand		
CUDZOZIEMCY FOREIGNERS		930,9	465,3	465,6
Województwo lubelskie Lubelskie Voivodship		389,4	193,4	196,0
w tym: of which:				
Dorohusk	drogowe, kolejowe road, railway	75,0	37,8	37,2
Hrebenne	drogowe road	133,2	65,5	67,8
Zosin	drogowe road	127,4	55,7	71,7
Województwo podkarpackie Podkarpackie Voivodship		541,5	271,9	269,6
w tym: of which:				
Budomierz	drogowe road	59,2	30,3	28,9
Korczowa	drogowe road	98,9	51,5	47,4
Krościenko	drogowe road	79,8	40,3	39,5
Medyka	drogowe road	303,5	149,8	153,7

Źródło: dane Komendy Głównej Straży Granicznej.

Source: data of the Border Guard Main Headquarters.

³ Rozporządzenie (WE) nr 1931/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 20 grudnia 2006 r. ustanawiające przepisy dotyczące małego ruchu granicznego na zewnętrznych granicach lądowych państw członkowskich i zmieniające postanowienia Konwencji z Schengen (Dz. Urz. UE nr L 405 z dnia 30 grudnia 2006 r., z późn. zm.)

⁴ Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 13 marca 2020 r. (Dz.U. z 2020 r., poz. 435 z późn. zm.)

Rozdział 2

Chapter 2

Wydatki cudzoziemców (nierezydentów) w Polsce i Polaków (rezydentów) za granicą

Expenses of foreigners (non-residents) in Poland and Poles (residents) abroad

2.1. Wartość i struktura wydatków według odcinków granic

2.1. Value and structure of expenses by sections of the border

Szacunkowa wartość towarów i usług zakupionych w Polsce przez cudzoziemców (nierezydentów) w 2020 roku ukształtowała się na poziomie 23,6 mld zł, a wydatków poniesionych za granicą przez mieszkańców Polski – 13,4 mld zł. W porównaniu z rokiem 2019 wydatki cudzoziemców były niższe o 47,8%, a Polaków o 42,7%.

Należy zaznaczyć, że na wielkość i strukturę wydatków, zarówno cudzoziemców w Polsce, jak i Polaków za granicą miały wpływ ograniczenia w przemieszczaniu się ludności wprowadzane przez poszczególne państwa świata. Związane one były z występującą pandemią zakaźnej choroby COVID-19 wywołanej przez koronawirusa SARS-CoV-2. Również w Polsce (od 15 marca 2020 r.) został czasowo zawieszony lub ograniczony ruch graniczny na określonych przejściach granicznych.

Największe sumy wydatków cudzoziemców odnotowano w I kwartale (8,8 mld zł), natomiast najniższe w II kwartale (3,3 mld zł). Dla porównania w poprzednim roku (2019) wśród cudzoziemców dominowały wydatki w III kwartale (13,1 mld zł), a najniższe zanotowano w I kwartale (9,8 mld zł).

W strukturze wydatków mieszkańców Polski dominowały wydatki zrealizowane w III kwartale (4,7 mld zł), natomiast najniższe odnotowano w II kwartale 2020 r. (1,6 mld zł). W poprzednim roku wśród Polaków dominowały wydatki poniesione w III kwartale (8,1 mld zł), a najniższe zanotowano w I kwartale (4,8 mld zł).

Należy podkreślić, że w najkorzystniejszych kwartałach pod względem wysokości poniesionych wydatków w 2020 r., zarówno przez cudzoziemców, jak i Polaków, kwoty były odpowiednio niższe niż w kwartałach z najniższymi wydatkami w 2019 r.

Biorąc pod uwagę rodzaj granicy, największe wydatki (na towary i usługi łącznie) ponieśli w 2020 r. osoby przekraczające granicę lądową: cudzoziemcy w Polsce – 21,1 mld zł, a Polacy za granicą – 9,7 mld zł. W strukturze wydatków poniesionych przez cudzoziemców w Polsce stanowiły one 89,5%, a w strukturze wydatków poniesionych przez Polaków za granicą – 71,9%. W porównaniu z rokiem poprzednim było to więcej odpowiednio o 7,3 p.proc. i 14,5 p.proc.

Z ogółu wydatków cudzoziemców poniesionych w Polsce w 2020 r. kwota 17,5 mld zł (74,1%) przypadła na osoby przekraczające wewnętrzną granicę lądową Unii Europejskiej na terenie Polski, a 3,6 mld zł (15,3%) na zewnętrzną granicę lądową UE. Było to odpowiednio o 15,5 p.proc. więcej i o 8,2 p.proc. mniej niż przed rokiem.

Mieszkańcy Polski, powracający w 2020 r. przez wewnętrzną granicę lądową UE, wydali za granicą 9,5 mld zł, tj. 70,9% ogółu wydatków Polaków za granicą, a powracający przez polski odcinek zewnętrznej lądowej granicy UE – 133,5 mln zł (1,0%). W porównaniu z poprzednim rokiem, udział wydatków, w przypadku granicy wewnętrznej był większy o 15,6 p.proc., a w przypadku zewnętrznej mniejszy o 1,1 p.proc.

Szacunkowa wartość wydatków poniesionych przez cudzoziemców w naszym kraju i Polaków za granicą przekraczających granicę na lotniskach wyniosła odpowiednio 2,1 mld zł (9,1% ogółu wydatków cudzoziemców) i 3,4 mld zł (25,4% ogółu wydatków mieszkańców Polski). W porównaniu do struktury wydatków z 2019 r. było to mniej odpowiednio o 7,7 p.proc. i 14,9 p.proc.

Wydatki za granicą podróżujących drogą morską stanowiły stosunkowo niewielki udział w wydatkach ogółem cudzoziemców – 1,4% (338,9 mln zł), Polaków – 2,7% (364,6 mln zł). W stosunku do poprzedniego roku, udziały te były większe, zarówno wśród cudzoziemców jak i mieszkańców Polski odpowiednio o 0,4 p.proc. i o 0,5 p.proc.

Tablica 6. Wydatki cudzoziemców (nierezydentów) w Polsce oraz Polaków (rezydentów) za granicą w 2020 r.
Table 6. Expenses by foreigners (non-residents) in Poland and Poles (residents) abroad in 2020

Granica Border A – cudzoziemcy foreigners B – Polacy Poles	Wydatki ogółem Total expenses	Towary Goods			Pozostałe wydatki (usługi) Other expenses (services)	
		razem total	w tym of which			
			żywność i napoje bezalkoholowe food and non-alcoholic drinks	nieżywnościowe non-food products		
		w mln zł	in million PLN			
OGÓŁEM	A	23 623,1	19 184,0	3 017,6	13 124,3	4 439,1
TOTAL	B	13 443,7	5 915,7	1 463,5	3 994,0	7 528,0
LĄDOWA LAND	A	21 137,0	18 169,4	2 756,6	12 502,0	2 967,6
	B	9 663,8	5 230,5	1 278,0	3 546,5	4 433,3
Zewnętrzna UE EU's external	A	3 623,6	3 443,1	490,1	2 946,3	180,4
	B	133,5	116,4	9,9	84,3	17,1
Wewnętrzna UE EU's internal	A	17 513,4	14 726,2	2 266,5	9 555,6	2 787,2
	B	9 530,3	5 114,1	1 268,1	3 462,1	4 416,2
MORSKA SEA	A	338,9	221,4	57,5	135,6	117,6
	B	364,6	116,1	32,4	76,7	248,4
NA LOTNISKACH AT AIRPORTS	A	2 147,1	793,2	203,5	486,8	1 353,9
	B	3 415,3	569,1	153,1	370,9	2 846,2

Wśród cudzoziemców przekraczających zewnętrzną lądową granicę UE w 2020 r., największy udział miały wydatki poniesione w Polsce przez przekraczających odcinek granicy z Ukrainą – 73,2%, następnie z Białorusią – 23,2%, a przekraczających odcinek granicy z Rosją – 3,6%. W porównaniu z 2019 r. udział wydatków nierezydentów w Polsce, przekraczających granicę z Białorusią i Ukrainą był większy odpowiednio o 1,0 i 0,7 p.proc., a przekraczających granicę z Rosją był mniejszy o 1,7 p.proc.

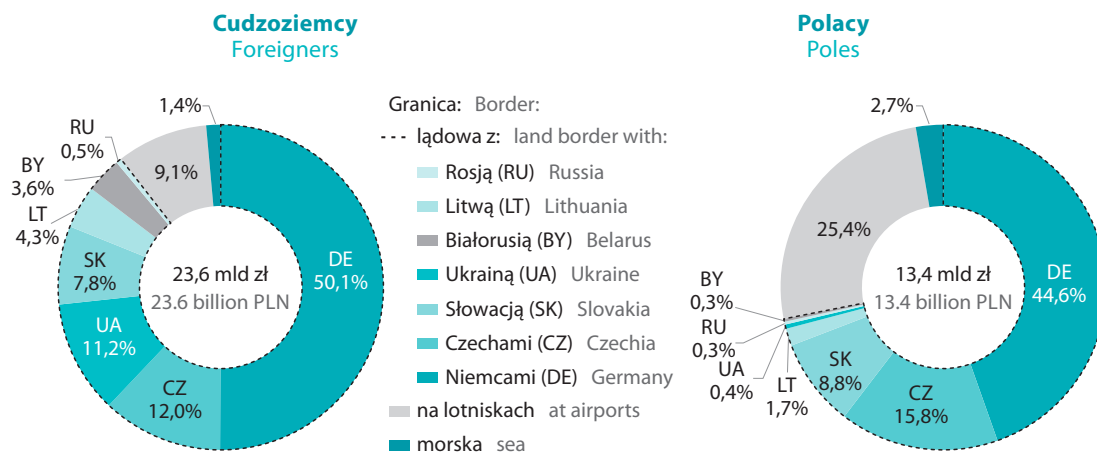
W przypadku mieszkańców Polski, którzy powracali do kraju przez zewnętrzną granicę UE, największy udział wydatków odnotowano na odcinku granicy z Ukrainą – 42,5%. Na drugim miejscu uplasowały się wydatki Polaków przekraczających granicę z Rosją (29,0%), następnie z Białorusią (28,5%). W przypadku odcinka granicy z Białorusią i Ukrainą udziały tych wydatków w porównaniu z 2019 r. były większe, odpowiednio o 8,5 p.proc. i 2,4 p.proc., natomiast w przypadku granicy z Rosją – mniejsze o 11,0 p.proc.

Wydatki nierezydentów powracających przez granicę z Niemcami były największe (67,5%) spośród czterech odcinków wewnętrznej granicy UE. Udział tych wydatków pozostawionych w naszym kraju przez cudzoziemców przekraczających granicę z Czechami wyniósł 16,2%, ze Słowacją – 10,5%, a z Litwą – 5,8%. W porównaniu z 2019 r. udział wydatków nierezydentów w Polsce przekraczających odcinek granicy z Niemcami był większy o 2,3 p.proc., natomiast udział wydatków cudzoziemców przemieszczających się przez granicę z Litwą, z Czechami i ze Słowacją był mniejszy odpowiednio o 0,2 p.proc., 0,9 p.proc., i 1,1 p.proc.

W ogólnej wartości wydatków poniesionych w 2020 r. przez Polaków za granicą, którzy powracali do kraju przez wewnętrzną granicę UE, największy udział miały wydatki przekraczających odcinek granicy z Niemcami (62,9%), następnie z Czechami (22,3%), ze Słowacją (12,4%) i z Litwą (2,4%). W przypadku odcinka granicy z Niemcami udział wydatków był większy niż przed rokiem o 5,3 p.proc. Na pozostałych odcinkach granicy wewnętrznej udział ten był mniejszy, tj. w przypadku granicy z Litwą o 0,3 p.proc., ze Słowacją – o 1,0 p.proc., z Czechami – o 4,0 p.proc.

Wykres 7. Struktura wydatków cudzoziemców (nierezydentów) w Polsce i Polaków (rezydentów) za granicą w 2020 r.

Chart 7. Structure of expenses of foreigners (non-residents) in Poland and Poles (residents) abroad in 2020

2.2. Wartość i struktura wydatków według rodzajów wydatków i długości pobytu

2.2. Value and structure of expenses by types of expenses and length of stay

Cudzoziemcy, z ogólnej kwoty środków pieniężnych wydanych w Polsce w 2020 r., najczęściej przeznaczili na zakup towarów – 19,2 mld zł, tj. 81,2% (w porównaniu z 2019 r. więcej o 3,0%). Na usługi, głównie na zakwaterowanie i wyżywienie, przeznaczili 4,4 mld zł, czyli pozostałe 18,8% (w porównaniu z 2019 r. mniej o 3,0%).

Największym zainteresowaniem obcokrajowców cieszyły się towary nieżywnościowe, na które wydali łącznie 13,1 mld zł (55,6% ogółu swoich wydatków). Na towary żywnościowe i napoje bezalkoholowe przeznaczili 3,0 mld zł (12,8%), natomiast na napoje alkoholowe i wyroby tytoniowe – łącznie 3,0 mld zł (12,9%). W porównaniu z 2019 r. wydatki cudzoziemców były niższe na wszystkie badane grupy asortymentowe towarów, tj. na żywność i napoje bezalkoholowe o 45,4%, na napoje alkoholowe i wyroby tytoniowe (razem) o 31,0%, a na towary nieżywnościowe o 48,5%.

Wśród cudzoziemców, przekraczających poszczególne rodzaje i odcinki granic, występowało pewne podobieństwo, ale też i zróżnicowanie jeśli chodzi o preferencje zakupowe w Polsce.

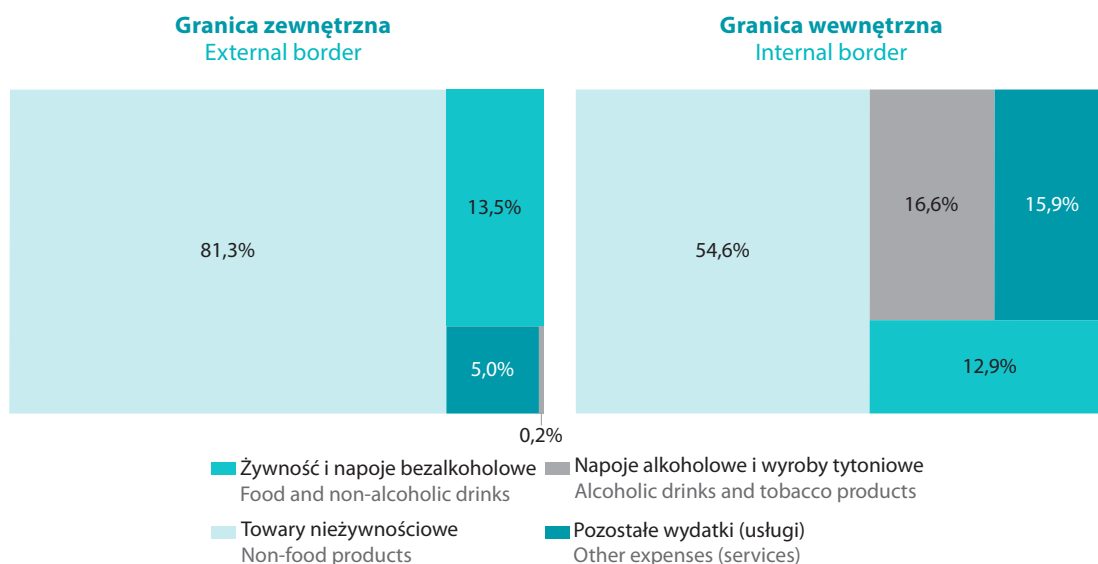
Nierezydenci przekraczający poszczególne odcinki granicy lądowej oraz granicę morską, większość wydanych w naszym kraju środków pieniężnych przeznaczili na zakup towarów (głównie nieżywnościowych). Towary w strukturze wydatków cudzoziemców w Polsce przekraczających granicę lądową stanowiły 86,0% (zewnątrzną – 95,0%, wewnętrzną – 84,1%), a morską – 65,3%. W porównaniu z poprzednim rokiem wydatki te były niższe wśród przekraczających poszczególne rodzaje i odcinki granic, tj. drogą lądową o 43,9% (granice zewnętrzną – o 66,1%, wewnętrzną – o 33,7%), a podróżujących drogą morską o 27,7%.

W przypadku granicy na lotniskach wystąpiła pewna odmienność w strukturze wydatków – najczęściej środków cudzoziemcy przeznaczili w Polsce na usługi – 63,1% swoich wydatków (w porównaniu z 2019 r. mniej o 72,1%), pozostały odsetek środków przeznaczili na zakup towarów.

W przypadku zewnętrznej granicy UE cudzoziemcy 81,3% ze swoich wydatków w Polsce przeznaczyci na zakup towarów nieżywnościowych. Wydatki na takie towary dominowały wśród przekraczających odcinki granicy z Ukrainą i Białorusią (odpowiednio 82,9% i 79,6%). Wydatki na towary nieżywnościowe stanowiły również największy odsetek wśród przekraczających granicę z Rosją – 59,3%. Badanie pokazało, że cudzoziemcy opuszczający Polskę przez przejścia graniczne z Rosją znaczne kwoty środków pieniężnych wydanych w Polsce przeznaczyci również na żywność i napoje bezalkoholowe – 26,3%, a na pozostałe wydatki (usługi) – 13,3%. Należy dodać, że wydatki na usługi wśród ogółu przekraczających granicę zewnętrzną wyniosły 5,0% (w tym granicę z Białorusią – 4,8%, z Ukrainą – 4,6%).

Wykres 8. Struktura wydatków cudzoziemców (nierezydentów) w Polsce przekraczających zewnętrzną i wewnętrzną granicę Unii Europejskiej na terenie Polski w 2020 r.

Chart 8. Structure of expenses of foreigners (non-residents) in Poland who crossed the European Union's external and internal border on the territory of Poland in 2020

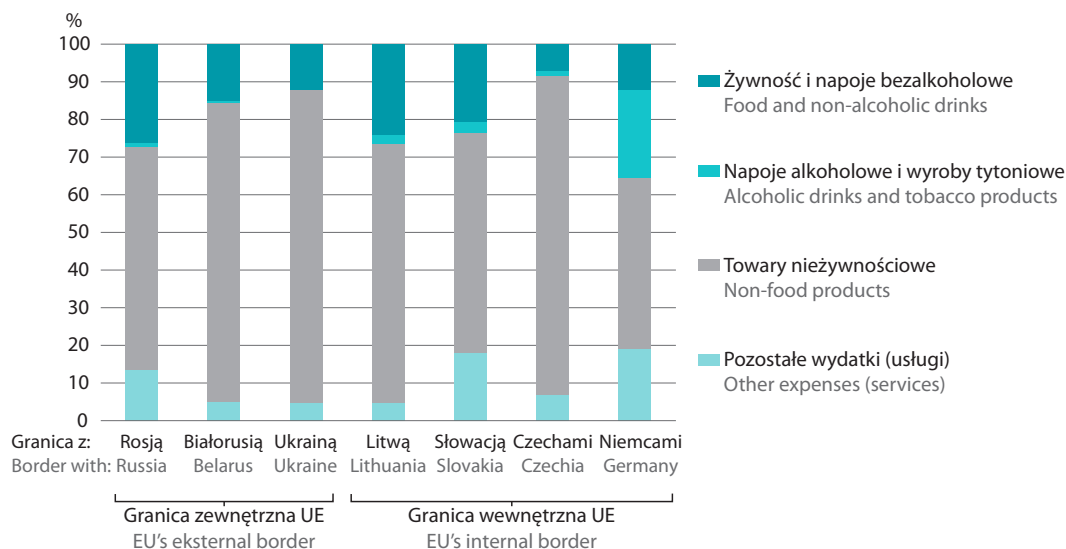
Cudzoziemcy przekraczający wewnętrzną lądową granicę UE również większość swoich wydatków poniesionych w Polsce przeznaczyci na zakup towarów nieżywnościowych – 54,6%, jednak wydatki na inne grupy towarów też stanowiły znaczny udział. Badanie pokazało, że opuszczający Polskę przez odcinek granicy z Czechami na towary nieżywnościowe przeznaczyci 84,7% ogółu ich wydatków zrealizowanych w Polsce, z Litwą – 68,8%. Mniejszy odsetek środków na towary nieżywnościowe wydali w naszym kraju podróżujący przez odcinek lądowej granicy ze Słowacją i Niemcami, odpowiednio 58,7% i 45,5%.

Nierezydenci przekraczający granicę wewnętrzną 12,9% środków wydanych w Polsce przeznaczyci na żywność i napoje bezalkoholowe. Wydatki na te towary największy udział miały wśród przekraczających odcinek granicy z Litwą – 24,3%, następnie ze Słowacją – 20,7% i Niemcami – 12,2%. Opuszczający Polskę przez odcinek granicy z Czechami na ten cel przeznaczyci 7,1% środków wydanych u nas w kraju.

Cudzoziemcy opuszczający Polskę przez odcinek granicy wewnętrznej wydali na wyroby tytoniowe 14,1% środków. Wyroby te cieszyły się znaczną popularnością wśród podróżujących przez granicę z Niemcami i stanowiły 20,5% ich wydatków. Wśród przekraczających pozostałe odcinki granicy wewnętrznej wyroby tytoniowe miały stosunkowo niewielki udział (największy – 1,2% na granicy ze Słowacją).

Tablica 7. Struktura wydatków cudzoziemców (nierezydentów) w Polsce oraz Polaków (rezydentów) za granicą w 2020 r.**Table 7. Structure of expenses by foreigners (non-residents) in Poland and Poles (residents) abroad in 2020**

Granica Border A – cudzoziemcy foreigners B – Polacy Poles	Wydatki ogółem Total expenses	Towary Goods			Pozostałe wydatki (usługi) Other expenses (services)	
		razem total	w tym of which			
			żywność i napoje bezalkoholowe food and non-alcoholic drinks	nieżywnościowe non-food products		
		w odsetkach in percentages				
OGÓŁEM TOTAL	A	100,0	81,2	12,8	55,6	18,8
	B	100,0	44,0	10,9	29,7	56,0
LĄDOWA LAND	A	100,0	86,0	13,0	59,1	14,0
	B	100,0	54,1	13,2	36,7	45,9
Zewnętrzna UE EU's external	A	100,0	95,0	13,5	81,3	5,0
	B	100,0	87,2	7,4	63,2	12,8
Wewnętrzna UE EU's internal	A	100,0	84,1	12,9	54,6	15,9
	B	100,0	53,7	13,3	36,3	46,3
MORSKA SEA	A	100,0	65,3	17,0	40,0	34,7
	B	100,0	31,9	8,9	21,0	68,1
NA LOTNISKACH AT AIRPORTS	A	100,0	36,9	9,5	22,7	63,1
	B	100,0	16,7	4,5	10,9	83,3

Wykres 9. Struktura wydatków cudzoziemców (nierezydentów) poniesionych w Polsce przekraczających lądową granicę Polski według odcinków granic w 2020 r.**Chart 9. Structure of expenses of foreigners (non-residents) incurred in Poland crossing the Polish land border by border sections in 2020**

Znaczną część wydatków poniesionych przez cudzoziemców w Polsce, którzy powracali przez wewnętrzną granicę UE stanowiły pozostałe wydatki (usługi) – 15,9%. Największy odsetek środków na ten cel przeznaczili cudzoziemcy przekraczający odcinek granicy z Niemcami – 18,8% swoich wydatków i ze Słowacją – 17,8%. Badanie pokazało, że przekraczający granicę z Czechami na pozostałe wydatki (usługi) wydali 6,7%, a opuszczający Polskę przez granicę z Litwą – 4,6%.

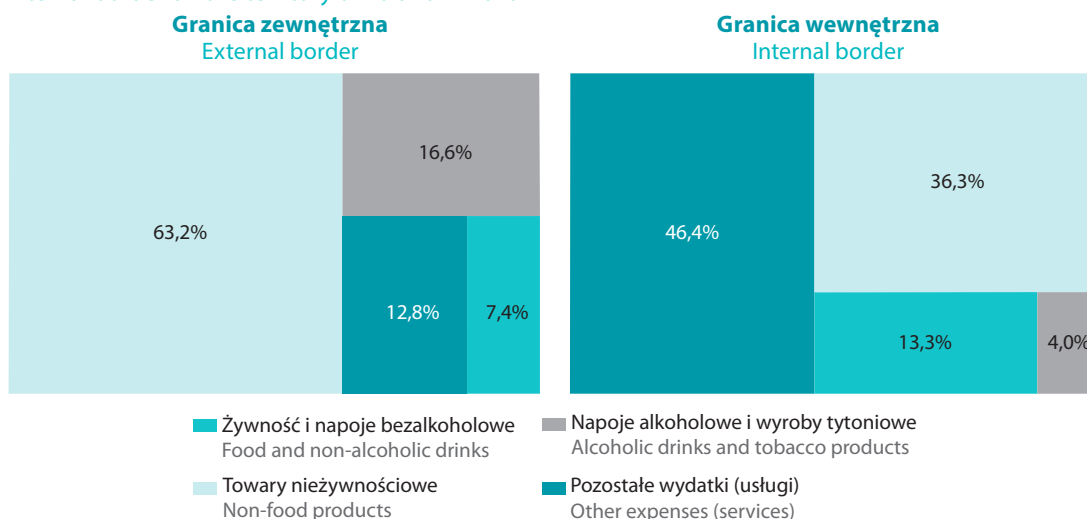
Mieszkańcy Polski podczas wyjazdów za granicę w 2020 r. większość środków tam wydanych przeznaczili na pozostałe wydatki (obejmujące głównie usługi), łącznie 7,5 mld zł, czyli 56,0% – w porównaniu z 2019 r. mniej o 47,0%. Natomiast na zakup towarów wydali 5,9 mld zł, czyli pozostałe 44,0% środków (w porównaniu z 2019 r. mniej o 36,1%).

Znaczne kwoty, bo 4,0 mld zł przeznaczili Polacy za granicą na zakup towarów nieżywnościowych (29,7% swoich wydatków) oraz na żywność i napoje bezalkoholowe – 1,5 mld zł (10,9%). Wydatki, zarówno na towary nieżywnościowe, jak i na żywność i napoje bezalkoholowe były niższe odpowiednio o 34,7% i 36,3% w stosunku do 2019 r. Zróżnicowanie struktury wydatków poniesionych przez Polaków za granicą występowało wśród powracających przez poszczególne rodzaje i odcinki granic. Polacy przekraczający granicę lądową przeznaczili za granicą na zakup towarów 54,1% ze środków tam wydanych, tym samym na usługi 45,9%. W przypadku przekraczających granicę zewnętrzną lądową UE relacja ta wyniosła odpowiednio 87,2% i 12,8%, a wewnętrzną 53,7% i 46,3%. Badanie pokazało, że powracający do kraju drogą morską na zakup towarów przeznaczili 31,9% ze swoich wydatków za granicą, a na usługi 68,1%, natomiast powracający drogą lotniczą odpowiednio 16,7% i 83,3%.

W porównaniu z 2019 r. wydatki Polaków poniesione za granicą na zakup towarów, były niższe na wszystkich rodzajach i odcinkach granicy. W największym stopniu zmniejszyły się wydatki na towary wśród przekraczających granicę na lotniskach – o 68,6%, następnie granicę lądową – o 28,1% (w tym zewnętrzną – o 72,9%, a wewnętrzną o 25,3%) i morską – o 33,1%.

Wykres 10. Struktura wydatków Polaków (rezydentów) za granicą przekraczających zewnętrzną i wewnętrzną granicę Unii Europejskiej na terenie Polski w 2020 r.

Chart 10. Structure of expenses of Poles (residents) abroad who crossed the European Union's external and internal border on the territory of Poland in 2020

Wydatki na usługi poniesione przez Polaków za granicą w 2020 r. były również niższe niż w poprzednim roku wśród przekraczających wszystkie rodzaje i odcinki granic. W największym stopniu zmniejszyły się pozostałe wydatki wśród przekraczających granicę na lotniskach – o 62,8%, następnie granicę lądową – o 28,3% (w tym zewnętrzną – o 71,8% i wewnętrzną o 27,9%). Powracający przez granicę morską wydali na usługi mniej o 30,1% niż w 2019 r.

Priorytety zakupowe towarów (za granicą) mieszkańców Polski przekraczających poszczególne odcinki granicy zewnętrznej od lat pozostają podobne. W 2020 r. 63,2% wydatkowanych za granicą środków Polacy przeznaczili na zakup towarów nieżywnościowych (przekraczający granicę z Rosją – 78,5%, z Białorusią – 66,9%, z Ukrainą – 50,3%). Polacy przekraczający odcinek granicy zewnętrznej znaczny odsetek środków przeznaczili również na napoje alkoholowe i wyroby tytoniowe (razem) – 16,6% swoich wydatków (powracający przez granicę z Ukrainą – 18,3%, z Rosją – 16,5%, z Białorusią – 14,1%). W strukturze wydatków mieszkańców Polski powracających przez omawiany odcinek granicy relatywnie mały odsetek stanowiły żywność i napoje bezalkoholowe – 7,4% (spośród trzech odcinków granic największy odsetek na te wydatki odnotowano wśród przekraczających granicę z Ukrainą – 12,5% w ogólnej kwocie ich wydatków).

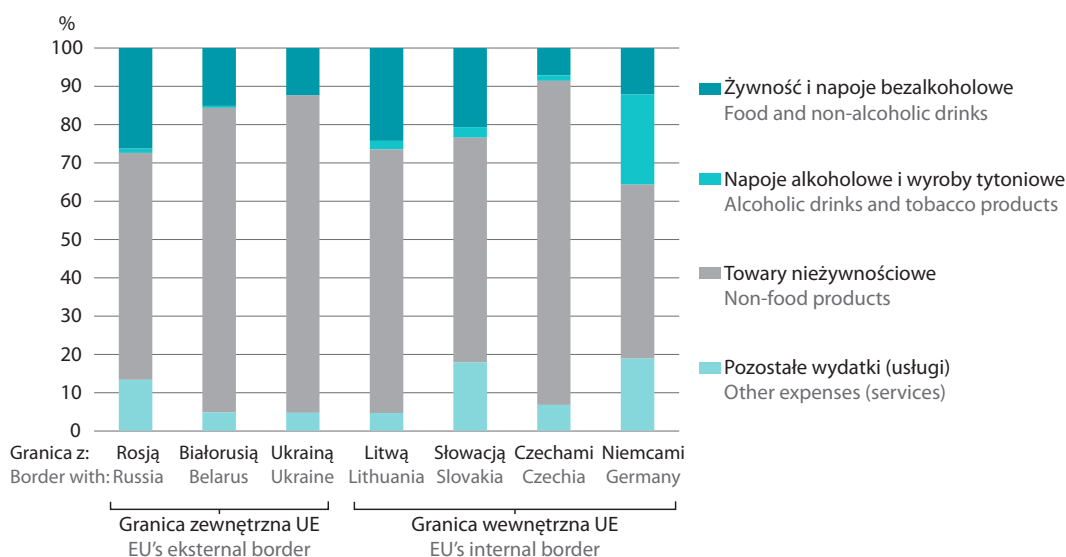
Badanie pokazało, że wydatki na usługi były znacznie zróżnicowane wśród mieszkańców Polski przekraczających poszczególne odcinki granic z państwami nie należącymi do UE. Największy odsetek przeznaczali na ten cel przekraczający granicę z Ukrainą – 18,9% ogółu swoich wydatków poniesionych za granicą, następnie z Białorusią – 12,9% i z Rosją – 3,7%.

Znaczną pozycję w strukturze wydatków zrealizowanych przez Polaków za granicą, którzy powrócili przez wewnętrzną granicę UE i Polski, stanowiły zakupy towarów nieżywnościowych – 36,3%. Największy odsetek wydatków na takie towary przeznaczali rezydenci przekraczający granicę z Niemcami – 43,8% swoich wydatków, najmniejszy ze Słowacją – 18,1%. Mieszkańcy Polski powracający przez odcinek granicy wewnętrznej na żywność i napoje bezalkoholowe wydali za granicą 13,3% ze swoich wydatków.

Mieszkańcy Polski przekraczający wewnętrzną lądową granicę UE znacznie większy odsetek (o 33,5 p.proc.) środków wydanych za granicą przeznaczali na pozostałe wydatki (usługi) aniżeli powracający przez odcinek granicy zewnętrznej. Najwięcej środków na usługi przeznaczali przekraczający granicę ze Słowacją (71,7% ogółu swoich wydatków), następnie z Czechami (54,9%), Litwą (41,9%) i z Niemcami (38,5%).

Wykres 11. Struktura wydatków Polaków (rezydentów) przekraczających lądową granicę Polski według odcinków granic w 2020 r.

Chart 11. Structure of expenses of Poles (residents) crossing the Polish land border by border sections in 2020

Preferencje zakupowe Polaków za granicą, powracających przez granicę z krajami nie należącymi do UE, były w pewnym stopniu podobne do preferencji wydatkowych cudzoziemców w Polsce przekraczających granicę wewnętrzną UE. W obu przypadkach, w strukturze wydatków, znaczną pozycję stanowiły zakupy towarów nieżywnościowych (w przypadku Polaków – 63,2% ogółu wydatków, w przypadku cudzoziemców – 54,6%, był to największy udział spośród badanych grup towarów).

Wydatki poniesione przez cudzoziemców w Polsce i Polaków za granicą były również zróżnicowane w zależności od długości pobytu i odcinka granicy, który przekraczali. Wydatki cudzoziemców w Polsce, którzy przyjeżdżali na 1 dzień (nie korzystali z noclegu) wyniosły 14,1 mld zł, a korzystających z co najmniej 1 noclegu – 9,6 mld zł. W ogólnej strukturze wydatków cudzoziemców poniesionych w Polsce stanowiły one odpowiednio 59,6% i 40,4%. Większość swoich wydatków cudzoziemcy przeznaczali na zakup towarów – 92,6% w przypadku podróży jednodniowych i 64,4% w przypadku podróży z co najmniej 1 noclegiem.

Badanie pokazało, że nierezydenci, którzy przybyli w 2020 r. do naszego kraju na 1 dzień przez poszczególne rodzaje granicy, większość środków wydanych w Polsce przeznaczali również na zakup towarów. W przypadku granicy lądowej – 93,5% (w tym zewnętrznej granicy UE – 99,0%, wewnętrznej – 92,4%), morskiej – 79,7%, na lotniskach – 56,3%. Pozostały odsetek środków przeznaczali na pozostałe wydatki (głównie usługi).

Podobna sytuacja występowała w strukturze wydatków cudzoziemców, którzy przybyli do Polski na dłużej niż 1 dzień, z wyjątkiem granicy na lotniskach, gdzie przeważały wydatki na usługi. Największy odsetek środków przeznaczali na zakup towarów przekraczający granicę lądową – 72,1% (w tym zewnętrzną granicę UE – 88,5%, wewnętrzną – 68,3%), morską – 63,0%, a na lotniskach – 33,9%.

Wydatki Polaków za granicą, którzy wyjeżdżali za granicę na 1 dzień (bez noclegu) wyniosły 5,9 mld zł, a korzystających z co najmniej 1 noclegu – 7,6 mld zł. W strukturze wydatków stanowiły one odpowiednio 43,7% i 56,3%. Polacy podróżujący za granicę na 1 dzień większość (75,5%) swoich wydatków przeznaczali na zakup towarów, natomiast korzystający z co najmniej 1 noclegu na te wydatki przeznaczali 19,5%. Pozostały odsetek środków przeznaczali na pozostałe wydatki (głównie usługi).

Badanie pokazało, że mieszkańcy Polski, którzy w 2020 r. podróżowali za granicę na 1 dzień przez poszczególne rodzaje granicy i odcinki (z wyjątkiem Słowacji), większość środków wydanych w Polsce przeznaczali również na zakup towarów: w przypadku granicy lądowej wyniosły 75,3% (w tym zewnętrznej granicę UE – 95,3%, wewnętrznej – 74,9%), morskiej – 74,2%, na lotniskach – 90,3%.

Odmienne kształtowała się struktura wydatków mieszkańców Polski wyjeżdżających za granicę na dłużej niż 1 dzień. Na wszystkich rodzajach i odcinkach granicy dominowały wydatki na usługi. Największy odsetek środków przeznaczali na tę grupę wydatków przekraczający granicę a na lotniskach – 85,2%, następnie lądową – 77,0% (w tym zewnętrzną granicę UE – 61,6%, wewnętrzną – 77,0%) i morską – 74,0%.

Mieszkańcy Polski relatywnie więcej środków wydali za granicą na usługi aniżeli cudzoziemcy w Polsce. W strukturze wydatków udziały te kształtowały się odpowiednio: w przypadku podróży bez noclegu – 24,5% (Polacy) i 7,1% (cudzoziemcy), a z noclegiem – 80,5% i 36,7%.

2.3. Średnie wydatki

2.3. Average expenses

Średnie wydatki poniesione w Polsce przez cudzoziemca (nierezydenta) w 2020 r. ukształtowały się na poziomie 453 zł (w 2019 r. – 508 zł), a średnie wydatki poniesione za granicą przez 1 mieszkańca Polski wyniosły 335 zł (w poprzednim roku 379 zł). Spośród trzech rodzajów granicy, największe średnie wydatki na 1 osobę ponieśli nierezydenci przekraczający granicę morską, a następnie na lotniskach (po ok. 2-krotnie większe niż w przypadku granicy lądowej). Również w przypadku Polaków powracających drogą morską i powietrzną przeciętne wydatki przypadające na 1 osobę (za granicą) były znacznie większe (po około 3-krotnie) niż przekraczających granicę lądową.

Średnie wydatki cudzoziemców w Polsce (na 1 osobę) powracających przez granicę lądową z krajami nie należącymi do UE były o 69,6% większe niż przekraczających wewnętrzną granicę lądową UE. Z kolei średnie wydatki Polaka (za granicą) przekraczającego granicę lądową z krajami nie należącymi do UE były o 9,8% niższe niż przekraczającego wewnętrzną granicę lądową UE.

Przeciętnie 1 cudzoziemiec przekraczający polski odcinek zewnętrznej lądowej granicy UE wydał w 2020 r. w Polsce 678 zł i było to prawie 3 razy więcej niż wydatki poniesione za granicą przez Polaka (244 zł) przekraczającego analizowany odcinek granicy. W porównaniu z 2019 r. średnie wydatki cudzoziemca w Polsce przekraczającego odcinek granicy z krajami nie należącymi do UE były niższe o 4,5%, natomiast 1 mieszkaniec Polski, przekraczający omawiany odcinek granicy, wydał przeciętnie za granicą o 0,3% więcej środków. W przypadku granicy zewnętrznej, najwięcej średnio wydał 1 cudzoziemiec przekraczający granicę polsko-ukraińską – 721 zł, a najmniej granicę polsko-rosyjską – 502 zł. Z kolei Polak powracający w 2020 r. przez granicę zewnętrzną UE średnio najwięcej wydał za granicą polsko-rosyjską – 344 zł, a najmniej za granicą polsko-białoruską – 201 zł.

Średnie wydatki poniesione w Polsce przez cudzoziemca przekraczającego w 2020 r. polski odcinek wewnętrznej lądowej granicy z krajami UE ukształtowały się na poziomie 400 zł i były o 48,0% większe niż wydatki poniesione za granicą przez Polaka (270 zł) przekraczającego analizowany odcinek granicy (w porównaniu z poprzednim rokiem średnie wydatki cudzoziemca w Polsce były niższe o 2,7%, a Polaka za granicą – 2,2%). W przypadku granicy wewnętrznej UE najwięcej średnio wydał cudzoziemiec w 2020 r. przekraczający granicę z Litwą (491 zł), a najmniej z Czechami (284 zł). Z kolei wśród Polaków powracających do kraju przez wewnętrzną granicę UE, największe średnie wydatki wystąpiły wśród przekraczających granicę z Niemcami (322 zł/1 osobę), a najmniejsze w przypadku przekraczających odcinek granicy z Czechami (206 zł/1 osobę).

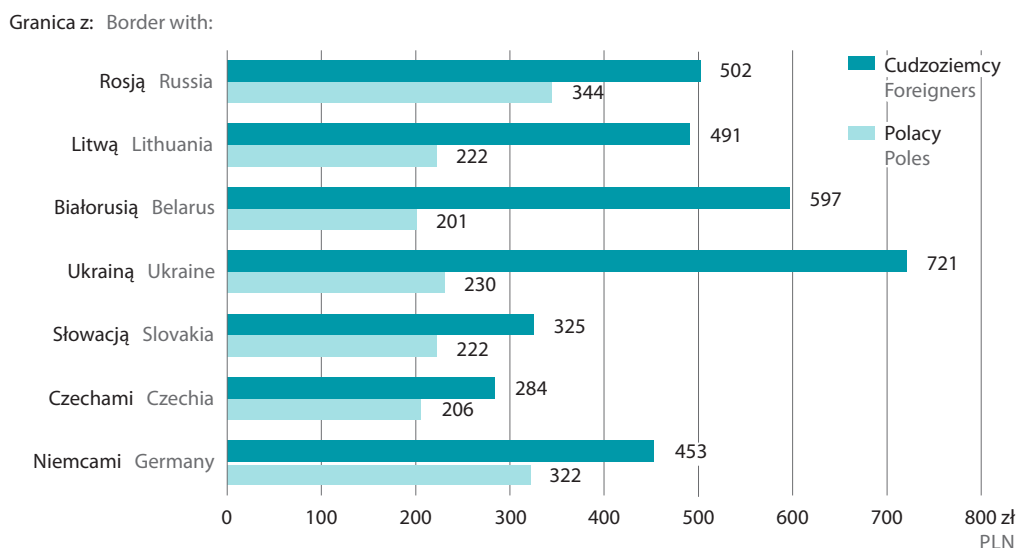
Tablica 8. Średnie wydatki poniesione przez 1 cudzoziemca (nierozzydenta) w Polsce oraz 1 Polaka (rezydenta) za granicą w 2020 r.

Table 8. Average expenses incurred by one foreigner (non-resident) and one Pole (resident) abroad in Poland in 2020

Granica Border	Wydatki ogółem Total expenses	Towary Goods			Pozostałe wydatki (usługi) Other expenses (services)	
		razem total	w tym of which			
			żywność i napoje bezalkoholowe food and non-alcoholic drinks	nieżywnościowe non-food products		
A – cudzoziemcy foreigners B – Polacy Poles	w zł in PLN					
OGÓŁEM TOTAL	A	453	368	58	252	85
	B	335	147	36	99	187
LĄDOWA LAND	A	430	370	56	254	60
	B	270	146	36	99	124
Zewnętrzna UE EU's external	A	678	644	92	551	34
	B	244	212	18	154	31
Wewnętrzna UE EU's internal	A	400	336	52	218	64
	B	270	145	36	98	125
MORSKA SEA	A	1 031	673	175	412	358
	B	818	260	73	172	557
NA LOTNISKACH AT AIRPORTS	A	807	298	76	183	509
	B	884	147	40	96	737

Wykres 12. Średnie wydatki 1 cudzoziemca (nierozzydenta) w Polsce oraz 1 Polaka (rezydenta) za granicą przekraczających lądową granicę Polski w 2020 r.

Chart 12. Average expenses of one foreigner (non-resident) in Poland and one Pole (resident) abroad who crossed the Polish land border in 2020

W 2020 r. na zakup towarów cudzoziemiec przeciętnie wydał w Polsce 368 zł (średnia dla ogółu przekraczających), podczas gdy średnie wydatki 1 Polaka za granicą na ten cel ukształtowały się na poziomie 147 zł. Na usługi 1 cudzoziemiec przebywający w Polsce wydał przeciętnie 85 zł, natomiast mieszkaniec Polski wydał za granicą – 187 zł (ponad dwukrotnie więcej niż cudzoziemiec).

Tablica 9. Średnie wydatki poniesione przez 1 cudzoziemca (nierezydenta) w Polsce oraz 1 Polaka (rezydenta) za granicą przekraczających lądową granicę Polski według odległości od granicy miejsca dokonania zakupów w 2020 r.

Table 9. Average expenses incurred by one foreigner (non-resident) in Poland and one Pole (resident) abroad who crossed the Polish land border by the distance from the border to the place of purchase in 2020

Wyszczególnienie Specification A – cudzoziemcy foreigners B – Polacy Poles	Wydatki ogółem Total expenses	Towary Goods			Pozostałe wydatki (usługi) Other expenses (services)	
		razem total	w tym of which			
			żywność i napoje bezalkoholowe food and non-alcoholic drinks	nieżywnościowe non-food products		
		w zł	in PLN			
GRANICA LĄDOWA LAND BORDER						
Do 50 km Up to 50 km	A	350	319	52	208	31
	B	198	148	40	96	50
w tym do 30 of which up to 30	A	333	303	50	189	30
	B	196	148	42	94	48
51-100	A	728	613	81	499	116
	B	218	127	33	79	91
Powyżej 100 km Above 100 km	A	864	640	80	488	225
	B	647	225	42	169	422
GRANICA ZEWNĘTRZNA UE EU'S EXTERNAL BORDER						
Do 50 km Up to 50 km	A	689	673	101	572	15
	B	235	224	15	165	12
w tym do 30 of which up to 30	A	704	690	97	592	14
	B	239	229	15	170	10
51-100	A	632	597	78	515	36
	B	339	179	38	95	160
Powyżej 100 km Above 100 km	A	733	639	85	553	94
	B	276	128	33	80	147
GRANICA WEWNĘTRZNA UE EU'S INTERNAL BORDER						
Do 50 km Up to 50 km	A	320	288	48	175	33
	B	197	146	41	95	50
w tym do 30 of which up to 30	A	308	276	47	161	31
	B	195	146	43	92	49
51-100	A	803	625	83	486	177
	B	217	127	33	79	90
Powyżej 100 km Above 100 km	A	889	640	79	476	249
	B	650	226	42	170	424

Spośród przeciętnych wydatków 1 cudzoziemca w Polsce, w trzech przedziałach odległości od granicy lądowej (0-50 km, 51-100 i powyżej 100 km), największe wystąpiły dalej niż 100 km (864 zł). Wydatki te były znacznie większe (o 146,8%) niż przeciętne wydatki poniesione przez cudzoziemca w pasie do 50 km od granicy i o 18,7% większe niż wydatki poniesione w odległości 51-100 km. Wśród przeciętnych wydatków zrealizowanych przez cudzoziemca w każdym z analizowanych przedziałów odległości dominowały wydatki na towary. Najmniejszy udział takich wydatków występował wśród podróżujących dalej niż 100 km od granicy. Podobna sytuacja wystąpiła na większości odcinków granic z poszczególnymi krajami, z wyjątkiem Litwy, gdzie najmniejszy udział wydatków na towary odnotowano w przypadku kupujących w pasie 51-100 km – 85,2%, przy czym wśród przebywających w odległości większej niż 100 km od granicy udział ten ukształtował się na podobnym poziomie (86,2%).

Największe przeciętne wydatki wśród mieszkańców Polski (podobnie jak i wśród cudzoziemców) poniesione za granicą przez 1 osobę odnotowano w odległości większej niż 100 km od granicy naszego kraju (647 zł). Wydatki Polaków poniesione najdalej od granicy (powyżej 100 km) były znacznie większe (o 227,1%) niż wydatki poniesione w pasie do 50 km, jak również znacznie większe (o 197,1%) niż przeciętne wydatki poniesione za granicą przez mieszkańca Polski w pasie 51-100 km od granicy.

Wśród przeciętnych wydatków poniesionych przez mieszkańca Polski za granicą w odległości do 50 km większy udział miały towary niż usługi (z wyjątkiem odcinka granicy ze Słowacją). Kupujący w odległości większej niż 100 km od granicy lądowej średnio wydali na 1 osobę więcej na usługi niż towary (z wyjątkiem odcinka granicy z Białorusią).

Średnie wydatki poniesione przez cudzoziemca w Polsce, którego czas pobytu nie przekraczał 1 dnia, kształtowały się na poziomie 326 zł (łącznie dla przekraczających wszystkie rodzaje granic). Biorąc pod uwagę rodzaj granicy, największe przeciętne wydatki poniósł cudzoziemiec przekraczający granicę morską – 351 zł. Najmniejsze średnie wydatki wśród nierezydentów przebywających w naszym kraju nie dłużej niż 1 dzień odnotowano wśród podróżujących drogą lotniczą – 304 zł/1 osobę.

Przeciętne wydatki cudzoziemca przebywającego w Polsce dłużej niż 1 dzień wyniosły w 2020 r. 1065 zł i były ponad 3-krotnie większe aniżeli wydatki osoby nie korzystającej z noclegu. Biorąc pod uwagę rodzaj granicy, największe przeciętne wydatki cudzoziemca w Polsce, korzystającego przynajmniej z 1 noclegu, odnotowano wśród opuszczających nasz kraj drogą morską – 1498 zł, a najmniejsze wśród przekraczających granicę lądową – 1047 zł (zewnątrzną granicę UE – 828 zł, wewnętrzną – 1115 zł).

Mieszkaniec Polski, którego czas pobytu za granicą nie przekraczał 1 dnia wydał średnio 186 zł. Największe przeciętne wydatki (zagraniczne) wśród Polaków nie korzystających z noclegu odnotowano wśród powracających drogą morską – 444 zł, a najmniejsze przez granicę lądową – 184 zł (wewnętrzną UE – 183 zł, zewnętrzną UE – 239 zł). Rezydent przekraczający granicę na lotniskach przeciętnie wydał za granicą 257 zł.

Średnie wydatki mieszkańca Polski przebywającego za granicą dłużej niż 1 dzień (887 zł) były prawie 5-krotnie większe aniżeli wydatki osoby nie korzystającej z noclegu. Największe przeciętne wydatki poniesione za granicą przez Polaków, którzy korzystali przynajmniej z 1 noclegu, odnotowano wśród powracających do Polski drogą lotniczą – 942 zł/1 osobę, a najmniejsze wśród powracających drogą lądową – 842 zł (przez granicę zewnętrzną UE – 274 zł, wewnętrzną – 851 zł).

Osoba przebywająca za granicą dłużej niż 1 dzień poniosła, w porównaniu z przebywającą za granicą 1 dzień, wielokrotnie większe przeciętne wydatki na usługi. Dla rezydenta wyniosły one 714 zł (łącznie dla przekraczających wszystkie rodzaje granic) i były większe o 334 zł (o 88,0%) aniżeli średnie dla cudzoziemca przebywającego w Polsce dłużej niż 1 dzień. Mieszkańcy Polski przebywający za granicą nie dłużej niż 1 dzień wydali na usługi średnio 45 zł/1 osobę, a cudzoziemcy w Polsce 24 zł/1 osobę.

Tablica 10. Średnie wydatki poniesione przez 1 cudzoziemca (nierezydenta) w Polsce oraz 1 Polaka (rezydenta) za granicą według czasu pobytu w 2020 r.

Table 10. Average expenses incurred by one foreigner (non-resident) and one Pole (resident) abroad in Poland by time of stay in 2020

Granica Border A – cudzoziemcy foreigners B – Polacy Poles	Wydatki ogółem Total expenses	Towary Goods			Pozostałe wydatki (usługi) Other expenses (services)	
		razem total	w tym of which			
			żywność i napoje bezalkoholowe food and non-alcoholic drinks	nieżywnościowe non-food products		
		w mln zł in million PLN				
Wyjazd bez noclegu Trip without overnight stay						
OGÓŁEM TOTAL	A	326	302	47	197	24
	B	186	140	34	94	45
LĄDOWA LAND	A	326	305	47	199	21
	B	184	139	34	92	45
Zewnętrzna UE EU's external	A	609	603	87	515	6
	B	239	228	17	166	11
Wewnętrzna UE EU's internal	A	299	276	43	168	23
	B	183	137	35	91	46
MORSKA SEA	A	351	280	63	190	71
	B	444	329	100	198	114
NA LOTNISKACH AT AIRPORTS	A	304	171	36	116	133
	B	257	232	4	217	25
Wyjazd z 1 lub więcej noclegami Trip with 1 or more overnight stays						
OGÓŁEM TOTAL	A	1 065	686	110	516	380
	B	887	173	45	120	714
LĄDOWA LAND	A	1 047	754	109	585	292
	B	842	194	44	144	648
Zewnętrzna UE EU's external	A	828	733	101	630	95
	B	274	105	25	68	169
Wewnętrzna UE EU's internal	A	1 115	761	111	572	354
	B	851	195	45	145	656
MORSKA SEA	A	1 498	943	252	565	554
	B	925	241	65	165	685
NA LOTNISKACH AT AIRPORTS	A	1 093	370	99	221	722
	B	942	140	43	85	802

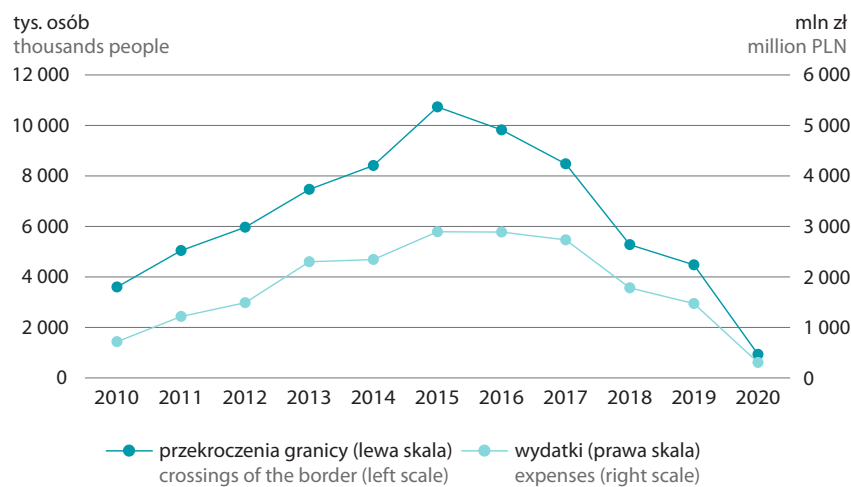
Wartość wydatków ponoszonych przez cudzoziemców w Polsce i Polaków za granicą związana jest ze sposobem podróżowania, celami podróży czy też z długością pobytu. Wpływ na ich wysokość ma opłacalność dokonywania zakupów, sytuacja międzynarodowa oraz zmiany przepisów dotyczących przekraczania granicy, które wprowadzają ułatwienia lub ograniczenia w handlu między państwami.

2.4. Wydatki w ramach MRG

2.4. Expenses as part of LBT

Szacunkowa wartość wydatków poniesionych przez cudzoziemców w Polsce, przekraczających granicę polsko-ukraińską w ramach MRG w 2020 r., wyniosła 0,3 mld zł (o 79,2% mniej niż w 2019 r.). Stanowiło to 11,6% wydatków cudzoziemców przekraczających granicę polsko-ukraińską w 2020 r. (w poprzednim roku relacja ta wyniosła 19,0%).

Wykres 13. Mały ruch graniczny cudzoziemców (nierezydentów) na granicy Polski z Ukrainą według lat
Chart 13. Local border traffic of foreigners (non-residents) at Poland's border with Ukraine by years

Cudzoziemcy przyjeżdżający do Polski w ramach MRG zdecydowaną większość (85,1%) swoich wydatków przeznaczali na towary nieżywnościowe, podobnie jak ogół cudzoziemców przekraczających granicę polsko-ukraińską (82,9%).

Średnie wydatki poniesione w Polsce przez cudzoziemca przekraczającego granicę polsko-ukraińską w ramach MRG w 2020 r. wyniosły 659 zł (podobnie jak w 2019 r.). W porównaniu ze średnimi wydatkami ogółem (łącznie z MRG) cudzoziemca przekraczającego tę granicę były o 8,6% niższe

Tablica 11. Wydatki poniesione przez cudzoziemców (nierezydentów) w Polsce w ramach małego ruchu granicznego w 2020 r.

Table 11. Expenses incurred by foreigners (non-residents) in Poland as part of local border traffic in 2020

Wyszczególnienie Specification A – w mln zł in million PLN B – średnie w zł average in PLN	Wydatki ogółem Total expenses	Towary Goods			
		razem total	w tym of which		
			żywność i napoje bezalkoholowe food and non-alcoholic drinks	nieżywnościowe non-food products	
Granica z Ukrainą Border with Ukraine	A	306,6	305,3	44,3	260,9
	B	659	656	95	560
Województwo lubelskie Lubelskie Voivodship	A	99,4	98,6	18,6	79,8
	B	507	503	95	407
Województwo podkarpackie Podkarpackie Voivodship	A	207,3	206,8	25,7	181,1
	B	769	767	95	672

Rozdział 3

Chapter 3

Delimitacja obszarów oddziaływania granicy

Delimitation of areas under influence of the border

Zasięg oddziaływania granicy określono w oparciu o analizę odległości od granicy miejsca zamieszkania osób przekraczających badaną granicę, odległości od granicy miejsca dokonania przez nie zakupów oraz wysokości wydatków.

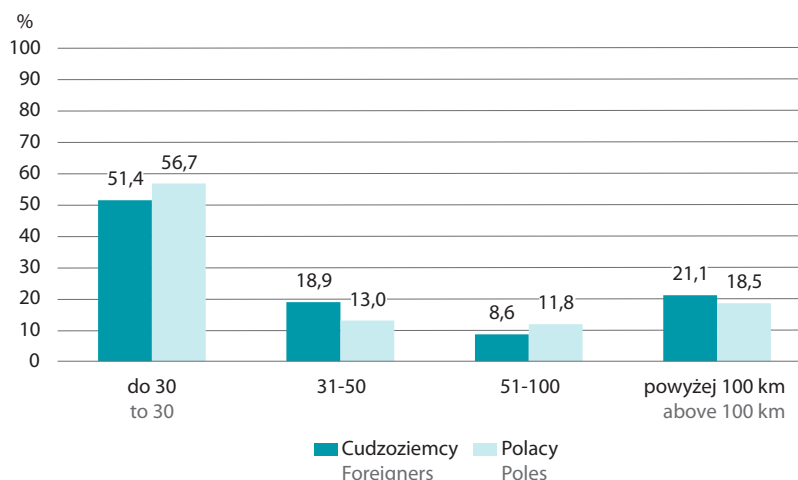
3.1. Struktura osób przekraczających granicę według odległości od granicy miejsca zamieszkania

3.1. Structure of persons crossing the border by the distance from the border to the place of residence

Badania przeprowadzone w 2020 r. pokazały, że przekraczający lądową granicę Polski cudzoziemcy, podobnie jak i Polacy, byli najczęściej mieszkańcami miejscowości zlokalizowanych w odległości do 50 km od granicy – 70,3% cudzoziemców i 69,7% Polaków, przy czym 51,4% cudzoziemców i 56,7% Polaków mieszkało w pasie do 30 km od granicy. W odległości większej niż 100 km od granicy mieszkało 21,1% cudzoziemców i 18,5% Polaków przekraczających lądową granicę Polski.

Wykres 14. Struktura cudzoziemców (nierezydentów) i Polaków (rezydentów) przekraczających lądową granicę Polski według odległości od granicy miejsca zamieszkania w 2020 r.

Chart 14. Structure of foreigners (non-residents) and Poles (residents) who crossed the Polish land border by the distance from the border to the place of residence in 2020

Spośród badanych cudzoziemców przekraczających granicę Polski, zarówno zewnętrzną, jak i wewnętrzną lądową UE większość mieszkała również w odległości do 50 km od granicy – odpowiednio 57,5% i 71,9%. Przy czym obcokrajowcy deklarujący zamieszkanie najbliżej granicy (do 30 km) stanowili 39,3% przekraczających granicę zewnętrzną i 52,9% cudzoziemców przekraczających granicę wewnętrzną. Wśród badanych cudzoziemców, osoby które mieszkały w odległości większej niż 100 km od granicy stanowiły – 24,3% w przypadku granicy zewnętrznej i 20,7% w przypadku granicy wewnętrznej. Znaczne zróżnicowanie (ze względu na odległość od granicy miejsca zamieszkania) występowało również w strukturze cudzoziemców przekraczających granicę z poszczególnymi krajami sąsiadującymi z Polską.

Największy odsetek badanych cudzoziemców, którzy przekraczali granicę Polski z poszczególnymi państwami nie należącymi do UE i deklarowali zamieszkanie w odległości do 50 km od granicy wystąpił na odcinku z Rosją – 66,6%, a do 30 km – z Białorusią 44,9%. Z kolei relatywnie najmniejszy odsetek obcokrajowców przybywających do Polski mieszkał w pasie do 50 km od granicy z Ukrainą – 55,5%, a do 30 km – z Rosją (16,8%). Charakterystyczne jest też dla przekraczających odcinek granicy polsko-rosyjskiej, że stosunkowo mało było osób deklarujących zamieszkanie w odległości większej niż 100 km od granicy – 6,6%, natomiast w pasie 31-50 km mieszkało 49,8%. Z kolei wśród opuszczających Polskę przez odcinek granicy zewnętrznej najwięcej (25,7%) było mieszkańców miejscowości oddalonych więcej niż 100 km od granicy z Białorusią.

W przypadku cudzoziemców przekraczających wewnętrzną granicę UE największy odsetek deklarujących zamieszkanie w odległości do 50 km od granicy (a także najbliżej granicy – w pasie do 30 km) wystąpił na odcinku z Czechami – 81,0% (67,4%), a najmniejszy wśród przekraczających granicę z Litwą – 50,0% (21,2%). Z kolei mieszkańców miejscowości odległych dalej niż 100 km od granicy, najwięcej było wśród przekraczających granicę ze Niemcami (23,1%), a najmniej z Czechami (13,8%).

Spośród Polaków przekraczających zarówno zewnętrzną jak i wewnętrzną granicę lądową UE, większość mieszkała w odległości do 50 km od granicy – odpowiednio 67,4% i 69,8%. Przy czym mieszkańcy miejscowości położonych najbliżej granicy (do 30 km) stanowili 45,7% ogółu Polaków przekraczających granicę zewnętrzną i 56,9% przekraczających granicę wewnętrzną. Z kolei w ogólnej strukturze Polaków, którzy wracali z zagranicy do kraju przez odcinek granicy zewnętrznej 14,0% deklarowało zamieszkanie dalej niż 100 km od granicy, a w przypadku granicy wewnętrznej – 18,5%. Znaczne zróżnicowanie struktury Polaków przekraczających granicę (pod względem odległości od granicy miejsca zamieszkania) występowało z poszczególnymi krajami sąsiadującymi z Polską, zarówno na granicy zewnętrznej, jak i wewnętrznej.

W strukturze Polaków przekraczających lądową granicę Polski z poszczególnymi państwami nie należącymi do UE, relatywnie największy udział osób, które mieszkały w odległości do 50 km od granicy odnotowano na odcinku z Białorusią – 73,7%, a następnie z Ukrainą – 71,2%. Należy przy tym zauważyć, że wśród przekraczających granicę, odsetek mieszkańców miejscowości oddalonych do 30 km od granicy z Ukrainą był większy niż w przypadku granicy z Białorusią (o 9,0 p.proc.). Wśród Polaków przekraczających odcinek granicy z Rosją odnotowano 48,4% mieszkańców pasa do 50 km od granicy. Deklarujący zamieszkanie w Polsce w odległości większej niż 100 km (od granicy z Rosją) stanowili 11,3% – było to najmniej spośród trzech odcinków granicy zewnętrznej. Jednak wśród przekraczających granicę polsko-rosyjską znaczny odsetek stanowili mieszkańcy pasa 51-100 km (40,3%). Z kolei mieszkających w Polsce w odległości większej niż 100 km od granicy zewnętrznej, najwięcej odnotowano wśród przekraczających granicę z Ukrainą (15,5%).

Największy odsetek Polaków przekraczających w 2020 r. granicę wewnętrzną UE i Polski, którzy deklarowali zamieszkanie w odległości do 50 km od granicy (a także najbliżej granicy, w pasie do 30 km) wystąpił na odcinku z Czechami – 81,0% (68,2%) ogółu przekraczających ten odcinek granicy, a najmniejszy na odcinku granicy ze Słowacją – 44,6% (22,4%). Tym samym wśród Polaków powracających przez odcinek granicy ze Słowacją odnotowano najwięcej (spośród z 4 odcinków granic z poszczególnymi państwami) mieszkających w odległości większej niż 50 km od granicy (55,4%), w tym dalej niż 100 km od granicy – 26,3%. Polacy, którzy przekraczali granicę wewnętrzną i byli mieszkańcami miejscowości oddalonych więcej niż 50 km od granicy stanowili przy pozostałych odcinkach granicy: 36,8% wśród przekraczających granicę z Litwą (w tym powyżej 100 km – 28,9%, z Niemcami – 28,9% (19,5%), z Czechami – 19,0% (11,7%).

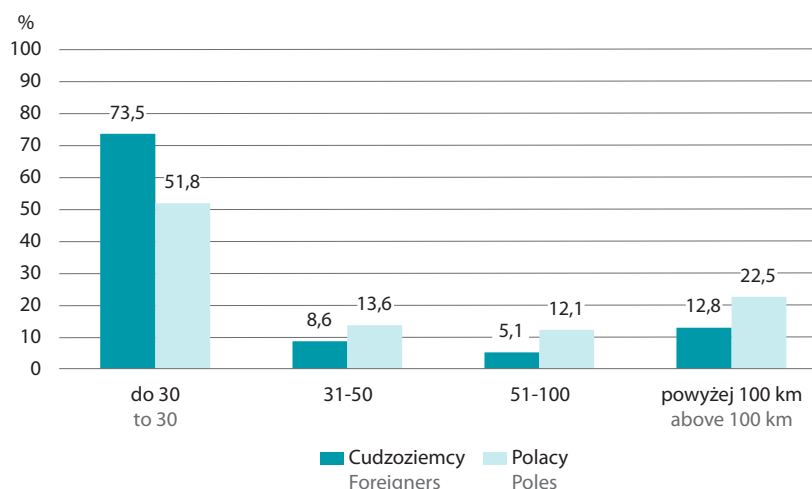
3.2. Struktura osób przekraczających granicę według odległości od granicy miejsca dokonania zakupów

3.2. Structure of persons crossing the border by the distance from the border to the place of purchase

Wyniki badań wskazują, że przekraczający w 2020 r. lądową granicę Polski cudzoziemcy, podobnie jak i Polacy, najczęściej dokonywali zakupów w odległości do 50 km od granicy – 82,1% cudzoziemców i 65,5% Polaków, przy czym 73,5% cudzoziemców i 51,8% Polaków dokonywało zakupów w pasie do 30 km. Znaczny odsetek stanowili dokonujący zakupów w odległości większej niż 100 km od granicy – 12,8% cudzoziemców i 22,4% Polaków przekraczających granicę.

Wykres 15. Struktura cudzoziemców (nierezydentów) i Polaków (rezydentów) przekraczających lądową granicę Polski według odległości od granicy miejsca dokonania zakupów w 2020 r.

Chart 15. Structure of foreigners (non-residents) and Poles (residents) who crossed the Polish land border by the distance from the border to the place of purchase in 2020

Pewne podobieństwa można zaobserwować pomiędzy strukturą ogółu cudzoziemców przekraczających lądową granicę wewnętrzną UE dokonujących zakupów w Polsce i strukturą ogółu Polaków przekraczających granicę zewnętrzną UE dokonujących zakupów za granicą. W obu przypadkach dominowali kupujący w odległości do 50 km od granicy (84,7% w przypadku cudzoziemców i 86,2% w przypadku Polaków). Z kolei cudzoziemcy przekraczający lądową granicę zewnętrzną UE i kupujący w Polsce w odległości do 50 km od granicy stanowili – 61,0%, a mieszkańcy Polski przekraczający granicę wewnętrzną UE i dokonujący zakupów w takim pasie za granicą – 65,1%.

Wśród cudzoziemców przekraczających granicę Polski z poszczególnymi państwami nie należącymi do UE i kupujących w Polsce w odległości do 50 km od granicy, największy odsetek odnotowano na odcinku z Ukrainą – 68,9% ogółu przekraczających ten odcinek granicy. Również najwięcej nierezydentów przekraczających odcinek granicy z Ukrainą poniosło wydatki w odległości do 30 km – 55,3%, a w odległości większej niż 50 km – 31,1% (w tym powyżej 100 km – 19,4%). Nieco inaczej przedstawiała się struktura kupujących po przekroczeniu odcinków granic z Białorusią i Rosją. W pasie do 50 km od granicy zakupy realizowało – odpowiednio 44,0% i 42,6% cudzoziemców, tym samym w odległości większej niż 50 km – w każdym przypadku więcej niż połowa. Po przekroczeniu granicy z Rosją, w odległości większej niż 100 km od granicy, pieniądze wydało 34,1% cudzoziemców (najwięcej spośród trzech odcinków granicy zewnętrznej UE), a po przekroczeniu granicy z Białorusią – 14,1%.

Odsetek cudzoziemców dokonujących zakupów w Polsce w odległości do 50 km od granicy wewnętrznej był znacznie większy, niż w przypadku przekraczających granicę zewnętrzną. Udział obcokrajowców wy-

dających środki pieniężne w tym pasie był relatywnie wysoki wśród przekraczających wszystkie odcinki granic z poszczególnymi państwami. Największy odsetek obcokrajowców, którzy kupowali w Polsce w odległości do 50 km, po przekroczeniu granicy wewnętrznej UE, a także najbliższej granicy (w pasie do 30 km) wystąpił na odcinku z Czechami – odpowiednio 90,4% i 85,2%. Z kolei najmniejszy odsetek osób realizował wydatki w pasie do 50 km po przekroczeniu granicy z Niemcami – 81,7%. Tym samym wystąpił tam największy odsetek (spośród 4 odcinków granicy wewnętrznej) kupujących w odległości większej niż 50 km od granicy (18,3%, w tym powyżej 100 km – 16,0%). Najmniejszy odsetek cudzoziemców ponosił wydatki w Polsce w odległości większej niż 100 km po przekroczeniu granicy ze Słowacją (5,0%) i z Czechami (6,4%).

W strukturze Polaków, ze względu na odległość miejsca dokonania zakupów od granicy zewnętrznej z poszczególnymi państwami, dominowali kupujący w odległości do 50 km, a także do 30 km. Największy udział w tej grupie odległości odnotowano na odcinku granicy z Rosją – odpowiednio 98,1% i 94,2%, a najmniejszy z Ukrainą (do 50 km) – 82,2% (78,2%). Spośród przekraczających odcinki granicy zewnętrznej UE w Polsce, stosunkowo największy odsetek osób realizował wydatki w odległości większej niż 100 km po przekroczeniu granicy z Ukrainą – 12,5%, a najmniejszy po przekroczeniu granicy z Rosją (0,9%).

Znacznie większe zróżnicowanie występowało wśród mieszkańców Polski, pod względem odległości od granicy wydatkowanych środków pieniężnych, po przekroczeniu granicy Polski z poszczególnymi krajami należącymi do UE. Największy odsetek kupujących za granicą w odległości do 50 km (i 30 km) od granicy odnotowano na odcinku z Czechami – 79,6% (i 65,7%). Najmniej kupujących w takich odległościach było przy granicy z Litwą – 30,9% (i 3,6%), a tym samym przekraczający ten odcinek granicy Polacy stanowili największy odsetek kupujących w odległości większej niż 50 km od granicy – 69,1%, w tym większej niż 100 km (46,1%). Z kolei najmniejszy odsetek mieszkańców Polski, którzy ponieśli wydatki dalej niż 50 km od granicy wystąpił wśród przekraczających odcinek granicy z Czechami (20,4%).

3.3. Wartość i struktura wydatków według odległości od granicy miejsca dokonania zakupów

3.3. Value and structure of expenses by the distance from the border to the place of purchase

Wydatki poniesione przez cudzoziemców w Polsce i Polaków za granicą były zróżnicowane m.in. w zależności od odległości miejsca dokonania zakupów od granicy lądowej, a także odcinka granicy który przekraczali.

Najwięcej środków pieniężnych w 2020 r. wydali, zarówno cudzoziemcy w Polsce, jak i mieszkańcy Polski za granicą na zakup towarów i usług w pasie do 50 km od granicy lądowej (odpowiednio 66,0% wydatków nierezydentów podróżujących przez granicę lądową i 43,0% ogółu wydatków Polaków powracających przez granicę lądową). Zarówno cudzoziemcy jak i Polacy najmniejsze kwoty wydali w pasie od 51 do 100 km od granicy.

Cudzoziemcy, przekraczający zarówno wewnętrzną jak i zewnętrzną granicę lądową UE i Polski, również najwięcej środków wydali na zakupy towarów i usług w pasie do 50 km od granicy – odpowiednio 11,6 mld zł i 2,2 mld zł (tj. 67,0% i 61,2% kwoty swoich wydatków poniesionych w Polsce). Najbliższej granicy (w odległości do 30 km) nierezydenci zrealizowali ponad połowę ogółu swoich wydatków. Z kolei w odległości większej niż 100 km od granicy cudzoziemcy przekraczający granicę wewnętrzną wydali 26,6% z ogólnej kwoty swoich wydatków w Polsce, a przekraczający granicę zewnętrzną – 20,0%.

Wśród cudzoziemców opuszczających Polskę przez poszczególne odcinki lądowej granicy zewnętrznej UE relatywnie największe wydatki, w odległości do 50 km od granicy, odnotowano na granicy z Ukrainą – 68,0%. Również przy tym odcinku granicy (z Ukrainą) dominowały wydatki najbliższej granicy (w pasie do 30 km), które stanowiły 56,4% wydatków cudzoziemców w Polsce przekraczających ten odcinek granicy.

Pewną odmienność zaobserwowano wśród przekraczających granicę polsko-rosyjską, gdzie obcokrajowcy w pasie do 50 km od granicy zrealizowali 39,9% z ogółu swoich wydatków, w pasie 51-100 km – 28,6%, a w odległości większej niż 100 km – 31,5%. Nierezydenci przekraczający granicę z Białorusią dokonywali zakupów, głównie w odległości do 100 km od granicy, gdzie wydali 83,8% środków (w tym w pasie do 50 km od granicy 43,3%).

W przypadku granicy lądowej wewnętrznej UE stosunkowo wysokie kwoty pozostawili cudzoziemcy w Polsce w odległości do 50 km od trzech odcinków granicy: z Litwą – 88,6%, z Czechami – 79,4% i ze Słowacją – 78,7% (ogólnej kwoty wydatków przekraczających odcinek granicy). Powracający z Polski przez granicę z Niemcami chętnie dokonywali zakupów w naszym kraju zarówno w odległości do 50 km od granicy (60,2%), jak i dalej niż 100 km, gdzie zrealizowali 33,6% swoich wydatków. Należy zauważyć, że przy wszystkich odcinkach granicy wewnętrznej dominowały wydatki w pasie do 30 km (najniższe odnotowano przy granicy ze Słowacją – 41,7%).

W strukturze wydatków poniesionych przez cudzoziemców w Polsce dominowały wydatki na towary, zarówno przy granicy lądowej zewnętrznej UE (95,0%), jak i wewnętrznej (84,3%). Wydatki na towary stanowiły także przytłaczającą większość we wszystkich analizowanych przedziałach odległości od poszczególnych odcinków granic (w tym z poszczególnymi krajami sąsiadującymi).

Mieszkańcy Polski przekraczający zewnętrzną granicę lądową UE na terenie Polski najwięcej środków wydali za granicą w odległości do 50 km od granicy – 111,2 mln zł (83,3% kwoty ich wydatków poniesionych za granicą), a najbliżej granicy – w odległości do 30 km wydali oni 79,4% środków. Z kolei przebywający za granicą w odległości większej niż 100 km wydali tam 11,2% ogólnej kwoty wydatków zagranicznych.

Z przeprowadzonego badania wynika, że mieszkańcy Polski po przekroczeniu wszystkich odcinków granicy zewnętrznej UE zrealizowali najwięcej swoich wydatków w pasie do 50 km, głównie najbliżej granicy (do 30 km). Po przekroczeniu granicy z Rosją w omawianych odległościach ponieśli odpowiednio 96,3% (i 93,5%) z ogółu swoich wydatków zagranicznych, z Białorusią – 83,5% (i 74,9%), a z Ukrainą 74,3% (i 72,8%). Największy odsetek wydatków w odległości większej niż 100 km od granicy, odnotowano wśród przekraczających granicę z Ukrainą – 17,2%.

W przypadku granicy wewnętrznej lądowej najwięcej środków pieniężnych pozostawili Polacy za granicą w odległości powyżej 100 km od granicy – 4,6 mld zł, tj. 48,8%. Wydatki zrealizowane w odległości do 50 km wyniosły – 4,0 mld zł (42,4%), a w odległości do 30 km od granicy – 33,1%.

Struktura wydatków zagranicznych poniesionych przez mieszkańców Polski w odległości powyżej 100 km od granicy wewnętrznej była zróżnicowana. Ponad połowę środków pieniężnych wydali Polacy w takiej odległości po przekroczeniu odcinka granicy zarówno z Niemcami (53,9%), jak i ze Słowacją (50,4%). Z kolei powracający do Polski przez granicę z Litwą wydali na zakupy, w odległości większej niż 100 km 42,3% środków przeznaczonych na zakupy w czasie pobytu za granicą – był to największy odsetek w strukturze ich wydatków. Mieszkańcy Polski przekraczający granicę z Czechami zrealizowali 33,9% z ogólnej kwoty swoich wydatków za granicą w odległości większej niż 100 km.

Spośród czterech odcinków granicy wewnętrznej UE i Polski relatywnie największy odsetek wydatków w pasie do 50 km od granicy ponieśli mieszkańcy Polski po przekroczeniu granicy z Czechami – (59,5% ogółu swoich wydatków za granicą). W przypadku odcinka granicy z Niemcami i ze Słowacją udział ten wyniósł odpowiednio 38,7% i 33,7%. Natomiast powracający do Polski przez granicę z Litwą 28,4% swoich środków wydali w odległości do 50 km od granicy.

W strukturze wydatków poniesionych za granicą przez mieszkańców Polski w odległości do 100 km od poszczególnych odcinków granic z państwami, zarówno zewnętrzną i wewnętrzną, dominowały (w większości przypadków) wydatki na towary. Z kolei podróżujący na dalsze odległości (powyżej 100 km od granicy) większość swoich wydatków zagranicznych przeznaczali na usługi (pozostałe wydatki). Wyjątek stanowili Polacy dokonujących zakupów powyżej 100 km od granicy z Białorusią, gdyż ponosili oni większe wydatki na zakupy towarów.

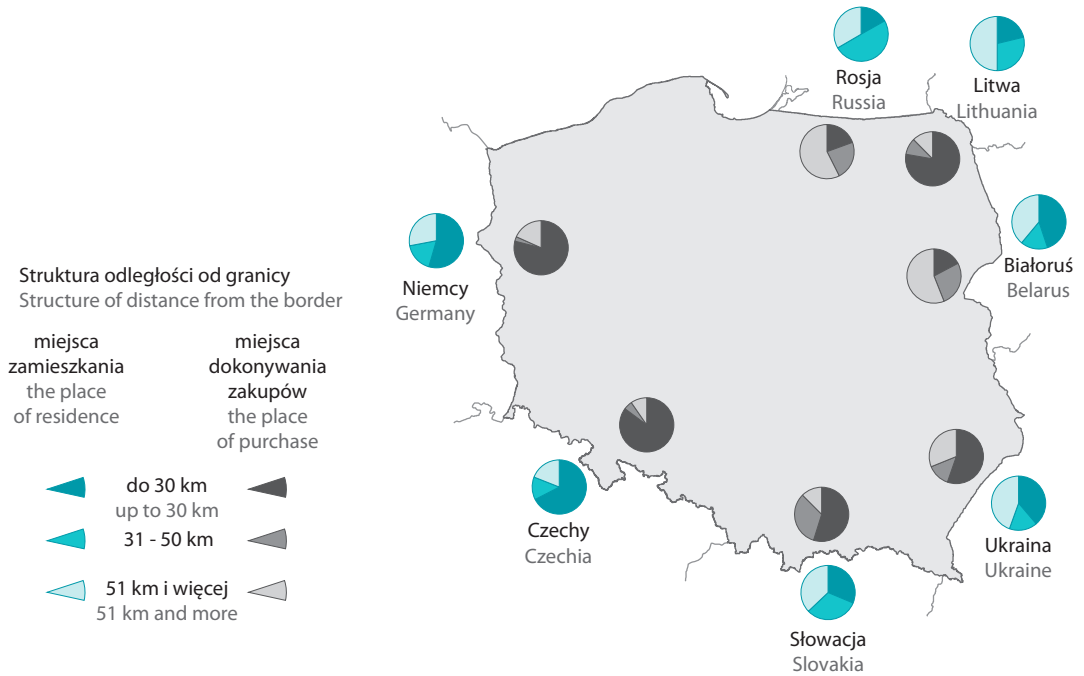
Tablica 12. Wydatki poniesione przez cudzoziemców (nierezydentów) w Polsce oraz Polaków (rezydentów) za granicą przekraczających lądową granicę Polski według odległości od granicy miejsca dokonania zakupów w 2020 r.

Table 12. Expenses incurred by foreigners (non-residents) in Poland and Poles (residents) abroad who crossed the Polish land border by the distance from the border to the place of purchase in 2020

Wyszczególnienie Specification A – cudzoziemcy foreigners B – Polacy Poles	Wydatki ogółem Total expenses	Towary Goods			Pozostałe wydatki (usługi) Other expenses (services)	
		razem total	w tym of which			
			żywność i napoje bezalkoholowe food and non-alcoholic drinks	nieżywnościowe non-food products		
		w mln zł	in million PLN			
GRANICA LĄDOWA LAND BORDER	A	20 900,2	18 001,6	2 746,9	12 403,2	2 898,6
	B	9 659,3	5 229,0	1 276,5	3 546,5	4 430,4
Do 50 km Up to 50 km	A	13 792,7	12 560,4	2 057,8	8 174,1	1 232,3
	B	4 154,2	3 113,3	844,7	2 023,0	1 040,9
w tym do 30 of which up to 30	A	11 749,0	10 681,1	1 772,9	6 665,2	1 067,9
	B	3 255,2	2 460,3	704,7	1 571,0	794,9
51-100	A	1 781,4	1 498,7	197,5	1 220,3	282,8
	B	845,8	493,1	128,9	305,8	352,7
Powyżej 100 km Above 100 km	A	5 326,1	3 942,6	491,6	3 008,8	1 383,5
	B	4 659,3	1 622,6	302,9	1 217,7	3 036,7
GRANICA ZEWNĘTRZNA UE EU'S EXTERNAL BORDER	A	3 592,4	3 412,6	489,3	2 916,7	179,8
	B	133,5	116,4	9,9	84,3	17,1
Do 50 km Up to 50 km	A	2 200,0	2 150,7	322,9	1 825,6	49,3
	B	111,2	105,6	7,3	77,9	5,6
w tym do 30 of which up to 30	A	1 602,8	1 569,9	220,2	1 348,5	32,9
	B	106,0	101,5	6,8	75,4	4,5
51-100	A	674,0	635,9	83,6	549,3	38,0
	B	7,4	3,9	0,8	2,1	3,5
Powyżej 100 km Above 100 km	A	718,5	626,0	82,8	541,8	92,5
	B	14,9	6,9	1,8	4,3	8,0
GRANICA WEWNĘTRZNA UE EU'S INTERNAL BORDER	A	17 307,8	14 589,0	2 257,7	9 486,5	2 718,8
	B	9 525,9	5 112,6	1 266,6	3 462,1	4 413,3
Do 50 km Up to 50 km	A	11 592,7	10 409,6	1 734,9	6 348,4	1 183,1
	B	4 043,1	3 007,8	837,4	1 945,1	1 035,3
w tym do 30 of which up to 30	A	10 146,2	9 111,2	1 552,8	5 316,7	1 035,0
	B	3 149,2	2 358,8	697,8	1 495,6	790,4
51-100	A	1 107,5	862,7	114,0	670,9	244,7
	B	838,4	489,2	128,0	303,7	349,2
Powyżej 100 km Above 100 km	A	4 607,6	3 316,6	408,8	2 467,1	1 290,9
	B	4 644,4	1 615,6	301,1	1 213,3	3 028,8

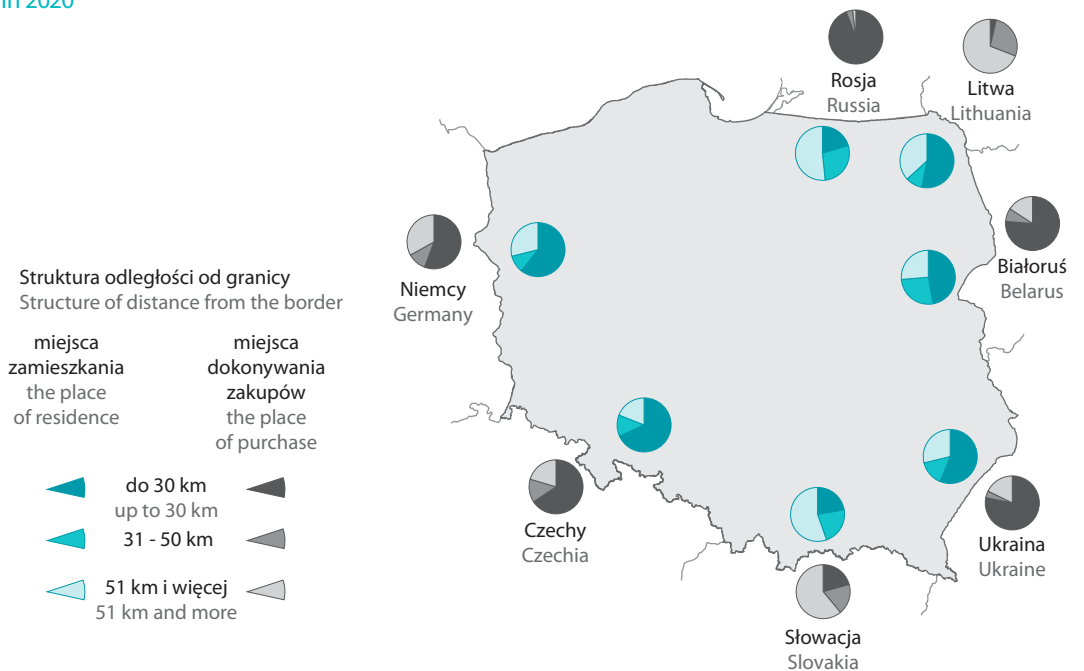
Mapa 2. Zasięg oddziaływania granicy lądowej na podstawie przekroczeń odcinków granic przez cudzoziemców (nierezydentów) w 2020 r.

Map 2. Range of impact of the land border on the basis of crossing the sections of the border by foreigners (non-residents) in 2020

Mapa 3. Zasięg oddziaływania granicy lądowej na podstawie przekroczeń odcinków granic przez Polaków (rezydentów) w 2020 r.

Map 3. Range of impact of the land border on the basis of crossing the sections of the border by Poles (residents) in 2020

Uwagi metodologiczne

W niniejszej części opracowania przedstawiono podstawowe informacje metodologiczne badań „Podróże nierezydentów do Polski. Ruch pojazdów i osób na granicy Polski z krajami Unii Europejskiej” i „Uczestnictwo mieszkańców Polski (rezydentów) w podróżach” na podstawie których prezentowane są informacje w publikacji.

Szczegółowa metodologia badań przedstawiona została w Zeszycie metodologicznym, który dostępny jest na stronie Głównego Urzędu Statystycznego:

<http://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/kultura-turystyka-sport/zeszyty-metodologiczne/badania-podrozy-rezydentow-oraz-pryjazdow-nierezydentow-do-polski,1,1.html>

Metodologia badań z zakresu uczestnictwa Polaków w podróżach i podróży cudzoziemców do Polski została przedstawiona na posiedzeniu Komisji Metodologicznej GUS w czerwcu 2013 r. Raport końcowy z badania pilotażowego, zawierający opis prowadzonych prac, wyniki oraz rekomendacje do badań docelowych zaprezentowano na Komisji w listopadzie 2013 r. Dokument ten został także pozytywnie zaopiniowany przez Ministerstwo Sportu i Turystyki oraz Narodowy Bank Polski.

W 2020 roku pandemia koronawirusa COVID-19 w sposób szczególny wpłynęła na krajową gospodarkę, w tym również na branżę turystyczną. Jej konsekwencją były znaczne ograniczenia w życiu publicznym, m.in. zakazy przemieszczania się ludności, które przełożyły się na spadek, w stosunku do 2019 roku, wartości i wskaźników charakteryzujących ruch graniczny osób, podróże cudzoziemców do Polski, a także krajowe i zagraniczne podróże mieszkańców Polski.

1. Podstawowe definicje wykorzystywane na potrzeby badań podróży

Nierezydent – osoba fizyczna mająca miejsce zamieszkania za granicą dłużej niż rok. Na potrzeby niniejszej publikacji pojęcia „nierezydent” i „cudzoziemiec” używane są zamiennie.

Wydatki nierezydentów – dane dotyczące wydatków poniesionych przez nierezydentów w Polsce uwzględniają także towary zakupione w Polsce w celu odsprzedaży w kraju nierezydenta.

Rezydent – osoba zamieszkująca (przebywająca) na danym terenie przez okres co najmniej 12 miesięcy. Do rezydentów danej jednostki administracyjnej zalicza się:

- stałych mieszkańców (osoby zameldowane na pobyt stały), bez osób przebywających poza miejscem zamieszkania (zameldowania) w kraju lub za granicą, przez okres co najmniej 12 miesięcy,
- osoby przybyłe z innego miejsca zamieszkania w kraju lub z zagranicy na okres co najmniej 12 miesięcy.

Gospodarstwo domowe – zespół osób spokrewnionych ze sobą lub niespokrewnionych, mieszkających razem i wspólnie utrzymujących się (gospodarstwo domowe wieloosobowe) lub osoba utrzymująca się samodzielnie, bez względu na to, czy mieszka sama, czy też z innymi osobami (gospodarstwo domowe jednoosobowe). Członkowie rodziny mieszkający wspólnie, ale utrzymujący się oddzielnie, tworzą odrębne gospodarstwa domowe. Do składu gospodarstwa domowego zalicza się:

1. osoby mieszkające razem w gospodarstwie domowym i wspólnie utrzymujące się, przebywające bądź zamierzające przebywać w gospodarstwie domowym przez okres co najmniej roku,
2. osoby nieobecne w gospodarstwie domowym z racji pracy zawodowej, jeśli dochody z pracy tych osób przekazywane są rodzinie na utrzymanie,
3. osoby nieobecne w gospodarstwie domowym, w wieku do 15 lat włącznie, pobierające naukę poza miejscem zamieszkania, mieszkające w internatach lub w domach prywatnych,

4. osoby nieobecne w gospodarstwie domowym w okresie badania, przebywające w zakładach opiekuńczo-wychowawczych, w domach opieki lub szpitalach, jeżeli ich rzeczywisty i/lub zamierzony okres pobytu poza gospodarstwem domowym jest krótszy niż rok.

Do składu gospodarstwa domowego nie zalicza się:

1. osób nieobecnych w gospodarstwie domowym, w wieku powyżej 15 lat, pobierających naukę poza miejscem zamieszkania, mieszkających w internatach, domach akademickich lub w domach prywatnych w okresie przekraczającym rok,
2. osób przebywających w zakładzie karnym,
3. osób nieobecnych w gospodarstwie domowym w okresie badania, przebywających w zakładach opiekuńczo-wychowawczych, w domach opieki lub w szpitalach, jeżeli ich rzeczywisty i/lub zamierzony okres pobytu poza gospodarstwem domowym jest dłuższy niż rok,
4. osób przebywających w gospodarstwie domowym w okresie badania (gości), obecnych w gospodarstwie domowym i/lub zamierzających w nim przebywać przez okres krótszy niż rok,
5. lokatorów, w tym uczniów i studentów na stacji (z wyjątkiem sytuacji, gdy są oni traktowani przez badane gospodarstwo domowe jako członkowie gospodarstwa),
6. osób wynajmujących pokój lub łóżko, na okres pracy w danej miejscowości (dotyczy to np. takich prac jak melioracje, pomiar gruntów, wyręb lasów, budowa),
7. osób mieszkających wspólnie z gospodarstwem domowym, zatrudnionych przez to gospodarstwo, np.: pomocy domowych, robotników rolnych, uczniów i praktykantów w zawodzie.

Wydatki rezydentów - dane dotyczące wydatków mieszkańców Polski (rezydentów) poniesionych za granicą obejmują wydatki finansowane tylko ze środków własnych (nie są wliczane wydatki finansowane przez zakład pracy oraz inne osoby i instytucje), uwzględniają także towary zakupione za granicą w celu odsprzedaży w Polsce.

Mały ruch graniczny (MRG) – regularne przekraczanie zewnętrznej granicy lądowej przez osoby zamieszkujące strefę przygraniczną w celu pobytu w strefie przygranicznej, na przykład ze względów społecznych, kulturalnych lub uzasadnionych powodów ekonomicznych lub ze względów rodzinnych, przez okres nieprzekraczający limitów czasu ustanowionych w rozporządzeniu.

Strefa przygraniczna – strefa, która nie sięga dalej niż 30 kilometrów od granicy. Jednostki podziału administracyjnego, które mają być uznane za strefę przygraniczną, są określane przez zainteresowane państwa w umowach dwustronnych. Jeżeli część którejkolwiek takiej jednostki jest położona między 30 a 50 kilometrem od linii granicy, uznaje się ją mimo to za część strefy przygranicznej.

2. Podróże nierezydentów do Polski. Ruch pojazdów i osób na granicy Polski

Zakres podmiotowy i przedmiotowy badania

Ruch graniczny

Badaniem ruchu granicznego (cudzoziemców i mieszkańców Polski), do połowy marca 2020 roku, objęte były osoby i pojazdy przekraczające granicę Polski z krajami Unii Europejskiej. Badanie prowadzone było na wybranych drogowych przejściach granicznych. Rejestrowana była liczba pojazdów przekraczających granicę w kierunku z Polski i do Polski oraz liczba osób podróżujących w tych pojazdach, a także osoby przemieszczające się pieszo (w tym na rowerach, wózkach inwalidzkich itp.). Badanie obejmowało również symbol kraju rejestracji pojazdu, a w przypadku pieszych – oprócz liczby osób rejestrowano kraj stałego zamieszkania.

Od II połowy marca 2020 roku, z uwagi na stan pandemii, badanie ruchu granicznego w terenie przez ankieterów statystycznych zostało zawieszono.

Podróże cudzoziemców do Polski

Badanie podróży cudzoziemców, do połowy marca 2020 roku, obejmowało wyjeżdżających z Polski przez wewnętrzną i zewnętrzną granicę UE na terenie Polski (w tym granicę morską i granicę na lotniskach). Badaniu nie podlegały osoby przebywające w Polsce powyżej 1 roku (z wyjątkiem osób podróżujących w celach edukacyjnych lub zdrowotnych).

Badanie ankietowe dotyczące podróży cudzoziemców do Polski obejmowało m. in.:

- kraj stałego zamieszkania,
- cel i długość pobytu,
- wydatki w Polsce poniesione na zakup towarów oraz pozostałe wydatki (usługi),
- odległość miejsca dokonania zakupów oraz miejsca zamieszkania od badanego przejścia granicznego,
- częstotliwość przekraczania granicy.

W badaniu uwzględnione były również osoby przekraczające granicę w ramach małego ruchu granicznego.

Źródła danych

Ruch graniczny

Informacje o ruchu granicznym na zewnętrznej granicy Unii Europejskiej na terenie Polski opracowane zostały na podstawie danych statystycznych Komendy Głównej Straży Granicznej. Natomiast dla wewnętrznej granicy UE źródłem danych był Automatyczny System Rozpoznawania Numerów Rejestracyjnych (ANPRS, z ang. Automatic Number Plate Recognition System) – system automatycznego odczytu tablic rejestracyjnych pojazdów w czasie rzeczywistym, którego gestorem jest Ministerstwo Finansów.

Na granicy wewnętrznej lądowej, do połowy marca 2020 roku, podstawę szacowania wyników stanowiły dane dotyczące ruchu pochodzące ze zliczania pojazdów i osób (formularze: BRG – badanie ruchu granicznego pojazdów i osób, BRGp – badanie ruchu granicznego osób przekraczających granicę pieszo), dane uzyskane z kwestionariuszy wywiadu („PDP – Podróż do Polski” oraz „PKZ – Uczestnictwo w podróżach krajowych/zagranicznych”) oraz dane pozyskane z Litewskiej Agencji Transportowej i Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad. Dodatkowo, do szacowania ruchu granicznego cudzoziemców wykorzystywano inne dostępne źródła danych, np. dotyczące wykorzystania turystycznych obiektów noclegowych pochodzące z badania – „Baza noclegowa turystyki i jej wykorzystanie”.

Dane dla ruchu lotniczego obejmowały kompleksowe zestawienie informacji pochodzących z różnych źródeł, do których należą: informacje z portów lotniczych o wielkości ruchu pasażerów, dane z Urzędu Lotnictwa Cywilnego o ruchu pasażerów, informacje Straży Granicznej o wielkości ruchu na przejściach granicznych według wybranych krajów, dane z prowadzonego badania ankietowego na wybranych lotniskach w zakresie struktury pasażerów.

W przypadku portów morskich dane dotyczące wielkości ruchu pozyskiwano ze sprawozdawczości GUS oraz Komendy Głównej Straży Granicznej.

Podróże cudzoziemców do Polski

Podstawowym źródłem informacji o podróżach cudzoziemców do Polski był kwestionariusz wywiadu „PDP – Podróż do Polski”.

W celu ułatwienia prowadzenia badania kwestionariusz został przygotowany w różnych wersjach językowych: angielskiej, białoruskiej, bułgarskiej, chińskiej, chorwackiej, czeskiej, francuskiej, hiszpańskiej, litewskiej, norweskiej, niemieckiej, rosyjskiej, rumuńskiej, słowackiej, szwedzkiej, ukraińskiej, węgierskiej i włoskiej.

Do szacowania wyników badania wykorzystywane były dane o ruchu granicznym.

Metoda badania

Ruch graniczny

Badanie przekroczeń granicy (cudzoziemców i mieszkańców Polski) jako badanie reprezentacyjne, do połowy marca ubiegłego roku, realizowane było przez ankieterów statystycznych, przy zastosowaniu formularzy papierowych, na wybranych przejściach granicznych na wewnętrznej lądowej granicy UE na terenie Polski. Polegało na rejestracji (zliczaniu) przekroczeń granicy zarówno osób jak i pojazdów (w obu kierunkach). Do uogólnienia wyników badania na granicy wewnętrznej zastosowano estymację danych z badania dla okresów kwartalnych. Szacunki roczne są sumą wyników kwartalnych.

Od II połowy marca 2020 roku, w związku z rozprzestrzenianiem się choroby zakaźnej wywołanej wirusem SARS-CoV-2 i ogłoszeniem w Polsce stanu epidemii, na podstawie Rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 13 marca 2020 r. (Dz.U. z 2020 r., poz. 435 z późn. zm.), został czasowo zawieszony lub ograniczony ruch graniczny na określonych przejściach granicznych. Badanie ruchu granicznego w terenie zostało również zawieszono, a wyniki badania ruchu granicznego na wewnętrznej granicy Unii Europejskiej na terenie Polski opracowywane były z wykorzystaniem danych ze źródeł administracyjnych i poza administracyjnych.

Podróże cudzoziemców do Polski

Przez prawie trzy miesiące 2020 roku badanie podróży cudzoziemców do Polski realizowane było metodą wywiadu bezpośredniego przez ankieterów statystycznych. Wypełnianie kwestionariusza wywiadu odbywało się dobrowolnie i było anonimowe. Informacje od respondentów były pozyskiwane na podstawie wywiadu lub samodzielnego wypełnienia kwestionariusza przez respondenta. Badanie realizowane było na wewnętrznej i zewnętrznej granicy UE na terenie Polski na wybranych przejściach granicznych i w ich otoczeniu, w tym w portach morskich i na lotniskach.

Z uwagi na konieczność zapewnienia bezpieczeństwa respondentom i ankieterom, w sytuacji pandemii w kraju, została zmieniona metoda realizacji badania poprzez rezygnację z wywiadów bezpośrednich prowadzonych do tej pory z cudzoziemcami i zastąpieniu ich wywiadami telefonicznymi.

Organizacja i przebieg badań

Z uwagi na to, że na granicy zewnętrznej Straż Graniczna w dalszym ciągu prowadzi rejestrację osób przekraczających granicę, do połowy marca 2020 roku, podczas badania prowadzona była tylko ankietyzacja cudzoziemców dotycząca ich podróży do Polski, natomiast na granicy wewnętrznej odbywała się zarówno rejestracja ruchu, jak i ankietyzacja cudzoziemców.

Do badania cudzoziemców wytypowano 17 przejść lądowych na wewnętrznej granicy UE, 9 przejść lądowych na zewnętrznej granicy UE oraz 3 lotniska i 2 porty morskie. Badanie było prowadzone w cyklu kwartalnym na każdym przejściu przez 7 wylosowanych dni w każdym kwartale.

Badanie cudzoziemców na granicy zewnętrznej UE na terenie Polski prowadzone było na 9 drogowych przejściach granicznych. Ankietyzacja odbywała się w 7 wylosowanych dniach w każdym kwartale – od poniedziałku do niedzieli.

Badanie cudzoziemców (nierezydentów) na lotniskach i w portach morskich, ze względu na specyfikę, zostało odrębnie przygotowane przy wykorzystaniu odpowiednich źródeł danych, w szczególności sprawozdawczości dotyczącej transportu lotniczego i morskiego. Przy doborze przejść brano była pod uwagę możliwość uzyskania odpowiednich danych w zakresie struktury podróżujących osób. Ankieterzy prowadzący rejestrację przekroczeń granicy byli przydzieleni odpowiednio do ruchu zmotoryzowanego i pieszego.

Wykaz przejść granicznych, które były objęte badaniem w 2020 r. przedstawia poniższe zestawienie:

Odcinek granicy	Województwo	Przejście graniczne		Właściwy terytorialnie urząd statystyczny
		I grupa	II grupa	
Niemcy	zachodniopomorskie	Krajnik Dolny	Lubieszyn	US Szczecin
	lubuskie	Łęknica	Świecko	US Zielona Góra
	lubuskie	Kostrzyn		US Zielona Góra
	dolnośląskie	Zgorzelec Most Jana Pawła II	Jędrzychowice	US Wrocław
Czechy	dolnośląskie	Kudowa Słone	Jakuszyce	US Wrocław
	śląskie		Gorzyczki*	US Katowice
	śląskie	Cieszyn-Boguszowice, Cieszyn <i>al. Łyska</i>	Nowe Chałupki	US Katowice
Słowacja	małopolskie	Chyżne	Chocholów	US Kraków
	podkarpackie		Barwinek	US Rzeszów
Litwa	podlaskie		Budzisko	US Białystok
Rosja	warmińsko-mazurskie	Grzechotki	Bezledy	US Olsztyn
Białoruś	podlaskie	Kuźnica	Bobrowniki	US Białystok
	lubelskie	Terespol		US Lublin
Ukraina	lubelskie		Hrebenne	US Lublin
	podkarpackie	Korczoza	Medyka	US Rzeszów
	podkarpackie		Budomierz	US Rzeszów
	zachodniopomorskie		Świnoujście	US Szczecin
Porty morskie	pomorskie	Gdynia		US Gdańsk
	mazowieckie	Warszawa – Okęcie		US Warszawa
Lotniska	małopolskie		Kraków – Balice	US Kraków
	wielkopolskie		Poznań – Ławica	US Poznań

* tylko zliczanie ruchu granicznego.

3. Badanie w gospodarstwach domowych uczestnictwa mieszkańców Polski (rezydentów) w podróżach

Zakres podmiotowy i przedmiotowy badania

Jednostką obserwacji w badaniu uczestnictwa mieszkańców Polski (rezydentów) w podróżach byli członkowie gospodarstwa domowego jedno- lub wieloosobowego w wylosowanych mieszkaniach.

Badaniu nie podlegały gospodarstwa domowe:

- zamieszkujące w obiektach zbiorowego zakwaterowania (internat, hotel robotniczy, dom rencisty, klasztor itp.) z wyjątkiem gospodarstw domowych pracowników zamieszkałych w tych obiektach z tytułu wykonywanej pracy (np. kierownik hotelu, dozorca),
- obywateli obcego państwa – szefów i cudzoziemskiego personelu przedstawicielstw dyplomatycznych i urzędów konsularnych państw obcych, członków rodzin tych osób oraz innych osób korzystających z przywilejów i immunitetów na mocy umów, ustaw lub powszechnie ustalonych zwyczajów międzynarodowych.

Gospodarstwa domowe obywateli obcego państwa zamieszkujące w Polsce stale lub przez dłuższy okres (co najmniej rok) i posługujące się językiem polskim brały udział w badaniu.

Przedmiotem badania było uczestnictwo mieszkańców Polski m.in. w podróżach zagranicznych. Badanie obejmowało wyjazdy zagraniczne z co najmniej 1 noclegiem oraz wyjazdy jednodniowe (bez noclegu). Badaniu podlegały wyjazdy, które trwały krócej niż rok, z wyjątkiem wyjazdów zagranicznych związanych z kształceniem lub leczeniem.

Kwestionariusz wywiadu zawierał pytania dotyczące m.in.:

- składu osobowego gospodarstwa domowego,
- zrealizowanych wyjazdów zagranicznych oraz ich charakterystyki, tj.:
  - odwiedzanego kraju,
  - miejsca docelowego,
  - długości pobytu,
  - celu,
  - wydatków poniesionych za granicą na zakup towarów oraz pozostałe wydatki (usługi),
  - odległości od granicy miejsca zamieszkania oraz miejsca dokonania zakupów,
  - częstotliwości przekraczania granicy.

W badaniu uwzględniony był także mały ruch graniczny.

Źródła danych

Podstawowym źródłem informacji o podróżach mieszkańców Polski był kwestionariusz wywiadu „PKZ Uczestnictwo w podróżach krajowych/zagranicznych”. Był on stosunkowo obszerny, ponieważ obejmował szeroki zakres pytań głównie dotyczących podróży. Zawierał m.in. zmienne na potrzeby statystyki w dziedzinie turystyki, szczegółowy podział wydatków związanych z zakupami towarów na potrzeby rachunków narodowych i statystyki obszarów transgranicznych.

Do szacowania wyników badania wykorzystywano również dane:

- Komendy Głównej Straży Granicznej dotyczące ruchu granicznego,
- Urzędu Lotnictwa Cywilnego dotyczące liczby odprawianych pasażerów do zagranicznych portów lotniczych,
- pochodzące ze sprawozdawczości GUS dotyczące wielkości ruchu pasażerskiego w portach morskich,
- z innych dostępnych źródeł informacji.

Metoda badania

Badanie uczestnictwa mieszkańców Polski w podróżach prowadzone było w gospodarstwach domowych metodą reprezentacyjną, na próbie liczącej 18750 mieszkań, która była losowana kwartalnie. W związku ze stanem pandemii w kraju została dokonana czasowa modyfikacja metodologii stosowanej w badaniu, zrezygnowano z wywiadów bezpośrednich prowadzonych przez ankierów statystycznych w terenie i zastąpiono je wywiadami telefonicznymi.

Badanie realizowane było przez ankierów statystycznych z wykorzystaniem elektronicznego kwestionariusza PKZ - metoda CAPI (computer assisted personal interview). Udział w badaniu był dobrowolny. Okresem odniesienia był kwartał, zaś badanie prowadzone było w miesiącu następnym po kwartale.

Organizacja i przebieg badania

Badanie uczestnictwa mieszkańców Polski w podróżach było realizowane na terenie całego kraju w następujących terminach:

- 1 – 20 kwietnia 2020 r.,
- 1 – 20 lipca 2020 r.,
- 1 – 20 października 2020 r.,
- 2 – 20 stycznia 2021 r.

W 2020 r. ankierzy statystyczni pozyskali od respondentów 50,7 tys. kwestionariuszy wywiadu PKZ, a wskaźnik realizacji badania wyniósł 64,2% (o 2,6 p. proc. mniej niż w 2019 r.). Na spadek wskaźnika kompletności mogła mieć wpływ zarówno sytuacja wynikająca ze stanu epidemii w kraju np. obostrzenia dotyczące przemieszczania się Polaków jak i brak numerów telefonów czy brak aktualnych numerów telefonów do respondentów z wylosowanych mieszkań.

4. Stosowane systemy klasyfikacyjne

Klasyfikacja Spożycia Indywidualnego według Celu – COICOP

W celu zapewnienia jednolitej interpretacji zakresu badanych grup asortymentowych opracowany został wykaz i objaśnienie grup towarów i usług zawartych w kwestionariuszach. Zarówno w badaniu z zakresu podróży cudzoziemców do Polski jak i uczestnictwa Polaków w podróżach krajowych/zagranicznych znaczna część pytań dotyczy wysokości poniesionych wydatków na konkretny cel, tj. na zakup wymienionych w kwestionariuszach grup towarów oraz na opłacenie usług.

Wykaz krajów według standardowej listy kodów EUROSTAT-u

Wykaz znajduje się na stronie EUROSTAT-u:

https://ec.europa.eu/eurostat/ramon/nomenclatures/index.cfm?TargetUrl=LST_CLS_DLD&StrNom=CL_GEO&StrLanguageCode=EN&IntCurrentPage=71&StrLayoutCode=LINEAR

i zawiera wyszukiwarkę krajów świata.

5. Uwagi ogólne

Dane o ruchu granicznym dotyczą liczby przekroczeń granicy – osoba przekraczająca granicę kilkakrotnie liczona jest tyle razy, ile razy granicę tę przekracza.

Dane zawarte w publikacji są podane łącznie z wynikami uzyskanymi dla osób przekraczających granicę w ramach małego ruchu granicznego. Informacje dotyczące tylko tej grupy osób (MRG) zostały wyodrębnione w komentarzu analitycznym i tablicach.

Odległości od granicy lądowej dla potrzeb analitycznych, zarówno cudzoziemców w Polsce jak i Polaków za granicą zostały pogrupowane w przedziały: 0-50 km, 51-100, powyżej 100 km od granicy. Dodatkowo w przedziale 0-50 km zostały wyodrębnione dwa dodatkowe: 0-30 km i 31-50 km.

Methodological notes

This part of the elaboration presents basic methodological information on the surveys: Trips of non-residents to Poland. Movement of vehicles and persons at the Polish border and Participation of Polish citizens (residents) in trips conducted in households, on the basis of which information is presented in the publication.

A detailed research methodology is presented in the Methodological Handbook, which is available on the website of the Statistics Poland:

<http://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/kultura-turystyka-sport/zeszyty-metodologiczne/badania-podrozy-rezydentow-oraz-przyjazdow-nierezydentow-do-polski,1,1.html>

The survey methodology on the participation of Poles in trips and foreigners' trips to Poland was presented at the meeting of the Statistics Poland Methodological Commission in June 2013. The final report on the pilot survey, including a description of the work carried out, results and recommendations for the final surveys were presented to the Commission in November 2013. This document was also approved by the Ministry of Economic Development and the National Bank of Poland.

In 2020, the COVID-19 pandemic had a special impact on the national economy, including the tourism industry. It resulted in significant limitations in public life, including bans on the movement of the population, which translated into a decrease, compared to 2019, in the values and indicators characterizing the border traffic of people, trips of foreigners to Poland, as well as domestic and foreign trips of Polish residents.

1. Basic definitions used for the surveys of trips

Non-resident – an individual residing abroad for more than one year. For the purposes of this publication, the terms „non-resident” and „foreigner” are used interchangeably.

Expenses related to trips of non-residents – data on expenses of non-residents in Poland also include goods purchased in Poland for resale in the country of non-resident.

Resident – a person who has lived in his/her place of usual residence for a continuous period of at least 12 months. Residents of the administrative unit comprise:

- permanent residents (persons registered for permanent residence), without the person staying away from home (residence) in the country or abroad, for at least 12 months,
- persons who came from another place of residence in the country or from abroad for a period of at least 12 months.

Household is a group of persons related or non-related to each other, living and maintaining themselves together (multi-person household) or a person maintaining himself/herself in-dependently, regardless of whether he/she lives alone or with other persons (single-person household). Family members living together, but maintaining themselves separately constitute separate households. The composition of the household includes:

1. persons living together in a household and maintaining themselves together, staying or intending to stay in a household for at least one year,
2. persons absent in a household because of work, if income from work of these persons is transferred to the family for living,
3. persons absent in a household, up to the age of 15 inclusive, receiving education outside the place of residence, living in boarding schools or in private houses,

4. persons absent in a household during the survey, staying in chronic medical care homes, in nursing homes or hospitals, if their actual and/or intended duration of stay outside the household is less than a year.

The composition of the household does not include:

1. persons absent in the household, aged 15 years and over, receiving education outside the place of residence, living in boarding schools, academic houses or in private houses for a period of more than a year,
2. persons staying in prison,
3. persons absent in the household during the survey, staying in chronic medical care homes, in nursing homes or hospitals, if their actual and/or intended duration of stay outside the household is longer than a year,
4. persons staying in the household during the survey (guests), present in the household and/or intending to stay in it for a period shorter than a year,
5. occupants, including pupils and students in lodgings (except when they are treated by the surveyed household as household members),
6. renters of a room or a bed, for a period of work in a given location (it concerns, e.g. such works as drainage works, measurement of land, deforestation, construction),
7. persons living together with the household, employed by this household, for example, domestic help, farm workers, students and trainees in the profession

Expenses of residents - data on expenses of Polish citizens (residents) incurred abroad include expenses financed only from own funds (expenses financed by the employer as well as other persons and institutions are not included) also include goods purchased abroad for resale in Poland.

Local Border Traffic - regular crossing of the external land border by persons residing in the border area in order to stay in the border area, for example for social, cultural or legitimate economic reasons or for family reasons, for a period not exceeding the time limits laid down in the Regulation.

Border area - an area that extends no more than 30 kilometers from the border. The administrative units to be recognized as border areas are determined by the countries concerned in bilateral agreements. If part of any such unit is located between 30 and 50 kilometers from the border line, it shall nevertheless be considered as part of the border area.

2. Trips of non-residents to Poland. Movement of vehicles and persons at the Polish border

Subjective and objective scope of the survey

Border traffic

Until mid-March 2020, the border traffic survey (foreigners and residents of Poland) covered people and vehicles crossing the Polish border with European Union countries. The study was conducted at selected road border crossings. The number of vehicles crossing the border to and from Poland was recorded, as well as the number of people traveling in these vehicles, as well as people traveling on foot (including bicycles, wheelchairs, etc.). The survey also included the symbol of the country of registration of the vehicle, and in the case of pedestrians, the country of permanent residence was recorded in addition to the number of people.

From the second half of March 2020, due to the state of the pandemic, the survey of border traffic in the field by statistical interviewers was suspended.

Trips of foreigners to Poland

The survey of trips of foreigners (non-residents), until mid-March 2020, covered persons leaving Poland through the internal and external EU border in Poland (including sea border and border at airports). The study did not cover people staying in Poland for more than 1 year (except for persons traveling for educational or health purposes). The questionnaire survey of trips of foreigners to Poland covered, among other things:

- country of permanent residence,
- the purpose and duration of stay,
- expenses incurred in Poland for the purchase of goods and other expenses (services),
- distance from the border crossing to the place of purchase and the place of residence,
- frequency of crossing the border.

The survey also included persons crossing the border as part of local border traffic.

Sources of data

Border traffic

Information on border traffic at the external border of the European Union in Poland was compiled on the basis of statistical data from the Border Guard Headquarters. However, for the internal EU border, the source of data was the Automatic Number Plate Recognition System (ANPRS) - a system for automatic reading of vehicle registration plates in real time, managed by the Ministry of Finance.

At the internal land border, until mid-March 2020, the results were estimated on the basis of data on traffic coming from the counting of vehicles and persons (forms: BRG - study of border traffic of vehicles and people, BRGp - study of border traffic of people crossing the border on foot), data obtained from interview questionnaires („PDP – Trip to Poland” and „PKZ - Participation in domestic / outbound trips”) and data obtained from the Lithuanian Transport Competence Agency and the General Directorate for National Roads and Motorways. Additionally, other available data sources were used to estimate the border traffic of foreigners, e.g. on the use of tourist accommodation facilities from the study - „Tourist accommodation establishments and their occupancy”.

Data for air traffic included a comprehensive list of information from various sources, including: information from airports on the volume of passenger traffic, data from the Civil Aviation Office on passenger traffic, information from the Border Guard on the volume of traffic at border crossings by selected countries, data from a questionnaire survey of the structure of passengers conducted at selected airports. In the case of seaports, data on the volume of traffic was obtained from the reports of the Statistics Poland and the Border Guard Main Headquarters.

Trips of foreigners to Poland

The main source of information about trips of foreigners to Poland was the interview questionnaire „PDP – Trip to Poland”.

In order to facilitate the survey the questionnaire was prepared in different languages: Belarusian, Bulgarian, Chinese, Croatian, Czech, English, French, German, Hungarian, Italian, Lithuanian, Norwegian, Romanian, Russian, Slovak, Spanish, Swedish and Ukrainian.

To estimate the results of the survey data on border traffic were used.

Survey method

Border traffic

The survey of border crossings (of foreigners and Polish residents) as a representative survey, until mid-March last year, was carried out by statistical interviewers, using paper forms, at selected border crossings at the internal land border of the EU in Poland. It consisted in the registration (counting) of the crossings made by both persons and vehicles (in either direction). In order to generalize the results of the survey at the internal border the estimation of data from the survey of quarter periods was used. Annual estimates are the sum of the quarterly results.

From the second half of March 2020, due to the spread of an infectious disease caused by the SARS-CoV-2 virus and the introduction of epidemic state in Poland, pursuant to the Regulation of the Minister of the Interior and Administration of March 13, 2020 (Journal of Laws of 2020, r., item 435, as amended), border traffic at indicated border crossing points has been temporarily suspended or limited. The border traffic survey in the field has been also suspended, and the results of the border traffic survey on the internal border of the European Union in Poland were compiled using data from administrative and non-administrative sources.

Trips of foreigners to Poland

For almost three months of 2020, the survey of trips of foreigners to Poland was conducted by interviewers using direct interview method. Filling in the questionnaire was voluntary and anonymous. Information from respondents was obtained on the basis of an interview or the questionnaire filled in by the respondent independently. The survey was conducted at the EU's internal and external border on the territory of Poland at selected border crossings and their vicinity, including seaports and airports. Due to the need to ensure the safety of respondents and interviewers, in a pandemic situation in the country, the method of carrying out the survey was changed by abandoning direct interviews with foreigners so far and replacing them with telephone interviews.

Organization and conduct of the survey

Due to the fact that at the external border, the Border Guard continues to register persons crossing the border, until mid-March 2020, the questionnaire survey included only trips of foreigners to Poland, whereas at the internal border both the registration of traffic as well as the questionnaire survey of foreigners was carried out.

The survey of foreigners covered 17 land crossing at the EU's internal border, 9 crossings at the EU's external border as well as 3 airports and 2 seaports. It was conducted on a quarterly basis at each crossing during 7 days in each quarter.

The survey of foreigners at the EU's external border on the territory of Poland was conducted on 9 road border crossings. The questionnaire it was carried out on 7 selected days in each quarter - from Monday to Sunday.

Due to its nature the survey of foreigners (non-residents) at airports and seaports was prepared separately using adequate sources of data, in particular reporting on air and sea transport. When selecting the crossings the possibility of obtaining relevant data on the structure of travellers was taken into account. The interviewers conducting the registration of crossings of the border were appropriately assigned to motorized and pedestrian traffic.

A list of border crossings covered by the survey in 2020 is presented in the following table:

Section of the border	Voivodship	Border crossing		Territorially responsible statistical office
		I group	II group	
Germany	Zachodniopomorskie	Krajnik Dolny	Lubieszyn	SO in Szczecin
	Lubuskie	Łęknica	Świecko	SO in Zielona Góra
	Lubuskie	Kostrzyn		SO in Zielona Góra
	Dolnośląskie	Zgorzelec <i>The bridge of John Paul II</i>	Jędrzychowice	SO in Wrocław
Czechia	Dolnośląskie	Kudowa Słone	Jakuszyce	SO in Wrocław
	Śląskie		Gorzyczki*	SO in Katowice
	Śląskie	Cieszyn-Boguszowice, Cieszyn <i>al. Łyska</i>	Nowe Chałupki	SO in Katowice
Slovakia	Małopolskie	Chyżne	Chochotów	SO in Kraków
	Podkarpackie		Barwinek	SO in Rzeszów
Lithuania	Podlaskie		Budzisko	SO in Białystok
Russia	Warmińsko-Mazurskie	Grzechotki	Bezledy	SO in Olsztyn
Belarus	Podlaskie	Kuźnica	Bobrowniki	SO in Białystok
	Lubelskie	Terespol		SO in Lublin
Ukraine	Lubelskie		Hrebenne	SO in Lublin
	Podkarpackie	Korczoza	Medyka	SO in Rzeszów
	Podkarpackie		Budomierz	SO in Rzeszów
Seaports	Zachodniopomorskie		Świnoujście	SO in Szczecin
	Pomorskie	Gdynia		SO in Gdańsk
Airports	Mazowieckie	Warszawa – Okęcie		SO in Warszawa
	Małopolskie		Kraków – Balice	SO in Kraków
	Wielkopolskie		Poznań – Ławica	SO in Poznań

* counting only border traffic.

3. Survey of participation of Polish citizens (residents) in trips conducted in households

Subjective and objective scope of the survey

The members of the one-person or multi-person household in randomly selected houses were the unit of observation in the survey of participation of Polish citizens (residents) in trips.

The survey did not cover the following:

1. households living in collective accommodation facilities (dormitory, hostel, pensioner house, monastery, etc.) excluding households of employees living in these facilities due to performed work (e.g. the hotel manager, caretaker),
2. households of citizens of a foreign country - the heads and staff of foreign diplomatic bodies and consular offices of foreign countries, their family members and other persons enjoying privileges and immunities under contracts, laws or generally established international customs.

Households of citizens of a foreign country living in Poland permanently or for an extended period of time (at least one year) and using Polish language participated in the survey.

The survey examined the participation of Polish citizen in outbound trips, among other things. It covered outbound trips with at least 1 overnight stay and one-day trips (without an overnight stay). The survey covered trips that lasted less than a year, with the exception of outbound trips related to education or treatment.

Among other things, the interview questionnaire included questions about:

- members of the household,
- outbound trips made and their characteristics, i.e.:
  - visited country,
  - destination,
  - duration of stay,
  - purpose,
  - expenses incurred abroad for the purchase of goods and other expenses (services),
  - distance from the border to the place of residence and the place of purchase,
  - frequency of crossing the border.

The survey also included local border traffic.

Sources of data

The interview questionnaire “PKZ Participation in domestic/outbound trips” was the main source of information about trips of Polish citizens. It was relatively large, because it covered a wide range of questions mainly on trips. It included variables for the needs of tourism statistics, detailed cross-section of expenses related to the purchase of goods for the needs of national accounts and statistics of cross-border areas, among other things.

The following data were also used to estimate the results of the survey:

- data of the Border Guard Main Headquarters on border traffic,
- data of Civil Aviation Authority regarding the number of cleared passengers for foreign airports,
- data on the volume of passenger traffic in seaports derived from CSO reporting,
- other available sources of information.

Survey method

The survey of participation of Polish citizens in trips was conducted in households using sampling method on a sample of 18750 dwellings, which was drawn on a quarterly basis. Due to the state of the pandemic in the country, the methodology used in the study was temporarily modified, the direct interviews conducted by statistical interviewers in the field were abandoned and replaced by telephone interviews.

The survey was carried out by statistical interviewers using the electronic PKZ questionnaire - the CAPI (computer assisted personal interview) method. Participation in the study was voluntary. The reference period was a quarter, and the survey was conducted in the month following the quarter.

Organization and conduct of the survey

The survey of the participation of Polish citizens in trips was conducted throughout the country on the following dates:

- 1 – 20 April 2020,
- 1– 20 July 2020,
- 1 – 19 October 2020,
- 2 – 20 January 2021.

In 2020, 50.7 thousand questionnaires were completed, and the rate of the survey implementation was

64.2% (2.6 pp less than in 2019). The decrease in the completeness index could have been influenced by both the situation resulting from the state of the epidemic in the country, e.g. restrictions on the movement of Poles, as well as the lack of telephone numbers or the lack of current telephone numbers to respondents from the selected dwellings.

4. Applied classification systems

Classification of Individual Consumption by Purpose – COICOP

In order to ensure a uniform interpretation of the scope of the surveyed assortment groups, a list and explanation of groups of goods and services included in the questionnaires was developed. Both in the survey of foreigners' trips to Poland and the participation of Poles in domestic /foreign trips, a significant part of the questions concern the amount of expenses incurred for a specific purpose, i.e. for the purchase of groups of goods listed in the questionnaires and for the payment of services.

List of countries according to the standard EUROSTAT code list

The List can be found on the EUROSTAT website:

https://ec.europa.eu/eurostat/ramon/nomenclatures/index.cfm?TargetUrl=LST_CLS_DLD&StrNom=CL_GEO&StrLanguageCode=EN&IntCurrentPage=71&StrLayoutCode=LINEAR

which also includes a search engine of the countries of the world.

5. General notes

Traffic data relate to the number of border crossings - a person crossing the border several times is counted as many times as he/she crosses this border.

Data included in the publication are given including the results obtained for persons who cross the border within the local border traffic. Information concerning only this group of people (LBT) were specified in analytical commentary and tables.

For analytical purposes, distances from the land border of both foreigners in Poland and Poles abroad were grouped into ranges: 0-50 km, 51-100, over 100 km from the border. In addition, within the 0-50 km range two additional were separated: 0-30 km and 31-50 km.

Akty prawne

Legal acts

1. Ustawa o Karcie Polaka z dnia 7 września 2007 r. (Dz. U. z 2007 r. nr 180, poz. 1280 z późn. zm.).
2. Ustawa z dnia 6 marca 2009 r. o ratyfikacji Umowy między Rządem Rzeczypospolitej Polskiej a Gabinetem Ministrów Ukrainy o zasadach małego ruchu granicznego, podpisanej w Kijowie dnia 28 marca 2008 r., oraz Protokołu, podpisanego w Warszawie dnia 22 grudnia 2008 r., między Rządem Rzeczypospolitej Polskiej a Gabinetem Ministrów Ukrainy o zmianie Umowy między Rządem Rzeczypospolitej Polskiej a Gabinetem Ministrów Ukrainy o zasadach małego ruchu granicznego, podpisanej w Kijowie dnia 28 marca 2008 r. (Dz. U. z 2009 r. nr 66, poz. 555).
3. Ustawa z dnia 20 maja 2010 r. o ratyfikacji Umowy między Rządem Rzeczypospolitej Polskiej a Rządem Republiki Białorusi o zasadach małego ruchu granicznego, podpisanej w Warszawie dnia 12 lutego 2010 r. (Dz. U. z 2010 r. nr 122, poz. 823).
4. Ustawa z dnia 16 marca 2012 r. o ratyfikacji Umowy między Rządem Rzeczypospolitej Polskiej a Rządem Federacji Rosyjskiej o zasadach małego ruchu granicznego, podpisanej w Moskwie dnia 14 grudnia 2011 r. (Dz. U. z 2012 r., poz. 498).
5. Ustawa z dnia 25 czerwca 2015 r. o ratyfikacji Drugiego Protokołu między Rządem Rzeczypospolitej Polskiej a Gabinetem Ministrów Ukrainy zmieniającego Umowę między Rządem Rzeczypospolitej Polskiej a Gabinetem Ministrów Ukrainy o zasadach małego ruchu granicznego, podpisaną w Kijowie dnia 28 marca 2008 roku, podpisanego w Warszawie dnia 17 grudnia 2014 r. (Dz. U. z 2015 r., poz. 1178).
6. Umowa między Rządem Rzeczypospolitej Polskiej a Gabinetem Ministrów Ukrainy o zasadach ruchu osobowego z dnia 30 lipca 2003 r. (MP nr 56, poz. 878, z 2003 r. z późn. zm.).
7. Umowa między Rządem Rzeczypospolitej Polskiej a Gabinetem Ministrów Ukrainy o zasadach małego ruchu granicznego, podpisana w Kijowie dnia 28 marca 2008 r., oraz Protokół, podpisany w Warszawie dnia 22 grudnia 2008 r., między Rządem Rzeczypospolitej Polskiej a Gabinetem Ministrów Ukrainy o zmianie Umowy między Rządem Rzeczypospolitej Polskiej a Gabinetem Ministrów Ukrainy o zasadach małego ruchu granicznego, podpisanej w Kijowie dnia 28 marca 2008 r. (Dz. U. z 2009 r. nr 103, poz. 858).
8. Umowa między Rządem Rzeczypospolitej Polskiej a Rządem Republiki Białorusi o zasadach małego ruchu granicznego, podpisana w Warszawie dnia 12 lutego 2010 r. (Dz. U. z 2010 r. nr 122, poz. 828).
9. Umowa między Rządem Rzeczypospolitej Polskiej a Rządem Federacji Rosyjskiej o zasadach małego ruchu granicznego podpisana w Moskwie dnia 14 grudnia 2011 r. (Dz. U. z 2012 r., poz. 814).
10. Rozporządzenie (WE) nr 1931/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 20 grudnia 2006 r. ustanawiające przepisy dotyczące małego ruchu granicznego na zewnętrznych granicach lądowych państw członkowskich i zmieniające postanowienia Konwencji z Schengen (Dz.Urz. UE nr L 405 z dnia 30 grudnia 2006 r. z późn. zm.).
11. Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1342/2011 z dnia 13 grudnia 2011 r. w sprawie zmiany rozporządzenia (WE) nr 1931/2006 w odniesieniu do włączenia obwodu kaliningradzkiego i niektórych powiatów polskich do obszaru uznawanego za strefę przygraniczną (Dz.Urz. UE nr L 347 z dnia 30 grudnia 2011 r.).
12. Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/399 z dnia 9 marca 2016 r. w sprawie unijnego kodeksu zasad regulujących przepływ osób przez granice (kodeks graniczny Schengen).
13. Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2017/850 z dnia 17 maja 2017 r. zmieniającego rozporządzenie (WE) nr 539/2001 wymieniające państwa trzecie, których obywatele muszą posiadać wizy podczas przekraczania granic zewnętrznych, oraz te, których obywatele są zwolnieni z tego wymogu (Dz. U. UE L 133 z dnia 22 maja 2017 r.).

14. Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 13 marca 2020 r. (Dz.U. z 2020 r., poz. 435 z późn. zm.)
15. Oświadczenie Rządowe z dnia 20 czerwca 2009 r. w sprawie mocy obowiązującej Umowy między Rządem Rzeczypospolitej Polskiej a Gabinetem Ministrów Ukrainy o zasadach małego ruchu granicznego, podpisanej w Kijowie dnia 28 marca 2008 r. oraz Protokołu, podpisanego w Warszawie dnia 22 grudnia 2008 r., między Rządem Rzeczypospolitej Polskiej a Gabinetem Ministrów Ukrainy o zmianie Umowy między Rządem Rzeczypospolitej Polskiej a Gabinetem Ministrów Ukrainy o zasadach małego ruchu granicznego, podpisanej w Kijowie dnia 28 marca 2008 r. (Dz. U. z 2009 r. nr 103, poz. 859).
16. Oświadczenie Rządowe z dnia 28 czerwca 2012 r. w sprawie mocy obowiązującej Umowy między Rządem Rzeczypospolitej Polskiej a Rządem Federacji Rosyjskiej o zasadach małego ruchu granicznego, podpisanej w Moskwie dnia 14 grudnia 2011 r. (Dz. U. z 2012 r., poz. 815).

Aneks

Appendix

Tablica 13. Ruch graniczny osób według lat
Table 13. Passenger border traffic by years

Wyszczególnienie Specification A – cudzoziemcy foreigners B – Polacy Poles		2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
		w mln in million						
OGÓŁEM TOTAL	A	152,0	159,0	165,3	171,6	175,4	180,2	104,4
	B	106,0	109,0	110,8	115,5	121,0	125,7	79,3
GRANICA ŁĄDOWA LAND BORDER	A	141,7	147,0	151,8	155,8	157,0	160,2	98,4
	B	90,0	91,8	92,5	94,1	96,4	98,5	70,6
GRANICA ZEWNĘTRZNA UE EU'S EXTERNAL BORDER	A	26,8	28,7	29,7	31,5	29,8	30,0	10,5
	B	6,3	6,4	5,1	4,5	4,3	4,1	1,1
Granica z: Border with:								
Rosją Russia	A	3,3	2,7	2,3	2,5	2,3	2,3	0,5
	B	3,2	3,4	2,0	1,4	1,3	1,2	0,2
Białorusią Belarus	A	7,8	7,0	7,1	8,3	7,9	7,8	2,6
	B	1,0	0,9	0,8	1,0	1,0	1,0	0,4
Ukrainą Ukraine	A	15,7	19,0	20,3	20,7	19,6	19,9	7,3
	B	2,0	2,1	2,3	2,1	2,0	1,8	0,5
GRANICA WEWNĘTRZNA UE EU'S INTERNAL BORDER	A	114,9	118,4	122,1	124,3	127,2	130,2	87,9
	B	83,7	85,4	87,3	89,6	92,1	94,4	69,5
Granica z: Border with:								
Litwą Lithuania	A	5,1	5,4	5,5	5,8	5,9	5,9	4,3
	B	2,4	2,4	2,5	2,6	2,7	2,7	2,0
Słowacją Slovakia	A	17,3	17,3	18,0	18,1	18,5	18,9	11,4
	B	14,1	14,1	14,4	14,6	15,0	15,2	10,7
Czechami Czechia	A	27,7	28,3	29,4	29,8	30,7	31,5	20,3
	B	26,9	27,2	27,8	28,8	29,4	30,2	20,3
Niemcami Germany	A	64,8	67,4	69,2	70,6	72,1	74,0	52,0
	B	40,4	41,7	42,6	43,6	45,0	46,3	36,4
GRANICA MORSKA SEA BORDER	A	0,7	0,8	0,8	0,9	0,9	0,9	0,7
	B	1,0	1,1	1,1	1,2	1,2	1,2	0,9
GRANICA NA LOTNISKACH BORDER AT AIRPORTS	A	9,5	11,2	12,7	14,9	17,5	19,1	5,3
	B	14,9	16,1	17,3	20,3	23,5	26,0	7,8

Tablica 14. Wydatki cudzoziemców (nierozzydentów) w Polsce oraz Polaków (rezydentów) za granicą według lat

Table 14. Expenses by foreigners (non-residents) in Poland and Poles (residents) abroad by years

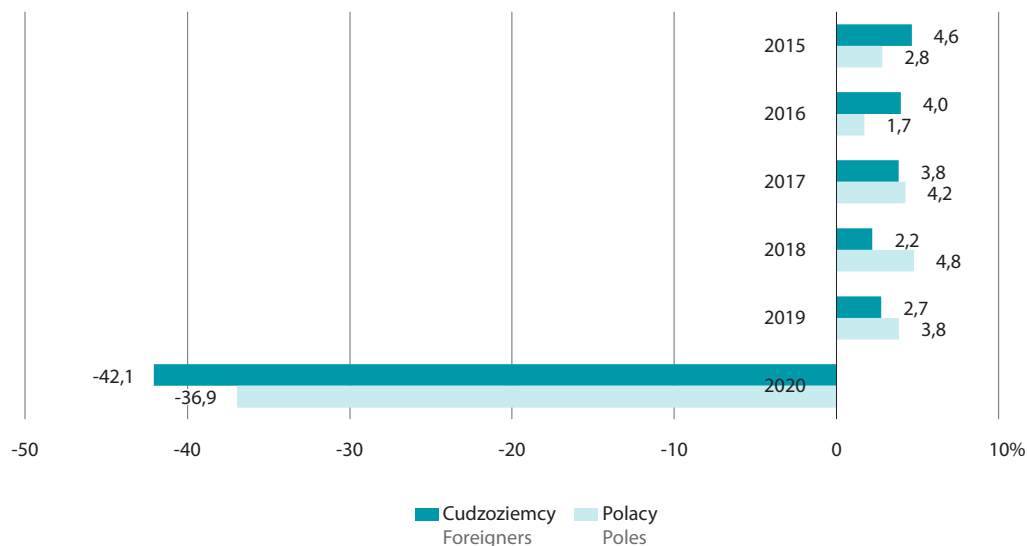
Wyszczególnienie Specification A – cudzoziemcy foreigners B – Polacy Poles		2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
		w mln zł in milion PLN						
OGÓŁEM TOTAL	A	35 396,7	37 663,0	39 108,4	41 526,3	43 502,8	45 290,3	23 623,1
	B	18 054,9	18 538,4	18 906,0	20 057,0	21 536,0	23 452,3	13 443,7
GRANICA LĄDOWA LAND BORDER	A	30 969,6	32 504,3	33 612,5	35 282,5	36 154,0	37 223,7	21 137,0
	B	12 000,6	12 280,3	12 291,4	12 544,3	12 909,7	13 463,4	9 663,8
GRANICA ZEWNĘTRZNA UE EU'S EXTERNAL BORDER	A	9 623,2	9 620,4	9 961,3	10 726,5	10 464,9	10 667,0	3 623,6
	B	748,4	736,6	587,7	528,9	504,9	489,9	133,5
Granica z: Border with:								
Rosją Russia	A	842,4	581,9	484,3	568,8	552,2	565,4	129,7
	B	454,7	443,8	283,0	224,9	206,4	195,6	38,7
Białorusią Belarus	A	3 101,5	2 555,2	2 328,8	2 458,7	2 431,7	2 367,5	840,2
	B	90,4	79,0	79,1	91,5	93,3	98,0	38,1
Ukrainą Ukraine	A	5 679,3	6 483,3	7 148,2	7 699,1	7 481,1	7 734,0	2 653,7
	B	203,3	213,8	225,6	212,6	205,1	196,3	56,7
GRANICA WEWNĘTRZNA UE EU'S INTERNAL BORDER	A	21 346,4	22 883,8	23 651,2	24 556,0	25 689,1	26 556,7	17 513,4
	B	11 252,2	11 543,6	11 703,7	12 015,3	12 404,8	12 973,5	9 530,3
Granica z: Border with:								
Litwą Lithuania	A	1 288,2	1 382,5	1 434,1	1 486,1	1 562,6	1 596,3	1 009,2
	B	365,8	351,1	349,9	346,1	350,3	357,6	231,8
Słowacją Slovakia	A	2 443,0	2 690,2	2 770,3	2 839,2	2 976,2	3 081,4	1 841,5
	B	1 586,2	1 572,1	1 592,5	1 608,2	1 661,8	1 730,9	1 178,5
Czechami Czechia	A	3 633,2	3 942,6	4 049,7	4 187,8	4 406,3	4 543,1	2 835,8
	B	3 114,4	3 194,8	3 211,9	3 280,1	3 322,0	3 413,3	2 125,9
Niemcami Germany	A	13 982,0	14 868,4	15 397,2	16 042,9	16 743,9	17 336,0	11 826,9
	B	6 185,8	6 425,7	6 549,3	6 780,9	7 070,8	7 471,7	5 994,2
GRANICA MORSKA SEA BORDER	A	357,4	386,2	408,4	447,6	469,0	477,6	338,9
	B	565,0	492,4	514,0	524,7	529,9	529,1	364,6
GRANICA NA LOTNISKACH BORDER AT AIRPORTS	A	4 069,6	4 772,5	5 087,5	5 796,2	6 879,8	7 589,0	2 147,1
	B	5 489,3	5 765,7	6 100,6	6 988,1	8 096,4	9 459,8	3 415,3

Tablica 15. Średnie wydatki cudzoziemców (nierozzydentów) w Polsce oraz Polaków (rezydentów) za granicą według lat

Table 15. Average expenses by foreigners (non-residents) in Poland and Poles (residents) abroad by years

Wyszczególnienie Specification A – cudzoziemcy foreigners B – Polacy Poles		2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
OGÓŁEM TOTAL	A	478	482	484	493	503	508	453
	B	347	345	346	355	363	379	335
GRANICA LĄDOWA LAND BORDER	A	448	450	452	460	465	467	430
	B	270	270	268	270	271	275	270
GRANICA ZEWNĘTRZNA UE EU'S EXTERNAL BORDER	A	734	685	687	695	715	710	678
	B	240	232	231	236	238	243	244
Granica z: Border with:								
Rosją Russia	A	512	429	429	455	492	497	502
	B	276	263	287	326	326	333	344
Białorusią Belarus	A	832	768	692	625	642	596	597
	B	198	197	197	189	189	189	201
Ukrainą Ukraine	A	734	693	714	751	770	780	721
	B	201	198	195	198	206	216	230
GRANICA WEWNĘTRZNA UE EU'S INTERNAL BORDER	A	381	393	395	401	407	411	400
	B	273	272	270	272	272	276	270
Granica z: Border with:								
Litwą Lithuania	A	538	538	536	533	544	543	491
	B	270	256	249	248	247	248	222
Słowacją Slovakia	A	299	309	310	316	323	327	325
	B	235	228	226	227	229	233	222
Czechami Czechia	A	270	280	281	285	290	294	284
	B	230	232	229	229	228	228	206
Niemcami Germany	A	437	452	454	461	468	471	453
	B	315	316	315	317	317	323	322
GRANICA MORSKA SEA BORDER	A	1 016	1 007	1 002	1 038	1 065	1 077	1 031
	B	1 087	912	913	892	887	867	818
GRANICA NA LOTNISKACH BORDER AT AIRPORTS	A	897	879	843	817	827	840	807
	B	777	754	745	733	734	773	884

Wykres 16. Ruch graniczny osób według lat (wzrost/spadek do roku poprzedniego w %)
Chart 16. Passenger border traffic by years (increase/decrease to the previous year in %)

Wykres 17. Wydatki cudzoziemców (nierozzydentów) w Polsce oraz Polaków (rezydentów) za granicą według lat (wzrost/spadek do roku poprzedniego w %)

Chart 17. Expenses of foreigners (non-residents) in Poland and Poles (residents) abroad by years (increase/decrease to the previous year in %)

